

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Judikatura v oblasti oddlužení

Lucie Urbančíková

Plzeň 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra obchodního práva

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Judikatura v oblasti oddlužení

Lucie Urbančíková

Plzeň 2014

JUDr. Tomáš Ficner, Ph.D.

Katedra obchodního práva

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lucie URBANČÍKOVÁ**
Osobní číslo: **R09M0349P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Judikatura v oblasti oddlužení**
Zadávací katedra: **Katedra obchodního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod do tématu
2. Pojetí úpadku a způsoby jeho řešení
3. Institut oddlužení
4. Rozdíly v rozhodovací praxi českých soudů
5. Závěr
6. Cizojazyčné resumé

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, 2008
- Richter, T. Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008
- Schelleová, I. Insolvenční zákon. Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006
- Taranda, P., Erbsová, H. Nový insolvenční zákon - s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce, 2007
- Pohl, T. Základní principy nové právní úpravy řešení úpadku v České republice. Bulletin advokacie, č. 11/2007
- Havel, B. Oddlužení - zbraň nebo hrozba? Právní Rozhledy č. 2. Praha: C. H. Beck, 2007
- Bulletin advokacie č. 9/2012

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Tomáš Ficner, Ph.D.**
Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce: **22. března 2013**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2014**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 6. září 2013

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

„Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně a vyznačila všechny prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala.“

V Plzni 1. března 2014

.....

Lucie Urbančíková

Poděkování

*prof. JUDr. Přemyslu Rabanovi, CSc., vedoucímu katedry,
za povolení individuálního tématu,*

*JUDr. Tomáši Ficnerovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce,
za jeho ochotu a pomoc,*

ale hlavně těm, díky kterým jsem tuto práci vůbec mohla napsat.

OBSAH

I.	ÚVOD DO TÉMATU	9
1.1	Vývoj právní úpravy úpadkového práva	13
1.1.1	Historický exkurz	13
1.2	Novodobá právní úprava	16
II.	POJETÍ ÚPADKU A JEHO ŘEŠENÍ	19
2.1	Pojetí úpadku	19
2.1.1	Úpadek pro platební neschopnost	20
2.1.2	Úpadek pro předlužení	26
2.1.3	Hrozící úpadek	26
2.2	Způsoby řešení úpadku	28
III.	ODDLUŽENÍ	32
3.1	Pojem oddlužení	33
3.2	Podmínky oddlužení	34
3.3	Zahájení řízení o oddlužení	35
3.3.1	Náležitosti a přílohy návrhu na povolení oddlužení	37
3.3.2	Odmítnutí návrhu na povolení oddlužení	38
3.3.3	Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení	39
3.4	Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení	40
3.4.1	Zamítnutí návrhu na povolení oddlužení	40
3.4.2	Povolení oddlužení	43
3.4.3	Schválení oddlužení	45
3.5	Způsoby řešení oddlužení	46
3.5.1	Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty	47
3.5.2	Oddlužení plněním splátkového kalendáře	49
3.6	Skončení řízení o oddlužení	53
3.6.1	Osvobození od placení závazků zahrnutých do oddlužení	55

IV. ROZDÍLY V ROZHODOVACÍ PRAXI ČESKÝCH SOUDŮ	58
4.1 Subjektivní podmínky přípustnosti oddlužení.....	59
4.2 Opakování výzev k opravě či doplnění návrhu na povolení oddlužení.....	69
4.3 Opakované návrhy na povolení oddlužení	70
4.4 Následky neúspěšného návrhu na povolení oddlužení.....	73
4.5 Společný návrh manželů na povolení oddlužení a spojování řízení	76
4.6 Účelové podávání insolvenčních návrhů.....	78
V. ZÁVĚR.....	81
VI. RESUMÉ.....	83
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	84

Použité zkratky:

IZ	zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, v platném znění
ZKV	zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
OSŘ	zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění
ObčZ	zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, platný do 31. 12. 2013
NOZ	zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění
ObchZ	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, platný do 31. 12. 2013
ZOK	zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění

I. ÚVOD DO TÉMATU

Bonmot Franka Bormana, bývalého generálního ředitele společnosti Eastern Airlines před jejím úpadkem, o tom, že kapitalismus bez insolvenčního řízení je jako křesťanství bez pekla, je více než příznačný.¹ Nikoli však pekla symbolizujícího víru v posmrtný život, ale strašáka, který člověku přináší utrpení, místa, kde duše zemřelých trpí za své hříchy. Kapitalismus s sebou přináší svobodu, zejm. svobodu rozhodování a téměř neomezené možnosti, významným omezením by ale mělo být přijetí odpovědnosti, ať už za ono svobodné rozhodnutí, za své činy nebo nakonec za závazky.

Nově zrozeného kapitalismu se v devadesátých letech jalo v tuzemsku využít mnoho lidí, bezhlavě a s nadšením se pustili do podnikání. Podnikatelská činnost ale předpokládá určitou míru profesionální úrovně a zdatnosti podnikatele, může přinést velký zisk, ale nese s sebou i velké podnikatelské riziko, riziko neúspěchu podnikání. Důsledky neúspěšného podnikání, které mohou vést k úpadkové situaci, by měl každý podnikatel brát na zřetel už při zvažování, zda se do podnikání pustit, či nikoli. Mnoho z nich si ale tyto důsledky neuvědomovalo, a není divu, vždyť úpadkové právo bylo stejně mladé jako náš kapitalismus. A to i přes to, že úpadkové právo mělo na našem území dlouhou tradici, avšak v období, kdy ve světě docházelo k hospodářskému vývoji, k významným hospodářským a sociálním změnám, jsme na čtyřicet let (od roku 1951) uvízli v totalitním státě. Přerušeni plynulého vývoje úpadkového práva způsobilo, že nová právní úprava přijatá v roce 1991 byla výrazem stagnace, odrážela trendy, které již byly ve vyspělých kapitalistických zemích překonávány. Naše úvahy vycházely z toho, že typickým úpadcem je malý podnikatel (obchodník, živnostník), mající jen omezený počet věřitelů, kteří se konkursního řízení přímo zúčastní a uspokojí své pohledávky zpeněžením úpadcova majetku „kus po kuse“. Úpadky malých podnikatelů navíc neměly žádné významné makroekonomické nebo sociální důsledky.²

---

¹ Richter, T. *Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-329-4, str. 120*

² *Důvodová zpráva k IZ*

České právní prostředí vnímalo úpadkové právo a zejm. tedy konkurs dlouhodobě jako kladivo na dlužníka a trest za úpadek.³ Po bouřlivém období devadesátých let a mnoha případech zmanipulovaných konkursů se tento způsob řešení úpadku spočívající na likvidačním principu (a zcela likvidačním následkům) stal opravdovým „pekelným“ strašákem. Nicméně postupným vývojem se typickým úpadcem stal střední podnikatel a úpadky se nevyhýbaly ani velkým obchodním společností, které měly obvykle několik set nebo tisíc věřitelů. Dražební prodej „kus po kuse“ by byl v takových případech krajně neefektivní, nebo by vůbec nepřicházel v úvahu, a v neposlední řadě jsou zde významné makroekonomické a zejm. sociální důsledky úpadku takových společností. Hledal se tedy jiný způsob uspokojení věřitelů a začal se místo principu likvidačního uplatňovat princip sanační, a to zejm. s ohledem na to, aby bylo možné pokračovat v provozu úpadcova podniku za současné realizace určitých opatření.⁴ Tyto nové tendence, pocházející zejm. z amerického insolvenčního práva, zachytila, byť o něco později, i ČR a při přípravě nového insolvenčního zákona se vydala podobným směrem jako americké právo. Vráťím-li se k citátu Franka Bormana z úvodu, tak sanační princip řešení úpadku by se spíše než k peklu, dal přirovnat k očištění. Insolvenční řízení tohoto „očistného typu“, kdy se tedy dlužník (hříšník) očistí od svých dluhů (hříchů) je jistě humánnější než insolvenční řízení „pekelného“ typu, vše ale začíná a zároveň končí u nastolení podmínek. Pokud budou podmínky příliš benevolentní, bude jen těžko dosaženo účelu insolvenčního řízení.⁵

Další společenskou skutečností, která měla zásadní vliv na moderní úpravy insolvenčního práva je rozvoj úvěrových obchodů fyzických osob spotřebitelů a s tím spojený nárůst úpadků, které se netýkají podnikatelů (tzv. spotřebitelské úpadky). Se zřetelem k osobám dlužníků a jejich majetkovým poměrům jsou možnosti uspokojení věřitelů omezené a po skončení konkursu jsou úpadci (spotřebitelé) dlouho zatěžováni. V neposlední řadě takové úpadky ve velkém počtu představují značný sociální problém. K těmto situacím bylo nutno zvolit zvláštní přístup, a to zejména s ohledem na to, aby byla umožněna ochrana tzv. poptivého dlužníka,

---

³ Richter, T. *Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-329-4, str. 121*

⁴ *Důvodová zpráva k IZ*

⁵ Richter, T. *Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4, str. 121*

tedy dlužníka, který si úpadek nepřivodil sám, přistoupil k jeho řešení náležitě a včas, čímž poskytl svým věřitelům šanci dosáhnout na co nejvyšší míru uspokojení jejich závazků.⁶ Tempo růstu zadlužování domácností se nevyhnulo ani České republice, v roce 2007 zaznamenaly české domácnosti rekordní nárůst zadlužení, hodnota dluhu českých domácností, ať už u bankovních či nebankovních institucí, dosahovala k částce téměř 900 miliard korun.⁷ Vznikl tedy institut tzv. osobního bankrotu osoby, zejm. fyzické, nepodnikatele, který byl českým insolvenčním právem přejat jako institut oddlužení. Záměrem přijetí tohoto zvláštního způsobu řešení úpadku, měla být pomoc právě „pocitivým dlužníkům“ z dluhové pasti, která neměla reálného konce, a možnost začít znova od nuly bez dluhů, nebo tedy alespoň doufám, že tomu tak mělo být. Viz případ paní Lucie Vrbkové (Kopecké), matky dvou dětí z Ostravy, kterou do dluhů přivedl její manžel alkoholik, se kterým se sice rozvedla, ale dluhy jí zůstaly.⁸ Dva roky měla exekuci na plat a snažila se závazky hradit, její dluh byl však stále velmi vysoký, každý den narůstal o úroky a vidina splacení všech dluhů tak byla v nedohlednu. Hned počátkem roku 2008 požádala o povolení oddlužení a byla vůbec prvním Čechem, kterému bylo oddlužení povoleno. Největším přínosem pro ni bylo to, že její dluhy byly k jednomu dni sečteny, dále již nenarůstaly o další úroky a ona díky tomu tzv. viděla světlo na konci tunelu – věděla, že jednoho dne se jí podaří dluhů definitivně zbavit.⁹

V prvním roce účinnosti nové úpravy, tedy v roce 2008, bylo podáno téměř 1.700 návrhů na povolení oddlužení, v porovnání s kulturně blízkými sousedními státy se počítalo až s devíti tisíci návrhů ročně. Například v Rakousku při zavedení nové právní úpravy osobní insolvence v roce 1995 bylo podáno méně než 800 návrhů, ale v roce 2008 už dosáhl počet nových osobních bankrotů téměř k číslu 8.500.¹⁰ V následujících letech docházelo i v ČR k mnohonásobnému nárůstu - za rok 2009 to bylo téměř 4 tisíce návrhů na povolení oddlužení, za rok 2010 již 10 tisíc návrhů, za rok 2011 18 tisíc, za rok 2012 okolo 25 tisíc návrhů a konečně

---

⁶ *Důvodová zpráva k IZ*

⁷ dostupné na: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/cl_08_081013.htm>

⁸ dostupné na: <http://ekonomika.idnes.cz/jsem-v-osobnim-bankrotu-rika-zena-z-ostravy-fer-ekonomika.aspx?c=A080303_212536_ekonomika_zra>

⁹ dostupné na: <http://finance.idnes.cz/jsem-prvni-oddluzenou-v-cesku-pet-let-musime-zit-z-zivotniho-minima-1gc-/viteze.aspx?c=A090311_153741_viteze_bab>

¹⁰ dostupné na: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2009/cl_09_090728.html>

statistické údaje uzavírá rok 2013 s počtem více než 30 tisíc návrhů na povolení oddlužení (přičemž celkový počet podaných insolvenčních návrhů je jen něco málo přes 37 tisíc).¹¹ Po pravdě, je to asi trochu víc, než se čekalo. Údaje za první čtvrtletí letošního roku jsou zatím srovnatelné s údaji za první čtvrtletí roku 2013, tak snad už počet podaných návrhů na povolení oddlužení tak dramaticky neporoste.

Od účinnosti zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (Insolvenční zákon), tedy od 1. 1. 2008, který do českého právního prostředí zavedl institut oddlužení, uběhlo již 6 let. To je přibližně období, po kterém se obecně každá nová právní úprava komplexněji hodnotí, praxe ukáže na případné nedostatky úpravy a existuje již konstantnější judikatura. Ve své práci bych se chtěla zaměřit právě na judikaturu, kterou soudní praxe za uplynulé období přinesla, a to zejména na ty úseky úpravy, které jsou v praxi nejproblematictější a podrobněji je rozpracovat. Ne zřídka se totiž v oblasti oddlužení stává, že o stejné věci rozhodují insolvenční soudy zcela odlišně. Předtím se ale ještě pokusím stručně shrnout pojetí úpadku a samotný institut oddlužení.

---

¹¹ dostupné na <<http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>>

1.1 Vývoj právní úpravy úpadkového práva

Jak jsem se již v úvodu zmínila, úpadkové právo mělo na našem území dlouhou tradici. Ještě před samotným výkladem platné úpravy dle Insolvenčního zákona se pokusím tuto tradici stručně nastínit. Prapočátek právní úpravy nalezneme v právu římském. Dále se zaměřím na počátky právní úpravy úpadkového práva v Čechách a na první kodifikace úpadkového práva.

1.1.1 Historický exkurz

Právo římské

Historický exkurz započnu v právu římském, tedy v období hluboko před naším letopočtem. Insolvenční řízení v dnešním slova smyslu římské právo umožňovalo zahájit jak za života dlužníka, tak po jeho smrti. Po dlužníkově smrti mohlo být řízení zahájeno v případě, že se nenalezl žádný následník (dědic) v pozůstalosti. Řízení bylo zahájeno praetorovým nebo místodržitelovým dekretem, jímž byla udělena tzv. *missio in bona debitoris*. Tato byla následně veřejně vyhlášena, aby se mohli k řízení připojit ostatní věřitelé, k řízení se však nemohli připojit věřitelé s ruční zástavou. Byla tím dána ale i možnost třetím osobám dluh za dlužníka zaplatit nebo za něj převzít obranu. Dalším krokem, po uplynutí lhůty, byla volba jednatele z řad věřitelů, jehož hlavním úkolem byl prodej dlužníkovy majetku ve veřejné dražbě. „Praetorovou *missio in bona debitoris* věřitelé nenabýli vlastnického práva k dlužníkovu majetku, ale jen *custodiam* a zástavní právo spolu s *actio in factum* proti případným zásahům třetích osob. Kupující se stal univerzálním nástupcem dlužníka, avšak pohledávky dlužníka na něho nepřešly *ipso iure*, ale praetor je na něj musel převést buď *actio Serviana* spočívající ve fikci, že kupující se stal dlužníkovým dědicem, nebo *actio Rutiliana*. Následně mohli věřitelé uplatňovat své nároky, ovšem pouze ve výši toho procenta, za které byl majetek v dražbě koupen, přímo proti kupci, a všichni měli nárok na stejné procento, žádný nemohl dostat víc na úkor ostatních.“ Tzv. *missio in bona* však měla pro dlužníka ještě další následky a to *potupu (infamiam)* a ztrátu občanských práv.¹²

---

¹² Schelleová, I. *Bankrotý očima práva. 1. vydanie. Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 37, 38*

Podle aténského Drakonova trestního zákoníku z roku 623 př. n. l. bylo nesplnění dluhů trestáno smrtí, resp. otroctvím. Podle Zákona dvanácti desek z roku 451 př. n. l. bylo dlužníka nejen možno prodat do otroctví, ale případně i rozdělit jeho tělo v poměru k výši nesplacených pohledávek.¹³ Lex Julia tyto následky částečně odstranila, dlužník se uchránil tím, že dobrovolným bezformálním prohlášením postoupil celý svůj majetek věřitelům. Za Justiniána se ukazovala snaha zajistit pro věřitele co nejvíce z dlužníkovy majetku a začal se projevovat značný úřední vliv na řízení. Soud nejenže uděloval *missio in bona*, také volba jednatele z řad věřitelů, který měl za úkol prodej dlužníkovy majetku, probíhal za vrchnostenské intervence a dále soud povoloval samotný prodej majetku. O prodeji musel být sepsán protokol a jednatel, který prodej provedl, musel přísežně prohlásit, že prodal co nejlépe a i následné rozdělení výtěžku z prodeje se provádělo pod úředním dohledem.¹⁴

Počátky v Čechách

Od římského práva přeskočím do období počátků vývoje úpravy úpadkového práva v Čechách, tedy do období středověku. Konec 16. století byl poznamenán tzv. cenovou revolucí. Rychlý růst cen a všeobecná drahota postihovala zejm. mimoměstské vrstvy obyvatelstva a v první řadě šlechtu, která upadala do dluhů. Počátky snah o pevnou právní úpravu byly tedy hnány právě zadluženými šlechtici. Dalším impulzem byl státní bankrot, tzv. měnová kaláda, v roce 1623. České konkursní právo tedy vycházelo zejména z potřeb šlechty a dalo by se označit za nástroj, který si šlechta pro řešení svých dluhů vytvořila. K nejvýznamnější úpravě patří ustanovení Obnoveného zřízení zemského z roku 1627 v člancích LXXII-LXXVI nadepsaných „O placení dluhův, kteří větší jasu, nežli dlužník svého statku neb jmění má“. Do úpravy byla vtělena především myšlenka poměrného uspokojení věřitelů. V roce 1637 došlo císařským restriktem k úplnému osamostatnění konkursního řízení.¹⁵

---

¹³ Richter, T. *Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-329-4, str. 120*

¹⁴ Schelleová, I. *Bankroty očima práva. 1. vydanie. Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 38, 39*

¹⁵ Schelleová, I. *Bankroty očima práva. 1. vydanie. Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 38, 39*

První kodifikace

První snahy o kodifikaci, tedy o vytvoření samostatného konkursního řádu lze nalézt přibližně ve třicátých letech 18. století, které vyústili v přijetí Obecného konkursního řádu josefínského v roce 1781.¹⁶ Podmínkou zahájení řízení bylo podání žaloby, stejně tak přihlášky pohledávek se podávaly ve formě žalob. Hlavními nedostatky josefínského konkursního řádu však byla nákladnost a zdlouhavost řízení podle něj probíhajících. V druhé polovině 19. století se proto začaly objevovat snahy nahradit jej řádem novým.¹⁷ Tehdejší představy o vylepšení josefínského konkursního řádu tedy 25. prosince 1868 vyústily v přijetí konkursního řádu č. 1/1869 ř. z. Z hlavních tezí řádu lze například uvést, že řízení bylo postaveno na základě stejného nakládání s věřiteli a věřitelský výbor byl obligatorní. Majetek, který byl určen pro uspokojení věřitelů, byl odejmut z volné dispozice dlužníka a svěřen správci podstaty. A v neposlední řadě existovalo více opravných prostředků (od konkursního komisaře se mohlo jít ke konkursnímu soudu, pak na soud vrchní, až nakonec k Nejvyššímu soudnímu dvoru). Mimokonkursní vyrovnání řád neupravoval.¹⁸ I když nový konkursní řád znamenal výrazný posun, brzy se objevily kritické hlasy a postupně začaly nad těmi pochvalnými převažovat. A tak bylo vydáno císařské nařízení č. 337/1914 ř. z., kterým se zavedl konkursní, vyrovnací a odpůrcí řád, jenž představoval asi nejzásadnější reformou konkursního práva na počátku 20. století. Samostatný vyrovnací řád již úpravu vyrovnání mimo konkurs obsahoval. Císařské nařízení nabylo účinnosti dne 1. ledna 1915.¹⁹

Po vzniku Československa byl konkursní, vyrovnací a odpůrcí řád z roku 1914 včetně uherského konkursního řádu z 15. listopadu 1915 převzat recepčním zákonem č. 11/1918 Sb. a stal se tak součástí československého právního řádu, a to až do roku 1931, kdy nabylo účinnosti zákon č. 64/1931 Sb., řád konkursní, vyrovnací a odpůrcí. Základem byl konkursní řád z roku 1914, ale hlavním cílem nové úpravy bylo

---

¹⁶ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. X

¹⁷ Schelleová, I. *Bankrot očima práva. 1. vydanie.* Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 47, 48

¹⁸ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. X

¹⁹ Schelleová, I. *Bankrot očima práva. 1. vydanie.* Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 51

odstranění dualismu a tedy sjednocení úpravy pro cele území republiky. Nová úprava omezovala práva věřitelů a rozšířila vliv konkursního soudu a konkursního komisaře, zejm. se však snažila odstranit velmi rozdílné délky konkursního řízení. Pro porovnání v českých zemích přesáhlo konkursní řízení délku tří let pouze ve 14,2% případů, kdežto na Slovensku a Podkarpatské Rusi to bylo celých 50 % případů. Konkursní, vyrovnací a odpůrcí řád z roku 1931 se na svou dobu osvědčil jako moderní a pokroková norma.²⁰

Jako hlavní překážka rozvoje tzv. socialistických vztahů ve společnosti bylo po roce 1948 v podstatě zcela zlikvidováno soukromé vlastnictví výrobních prostředků a bylo zavedeno tzv. celospolečenské vlastnictví a direktivní řízení hospodářství. Tomuto stavu se přizpůsobil i právní řád socialistického státu a muselo tak dojít ke změně právní úpravy konkursního a vyrovnacího řízení. V roce 1950 byl přijat nový zákon č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád a právní úprava konkursního práva z první republiky tak definitivně přestala platit.²¹

1.2 Novodobá právní úprava

V důsledku politických a ekonomických změn po listopadu 1989 bylo do českého právního řádu zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, který nabyl účinnosti dne 1. 10. 1991, opětovně zavedeno konkursní a vyrovnací řízení. Jak jsem se již zmínila v úvodu, zákon byl poznamenán dobou svého vzniku, byl výrazem stagnace a odrážel trendy, které již byly ve vyspělých kapitalistických zemích překonávány. Početné novelizace zákona v podstatě jen doháněly problémy vzniklé praxí, z tohoto důvodu bylo rozhodnuto neřešit právní úpravu úpadku dalšími novelizacemi, ale provést radikální legislativní změnu, a vydat zcela nový zákon.²²

Od přijetí věcného záměru zákona vládou ČR v prosinci 2001 až do podoby zákona, uplynula dlouhá doba, na koncepci nové právní úpravy se pracovalo několik

---

²⁰ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. XI

²¹ Schelleová, I. *Bankrot očima práva. 1. vydanie.* Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 54

²² Pohl, T. *Základní principy nové právní úpravy řešení úpadku v České republice. Bulletin advokacie, 2007, č. 11. s. 19*

let. Vládní návrh zákona o úpadku, který vláda schválila 31. 8. 2005, prošel celou řadou změn, nicméně v roce 2006 pro přijetí konečného znění zákona hlasovala drtivá většina poslanců přítomných v Poslanecké sněmovně.²³ Nový zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (Insolvenční zákon) byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 182/2006, s účinností od 1. 7. 2007. Ještě před nabytí účinnosti IZ však došlo k jeho prvním novelizacím. Nejprve to byl zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, který novelizoval ust. § 21 odst. 2 IZ. Dále zákon č. 108/2007 Sb. odsunul účinnost IZ z původního termínu 1. 7. 2007 na 1. 1. 2008, důvodem byla nedostatečná připravenost systému insolvenčního rejstříku. Nejvýznamnější změnu IZ přinesl zákon č. 296/2007 Sb., kterým se mění IZ a některé zákony v souvislosti s jeho přijetím (tzv. doprovodný zákon), jednalo se zejm. o změny ust. § 97, 316 odst. 4 a 432.²⁴

Nová úprava IZ usilovala především o to, aby se české insolvenční právo přizpůsobilo vývojovým trendům, tedy o modernizaci úpravy, současně též usilovala o překonání nedostatků ZKV a podání nových řešení.²⁵ Vzhledem k tomu, že se zákonodárce rozhodl jít cestou zcela nového zákona a nikoli rozsáhlé novelizace, je právní úprava IZ komplexní a souhrnná, stojící na vlastních zásadách. Snaží se obsáhnout co nejširší záběr problematiky úpadkového práva a jeho souvislostí, nicméně část problematiky je i nadále řešena ve zvláštních zákonech.²⁶ „Předmětem úpravy IZ je řešení úpadku a nově hrozícího úpadku dlužníka jedním řízením, a to zákonem stanoveným způsobem tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám, kterých se dotkne dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a aby došlo k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů.“²⁷ Cílem nové právní úpravy bylo i zrychlení insolvenčního řízení, jeho efektivnost, transparentnost a větší ochrana věřitelů. Pro zrychlení a zefektivnění řízení byla zavedena řada přísných lhůt. Insolvenční soud má například povinnost

---

²³ Taranda, P., Erbsová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 14*

²⁴ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. XVII*

²⁵ *Důvodová zpráva k IZ*

²⁶ Taranda, P., Erbsová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 14*

²⁷ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 1-2*

vydat a zveřejnit vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení do dvou hodin poté, co byl soudu doručen insolvenční návrh, popř. do dvou hodin po zahájení pracovní doby.

S úmyslem odstranit jistou neprůhlednost konkursního řízení, zabezpečit jeho transparentnost a také zkvalitnit průběh řízení, ale i informovanost věřitelů IZ zavedl insolvenční rejstřík. Informační systém veřejné správy, jehož správcem a provozovatelem je Ministerstvo vnitra ČR, který značným způsobem ulehčil, a ušetřil náklady na doručování soudních rozhodnutí v insolvenčním řízení a zlepšil informovanost účastníků tohoto řízení o jeho jednotlivých fázích.²⁸ IZ na rozdíl od ZKV do rozhodování o způsobu řešení dlužníkovy úpadku více vtáhl věřitele. Posílil vliv věřitelů na výběr osoby správce a kontrolní funkci věřitelských orgánů. Dále zavedl možnost věřitelů výrazně ovlivňovat způsob zpeněžování majetkové podstaty dlužníka, byla také přijata úprava, která má zabránit zejm. šikanóznímu podávání návrhů na zahájení insolvenčního řízení, strategickému přihlašování pohledávek věřiteli, neodůvodněnému popírání přihlašovaných pohledávek jiných věřitelů apod.²⁹ V neposlední řadě došlo také ke změnám v osobě správce majetkové podstaty, ze správce konkursní podstaty dle ZKV se stal insolvenční správce.³⁰ IZ navíc zavedl více podmínek pro výkon insolvenčního správce. Podmínka bezúhonnosti, dále rozvedená v ust. § 7 zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, a plné způsobilosti k právním úkonům samozřejmě nadále trvá. Pojem přiměřená odborná způsobilost byla ale hlouběji specifikována a to tak, že insolvenční správci musí mít vysokoškolské vzdělání magisterského programu právnického nebo ekonomického směru a dále musí složit zkoušku insolvenčního správce nebo rozdílovou zkoušku insolvenčního správce. Ustanovení správce je i nadále činěno usnesením soudu, podle IZ mají ale zásadní vliv na výběr insolvenčního správce věřitelé.

---

²⁸ Taranda, P., Erbsová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem*. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 18

²⁹ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/slovo-uvodem-k-pravni-uprave-upadku-podle-noveho-insolvenčního-zakona-52177.html>>

³⁰ ust. § 2 odst. 1 zák. č. 321/2006 Sb., o insolvenčních správcích

II. POJETÍ ÚPADKU A ZPŮSOBY JEHO ŘEŠENÍ

Významnou změnou, kterou přinesl IZ je, že namísto dvou samostatných řízení konkursního a vyrovnacího, ovládaných různými principy, zavedl jednotné insolvenční řízení. Forma jednotného insolvenčního řízení znamená, že jedním insolvenčním návrhem je zahájen proces, který pak může vyústit v různé způsoby řešení dlužníkovy úpadku podle vhodnosti.³¹ Insolvenční řízení se skládá ze dvou fází. V první fázi řízení jde především o zjištění úpadku dlužníka. Jakmile je o úpadku kladně rozhodnuto, následuje druhá fáze řízení, kde je rozhodováno, o způsobu, jakým bude úpadek řešen. Přičemž pro každý ze způsobů řešení úpadku je stanoven různý postup, některá ustanovení IZ jsou ale společná všem. Mezi jednotlivými způsoby však není nepřekročitelná hranice, pokud některý způsob řešení úpadku není úspěšný, může být soudem přeměněn na jiný (konkurs).³² O způsobech řešení úpadku pojednám níže, ale jen předznamenuji, že IZ zavedl dva nové způsoby řešení úpadku, a to reorganizaci a oddlužení. Nejprve se ale zaměřím na pojem úpadku, který je nezbytným základem pro všechny způsoby jeho řešení.

2.1 Pojetí úpadku

V následující části se pokusím přiblížit pojem úpadku, jeho formy a jednotlivé podmínky pro jeho prohlášení, a to rovnou i s ohledem na existující judikaturu v jednotlivých aspektech. Obsáhlou definici úpadku nalezneme v ustanovení § 3 IZ. Formy úpadku dlužníka zůstaly zachovány z předchozí úpravy dle ZKV, tedy úpadek pro platební neschopnost (insolvence) a úpadek pro předlužení. Pro jednotlivé formy úpadku IZ vymezuje konkrétní podmínky, které musí být splněny, aby soud konstatoval, že se dlužník v úpadku nachází. Jedinou z podmínek, která je pro obě formy úpadku společná, je mnohost věřitelů dlužníka. V následující části přiblížím podmínky, které pro jednotlivé formy úpadku IZ stanoví.

---

³¹ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/slovo-uvodem-k-pravni-uprave-upadku-podle-noveho-insolvencniho-zakona-52177.html>>

³² Důvodová zpráva k IZ

2.1.1 Úpadek pro platební neschopnost

Tuto formu úpadku definuje ustanovení § 3 odst. 1 IZ, resp. stanovuje 3 základní podmínky pro naplnění této formy úpadku. Podmínky vymezené pod písmeny a) až c) jsou legislativně spojeny souřadící spojkou „a“, je tedy zřejmé, že jde o podmínky kumulativní, nikoli alternativní.³³ Tedy pouze za současného splnění podmínek, jimiž jsou existence více věřitelů, prodlení dlužníka po dobu delší 30 dnů a neschopnost dlužníka tyto závazky plnit, je dlužník v úpadku pro platební neschopnost. Podrobněji o jednotlivých podmínkách níže.

a) Existence více věřitelů

První podmínkou je existence více věřitelů dlužníka, samozřejmě ale v návaznosti na další podmínky (splatnost pohledávky atp.). Zákon³⁴ používá termín „více věřitelů“, čímž se myslí nejméně dvě osoby věřitelů (bez ohledu na celkové množství pohledávek). Má-li totiž vůči dlužníkovi více pohledávek jen jediný věřitel, byť z různých právních důvodů, podmínka mnohosti věřitelů splněna není. Stejně tak není splněna, má-li dlužník jen jediného věřitele s více splatnými pohledávkami, avšak pohledávky dalších věřitelů dosud splatné nejsou.³⁵ K pluralitě věřitelů se nepřihlíží ani tehdy, jestliže doba a způsob vzniku pohledávky naznačují, že byla vytvořena uměle. Na základě zkušeností s úpravou dle ZKV a běžnou praxí účelového vytváření mnohosti věřitelů, nejčastěji převáděním nebo dělením pohledávky jednoho věřitele, obsahuje IZ úpravu, která má těmto šikanózním postupům věřitelů zabránit.³⁶ Ustanovení § 143 odst. 2 IZ výslovně stanovuje, že za dalšího věřitele se nepovažuje osoba, na kterou byla převedena některá z pohledávek insolvenčního navrhovatele proti dlužníku nebo její část v době šesti měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení. Pro splnění podmínky mnohosti věřitelů dlužníka není rozhodující ani charakter či výše pohledávky dalšího věřitele, podmínka je splněna i za předpokladu, že splatná pohledávka dalšího věřitele je například jen

³³ VS Praha č. j. 1 VSPH 165/2008-A-13 ze dne 20. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008

³⁴ ust. § 3 odst. 1 písm. a) IZ

³⁵ stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 1998 sp. zn. Cpjñ 19/98 publikovaného pod značkou Rc 52/98 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek

³⁶ Důvodová zpráva k IZ

zanedbatelného rozsahu.³⁷ Možnou výjimkou může být situace, kdy jedinými dlužníkovými pasivy jsou závazky vůči správci daně a závazky přímo související s likvidací společnosti. V takovém případě jsou dány všechny podmínky pro to, aby došlo k zániku společnosti cestou likvidace, a není žádný důvod zahajovat insolvenční řízení, které by nedopovídalo smyslu IZ a jen by vedlo ke vzniku dalších nákladů řízení.³⁸ Pokud tato podmínka splněna není, (jediný) věřitel musí svoji pohledávku vůči dlužníkovi vymáhat mimo insolvenční řízení, a to formou výkonu rozhodnutí (exekucí).³⁹

Vzhledem k závažnosti dopadů, které může insolvenční návrh vyvolat v poměrech dlužníka nebo třetích osob, je dána odpovědnost věřitele, coby insolvenčního navrhovatele za zahájení insolvenčního řízení. V souvislosti s pluralitou věřitelů musí navrhovatel v insolvenčním návrhu řádně identifikovat a uvést tedy konkrétní údaje o dalším věřiteli (věřitelích) se splatnou pohledávkou proti dlužníkovi. Ustanovení § 103 IZ vymezuje náležitosti insolvenčního návrhu, v odst. 1 stanovuje, že fyzická osoba musí být označena jménem, příjmením a bydlištěm (sídlem), v případě, že jde o podnikatele též identifikačním číslem. Právnícká osoba musí být označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Nestačí tedy označit další věřitele pouze obchodní firmou s odkazem na tvrzení, že jde o právnické osoby všeobecně známé.⁴⁰ Stejně tak musí navrhovatel uvést konkrétní údaje o pohledávkách věřitelů a jejich splatnosti. Obecná tvrzení o tom, že jsou vedena soudní a exekuční řízení, s pouhým odkazem na výpis z Katastru nemovitostí, soudu k osvědčení úpadku dlužníka stačit nebudou.⁴¹ V takovém případě soud insolvenční návrh dle ust. § 128 odst. 1 IZ odmítne. Aby se však v některých případech zabránilo odmítnutí insolvenčního návrhu a umožnilo soudu rozhodnout o úpadku dlužníka, mohou věřitelé, kteří mají více informací než věřitel, jenž podal insolvenční návrh, urychlit řízení a zhojit vady původního insolvenčního návrhu tím, že přistoupí do řízení jako další navrhovatelé

---

³⁷ stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 1998 sp. zn. Cpjn 19/98 publikovaného pod značkou Rc 52/98 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek

³⁸ VS Praha č. j. 1 VSPH 144/2010-A-10 ze dne 5. 3. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 1064/2010

³⁹ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 5

⁴⁰ VS Praha č. j. 2 VSPH 1375/2011-A-13 ze dne 1. 12. 2011 ve věci sp. zn. KSPH 41 INS 19000/2011

⁴¹ KS Hradec - Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 56 INS 22295/2013-A-5 ze dne 16. 8. 2013

a chybějící informace doplní.⁴² Právě situaci, kdy bylo na téhož dlužníka podáno více insolvenčních návrhů, které samy o sobě byly vadné, avšak v souhrnu poskytovaly dostatečný podklad pro rozhodnutí o úpadku dlužníka, řešil Nejvyšší soud. Ten ve svém usnesení sp. zn. 29 NSČR 20/2012 ze dne 28. března 2012 konstatoval, že „od okamžiku, od kterého se další insolvenční návrh považuje za přistoupení k řízení o původním insolvenčním návrhu a od kterého se osoba, která další insolvenční návrh podala, považuje za dalšího insolvenčního navrhovatele, se na původní insolvenční návrh a na přistoupení k řízení pohlíží stejně, jako kdyby šlo o podání učiněná společně původním i dalším insolvenčním navrhovatelem“.⁴³

b) Prodlení dlužníka po dobu delší 30 dnů

Vedle více věřitelů musí mít dlužník také peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti. Druhá podmínka úpadku pro platební neschopnost je tedy dána časovým faktorem, a to délkou platební neschopnosti. Úprava IZ nepřebírala neurčité spojení po „delší dobu“ dle ust. § 2 odst. 1 věta první ZKV, který byl soudní praxí vykládán jako doba nejméně 3 měsíců, ale nahradila ho konkrétním časovým úsekem.⁴⁴ Stanovením pevné 30 denní lhůty pro prodlení dlužníka tak oproti právní úpravě dle ZKV došlo nejen ke zpřesnění, ale i k jejímu výraznému zkrácení. Lhůta 30 dnů nebyla stanovena náhodně, ale navazovala na ustanovení § 369a odst. 2 ObchZ, tedy na lhůtu, k níž byl vázán vznik práva na zaplacení úroků z prodlení.⁴⁵ Nelze však vyloučit, že se zákonodárce jen inspiroval právní úpravou slovenskou, kde je již s účinností od 1. 2. 2001 tato definice obsažena v tamějším zákoně. Důvodem změny časového faktoru jistě také bylo to, aby k řešení krizových situací docházelo co nejdříve, a aby bylo nezpochybnitelné, kdy vzniká povinnost podat návrh na zahájení insolvenčního řízení. Současně s tím došlo k posílení právní jistoty věřitelů a dlužníků co do vyšší předvídatelnosti rozhodování insolvenčního soudu při řešení otázky, zda se dlužník nachází či nenachází v úpadku.

---

⁴² Himmatová, H. Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit? *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 19

⁴³ Himmatová, H. Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit? *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 19

⁴⁴ Schelleová, I. *Insolvenční zákon*. Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006. ISBN 80-7317-054-X, str. 31

⁴⁵ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 6

Případnou tvrdost právní úpravy, tedy relativně krátkou lhůtu, je možné řešit návrhem na vyhlášení moratoria.⁴⁶

Právě doba, po kterou je dlužník v prodlení s placením svých závazků, má značnou vypovídací hodnotu o jeho platební neschopnosti. Nelze ovšem vyloučit, že dlužník k úhradě svých splatných závazků nepřistupuje z jiných příčin než proto, že toho „není schopen“. Proto zjištění, že dlužník má nejméně dva věřitele s peněžitými pohledávkami, které jsou déle než 30 dnů po splatnosti, vede k závěru, že byl osvědčen úpadek dlužníka, jen ve spojení se zjištěním, že dlužník k úhradě závazků objektivně není schopen.⁴⁷ U dlužníka, který po dobu delší 30 dnů po splatnosti neplní svoje závazky, avšak je objektivně schopen své splatné závazky plnit, podmínky pro závěr o jeho úpadku dány nejsou. V takovém případě se ale musí prokazatelně jednat o neochotu dlužníka plnit věřiteli, např. z důvodu neuznání uplatněné pohledávky věřitele dlužníkem, vedení sporu o její výši apod.⁴⁸ Dlužník musí prokázat držení likvidních prostředků, které mu umožní bez zbytečného odkladu uhradit splatné závazky. Pokud dlužník ničím nedoloží, že má (a měl) k dispozici finanční prostředky potřebné na jejich úhradu, pak skutečnost, že je vlastníkem např. rodinného domu s pozemky a má pohledávky vůči třetím osobám, na tom nic nemění.⁴⁹

c) Neschopnost dlužníka plnit své závazky

Vedle toho, že má dlužník více věřitelů se splatnými pohledávkami, musí být dlužník, pro prohlášení úpadku, také objektivně neschopen tyto své závazky plnit. Třetí kumulativní podmínkou úpadku je tedy dlužníková platební neschopnost. Podmínka neschopnosti dlužníka plnit své závazky musí být vždy posuzována objektivně. Pro usnadnění závěru o objektivní platební schopnosti či neschopnosti dlužníka zákon v ust. § 3 odst. 2 IZ konstruuje vyvratitelnou právní domněnku existence platební neschopnosti dlužníkem, a to tehdy, nastane-li některý z případů

---

⁴⁶ Schelleová, I. *Insolvenční zákon*. Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006. ISBN 80-7317-054-X, str. 31

⁴⁷ *Důvodová zpráva k IZ*

⁴⁸ *stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 1998 sp. zn. Cpjn 19/98 publikovaného pod značkou Rc 52/98 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek*

⁴⁹ *VS Praha č. j. 2 VSPH 305/2008-B-25 ze dne 29. 1. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 2351/2008*

uvedených pod písmeny a) až d).⁵⁰ Podle těchto domněnek se má za to, že dlužník není schopen plnit své závazky, jestliže a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků nebo b) je neplní po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti nebo c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí nebo d) nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v ust. § 104 odst. 1 IZ, kterou mu uložil insolvenční soud (tedy seznamy majetku, závazků a zaměstnanců).

V případě písm. a) zastavení platby podstatné části svých peněžitých závazků, vzniká samozřejmá otázka stanovení rozsahu podstatné části. Rozsah podstatné části je nutno stanovovat pro konkrétní případ s ohledem na charakter podnikatelské činnosti dlužníka, nicméně za rozsah podstatné části peněžitých závazků je považován ten rozsah, který s přihlédnutím k ekonomické pozici dlužníka nelze vyhodnotit jako nepodstatný.⁵¹ Domněnka formulovaná v písm. b), tedy neplnění závazků po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, je doplněním lhůty 30 dnů uvedené v ustanovení § 3 odst. 2 písm. b) IZ. Podle písm. c) je dána platební neschopnost dlužníka, není-li možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníkovi výkonem rozhodnutí nebo exekucí. Poté, co tedy dojde k marnému pokusu o výkon rozhodnutí k vykonatelné pohledávce věřitele, je důsledkem toho usnadnění důkazní situace věřitele v rámci insolvenčního řízení.⁵² Dle písm. d) nesplněním povinnosti předložit soudu v určené lhůtě seznamy uvedené v ust. § 104 IZ, tedy konkrétně seznam dlužníkovy majetku včetně jeho pohledávek s uvedením dlužníků, seznam závazků s uvedením jeho věřitelů a konečně seznam dlužníkových zaměstnanců, dlužník sám nastolí právní domněnku, že úhrady svých peněžitých závazků není schopen.⁵³ Dle ustanovení § 128 odst. 3 může soud uložit dlužníkovi předložení uvedených seznamů i v případě věřitelského návrhu. Na základě tohoto postupu insolvenčního soudu při věřitelském návrhu dle ustanovení § 128 IZ vzniká situace, kdy je dlužník v úpadku a toto

---

⁵⁰ VS Praha č. j. 1 VSPH 165/2008-A-13 ze dne 20. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008

⁵¹ Taranda, P., Erbsová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 20*

⁵² Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 7*

⁵³ VS Praha č. j. 1 VSPH 86/2008-A-25 ze dne 17. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1250/2008

se bude snažit zastřít neplněním povinnosti předložit soudu uvedené seznamy.⁵⁴ Dlužníkově nepodrobení se příkazu insolvenčního soudu signalizuje neochotu dlužníka podrobit se pravidlům insolvenčního řízení.⁵⁵ Nevyjádřil-li se dlužník k doručenému insolvenčnímu návrhu ani přes výzvu soudu a současně ve stanovené lhůtě nepředložil požadované seznamy, jsou dány podmínky k nastolení domněnky dlužníkovy neschopnosti platit své peněžité závazky dle ust. § 3 odst. 2 písm. d) IZ a soud může vydat rozhodnutí o úpadku bez jednání. Za takové situace by však soud pro vydávání rozhodnutí o úpadku mohl vycházet jen ze skutkových tvrzení obsažených v insolvenčním návrhu, nikoli ze skutečností, které v něm tvrzeny nebyly a které v řízení vyšly najevo jinak.⁵⁶

V případě úpadku pro platební neschopnost dlužníka IZ přenesl břemeno tvrzení a břemeno důkazní, co do jeho schopnosti své závazky plnit, na dlužníka formou vyvratitelné právní domněnky. IZ sice tuto skutečnost výslovně nestanovuje, lze ji však dovodit z pouhého faktu, že dlužník, který oponuje věřitelskému návrhu na zahájení insolvenčního řízení, je jedinou osobou, která má zájem na vyvrácení této domněnky.⁵⁷ Pozice věřitelů je tak ohledně tvrzení a dokazování, ke kterému by byli jinak povinni, podstatně usnadněna. Ve věřitelem podaném insolvenčním návrhu se tak břemeno tvrzení omezuje pouze na konstatování, která z domněnek byla splněna, a případnou platební schopnost musí prokazovat, resp. vyvracet, dlužník. Nenaplnění některé z domněnek však neznamená, že by věřitel nemohl podat insolvenční návrh z důvodu platební neschopnosti dlužníka. V takovém případě by ovšem musel nejen tvrdit, ale i prokazovat, že dlužník objektivně není schopen své peněžité závazky plnit.⁵⁸ K úspěšnému podání insolvenčního návrhu je pak oprávněn kterýkoli věřitel dlužníka se splatnou pohledávkou vůči dlužníkovi.⁵⁹

---

⁵⁴ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachel, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 7, 8

⁵⁵ Schelleová, I. *Insolvenční zákon.* Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006. ISBN 80-7317-054-X, str. 31

⁵⁶ VS Praha č. j. 1 VSPH 277/2008-A-19 ze dne 21. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 3755/2008

⁵⁷ Taranda, P., Erbošová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 21*

⁵⁸ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/upadek-podle-noveho-insolvencniho-zakona-52563.html>>

⁵⁹ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachel, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 3

2.1.2 Úpadek pro předlužení

Druhou formou úpadku dlužníka je předlužení, tato forma, stejně jako v ZKV, má dopad pouze na osoby fyzické – podnikatele a na osoby právnické, tedy na osoby povinné vést účetnictví, bez něhož není tato forma úpadku zjiřitelná. I u předlužení musí být současně splněny určité podmínky. Podmínka mnohosti věřitelů zůstává, druhou podmínkou je, že souhrn závazků dlužníka převyšuje hodnotu jeho majetku. Při úvaze, zda je dlužník předlužen, se přihlíží k souhrnu všech a nikoli jen splatných závazků dlužníka.⁶⁰ Úprava úpadku pro předlužení počítá se zohledněním budoucích očekávaných výnosů dlužníka, oproti ZKV však vazbu na další provozování podniku rozšiřuje o vazbu spojenou se správou dlužníkovy majetku.⁶¹ Při hodnocení výše dlužníkovy majetku je tedy zohledňována také jeho další správa, případně další provozování jeho podniku. Pokud budeme vycházet z dlužníka, coby fyzické osoby, tak podle ust. § 3 odst. 3 IZ se tedy může dostat do úpadku pro předlužení pouze jako podnikatel. Z důvodu platební neschopnosti se ale může dostat do úpadku kterýkoli dlužník. Tento důvod je postačující k tomu, aby soud rozhodl o úpadku dlužníka. Pokud je osvědčen úpadek dlužníka pro platební neschopnost, není pro zjištění úpadku nutné zjišťovat, zda dlužník také je či není předlužen. Posouzení toho, zda dlužník je či není podnikatelem, nemá na rozhodnutí soudu vliv.⁶²

2.1.3 Hrozící úpadek

Zahájení řízení z důvodu hrozící platební neschopnosti může být iniciováno pouze z podnětu dlužníka, protože hrozící platební neschopnost může s potřebnou dávkou jistoty předpokládat či odhalit jen dlužník. O hrozící úpadek jde tehdy, pokud ekonomická situace dlužníka dosud všechny znaky úpadku nevykazuje, ale se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Rozhodujícími okolnostmi, které by osvědčily hrozící úpadek dlužníka, se rozumí vylíčení konkrétních skutečností, z nichž insolvenční soud bude moci uzavřít,

---

⁶⁰ *Důvodová zpráva k IZ*

⁶¹ *Taranda, P., Erbsová, H. Nový insolvenční zákon s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 21*

⁶² *VS Olomouc č. j. 1 VSOL 157/2008-A-30 ze dne 10. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 639/2008*

že lze důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků v budoucnu.⁶³ Dlužník musí v návrhu uvést věřitele, výši jednotlivých závazků spolu s výší svých příjmů, ale také skutečnosti ohledně povinnosti jeho plnění na tyto závazky do budoucna ve vztahu ke svým příjmům, případně k dalším majetkovým poměrům. Pouhé obecné konstatování skutečnosti, že dlužník má více věřitelů se závazky po dobu delší 30 dnů po splatnosti, s tím, že tyto závazky převyšují jeho majetek, je ve vztahu k hrozícímu úpadku nedostatečné.⁶⁴

Užití tohoto institutu má pro dlužníka představovat možnost, zejména pak v kombinaci s reorganizací, aby včasným zákrokem mohl zachovat svou výrobu a zaměstnanost.⁶⁵ Může jít například o situaci vzniklého dominového efektu, kdy v důsledku úpadku odběratele mohou i jeho dodavatelé očekávat problémy s vlastním hospodařením, jež je možno se pokusit vyřešit pod ochranou insolvenčního soudu.⁶⁶ Dlužníkovi, který se svými věřiteli na překonání svého hrozícího úpadku spolupracuje, pak zákon poskytuje možnost tento krizový stav překonat, a to v rámci tzv. moratoria. I v případě, že se dlužník domáhá vydání rozhodnutí o úpadku dle ust. § 136 IZ z důvodu, že mu úpadek hrozí (ust. § 3 odst. 4 a § 97 odst. 3 IZ) musí být splněna podmínka mnohosti věřitelů. Má – li dlužník jen jediného věřitele, nenachází se v úpadkové situaci, ani v jeho ohrožení, a proto se ani on, ani jeho věřitel nemohou domáhat uspořádání svých vzájemných majetkových vztahů prostřednictvím insolvenčního řízení.⁶⁷ Obsahové vymezení tohoto pojmu odpovídá srovnatelným zahraničním úpravám (zejména pak úpravě obsažené v insolvenčním řádu SRN).⁶⁸

---

⁶³ NS ČR č. j. 29 NSCR 1/2008-A-15 ze dne 27. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008

⁶⁴ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 292/2010-A-9 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 6634/2010

⁶⁵ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/upadek-podle-noveho-insolvenčního-zakona-52563.html>>

⁶⁶ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 8

⁶⁷ VS Praha č. j. 1 VSPH 165/2008-A-13 ze dne 20. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008

⁶⁸ Taranda, P., Erbsová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem.* č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 22

2.2 Způsoby řešení úpadku

Pokud soud shledá zákonem požadované podmínky pro prohlášení úpadku za splněné, vydá rozhodnutí o úpadku dlužníka. Další fází insolvenčního řízení bude hledání nejvhodnějšího způsobu řešení dlužníkového úpadku. Právní úprava respektuje zvláštnosti jednotlivých úpadců a úpadků, tzn., liší se v řízení jednotlivých úpadků, podle povahy úpadce a také podle povahy úpadku jako takového. Zvolený způsob řešení úpadku by pak měl být výsledkem společného zájmu věřitelů, jejichž zájem je výslovně nadřazen zájmům jednotlivých věřitelů, měl by být pro ně spravedlivý a výnosnější než ostatní způsoby řešení úpadku.⁶⁹

Insolvenční zákon předpokládá čtyři způsoby řešení úpadku, nebo hrozícího úpadku, dlužníka. Dle ust. § 4 odst. 1 IZ je to konkurs, reorganizace, oddlužení a zvláštní způsoby řešení úpadku. Přestože citované ustanovení uvádí 4 varianty řešení úpadku, s ohledem na obsah jednotlivých institutů by se tyto možnosti mohly dát, s určitou mírou nadsázky, rozšířit až na 6 způsobů řešení. Za „způsoby řešení úpadku“ je tedy, opravdu v širším slova smyslu, možno považovat konkurs, nepatrný konkurs, moratorium, reorganizaci, oddlužení a některý ze zvláštních způsobů řešení insolvence (úpadek finančních institucí dle ust. § 367 a násl. IZ).⁷⁰ Za závažný nedostatek úpravy dle ZKV byla považována naprostá převaha likvidačního způsobu řešení úpadku nad způsobem sanačním.⁷¹ IZ proto zavedl nové sanační způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku, reorganizaci a oddlužení. Pro jednotlivé způsoby řešení úpadku zákon definuje konkrétní typy rozhodnutí insolvenčního soudu. U konkursu, nebo v případě některých zvláštních způsobů řešení úpadku, jde o prohlášení konkursu na majetek dlužníka. U reorganizace soud rozhoduje usnesením o povolení reorganizace a u oddlužení taktéž rozhoduje o povolení oddlužení.

---

⁶⁹ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/slovo-uvodem-k-pravni-uprave-upadku-podle-noveho-insolvenčního-zakona-52177.html>>

⁷⁰ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 9-10

⁷¹ Důvodová zpráva k IZ

Konkurs je tradičním způsobem řešení úpadku, upraveným v ust. § 244 až 313 IZ. Konkurs je založený na zásadě poměrného uspokojení zjištěné pohledávky a je použitelný pro každého dlužníka. Jde o likvidační způsob řešení spočívající v prodeji majetku dlužníka a následném uspokojení věřitelů poměrným rozdělením výtěžku prodeje. Konkursem lze řešit pouze existující úpadek, nikoli úpadek hrozící. Pro případ hrozícího úpadku je konkurs použitelný pouze v případě neúspěchu sanačního způsobu řešení, tj. reorganizace nebo oddlužení. Neuspokojené pohledávky po zrušení konkursu zásadně nezanikají, takže skončení konkursu pro dlužníka neznamena konec jeho dluhům.⁷² Po zrušení konkursu v případě právnické osoby následuje její zánik (tj. výmaz z obchodního rejstříku).

Nepatrný konkurs je zvláštní varianta konkursu upravená v ust. § 314 a 315 IZ, ustanovení o konkursu jsou ale přímo použitelná i pro nepatrný konkurs. Postup je shodný s konkursem, avšak u nepatrného konkursu je kladen důraz na pružnost a rychlost řízení a jde o formu řešení konkursu menšího rozsahu.⁷³ Dle ust. § 314 IZ o nepatrný konkurs jde tehdy, jestliže je dlužníkem fyzická osoba nepodnikatel nebo celkový obrat dlužníka za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu nepřesahuje 2 000 000 Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů. Při tomto způsobu řešení úpadku si mohou věřitelé místo věřitelského výboru ustanovit jen zástupce věřitelů, právě kvůli převažujícímu zájmu na rychlosti a jednoduchosti řízení.

Reorganizace je sanační způsob řešení úpadkové situace (či hrozících úpadku) dlužníka podnikatele upravený v ust. § 316 až 364 IZ. Reorganizace je určena především pro velké podnikatelské subjekty. Jde o soubor sanačních opatření, která mají vést ku prospěchu věřitelů, tj. k ozdravení dlužníkovu podniku. Zpružnění institutu vyrovnání dané ZKV v podobě reorganizace umožňuje velkým právnickým osobám zachovávat jejich existenci, ekonomické funkce i postavení. Cílem reorganizace je tedy postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování podnikatelských aktivit dlužníka (provozu dlužníkovu podniku) podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou plnění

---

⁷² *Důvodová zpráva k IZ*

⁷³ *Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 9*

reorganizačního plánu ze strany věřitelů. Institut reorganizace předpokládá samostatné aktivní kroky dlužníka, a to před i v průběhu insolvenčního řízení. Rolí insolvenčního soudu a správce je zejména kontrolní a moderační činnost v průběhu insolvenčního řízení.⁷⁴ Insolvenční zákon rozeznává dva druhy reorganizačního řízení. Konsenzuální reorganizace dle ust. § 316 odst. 5 IZ je reorganizační řízení zahájené a probíhající s podporou většiny věřitelů a reorganizace nekonsenzuální dle ust. § 316 odst. 4 IZ probíhající (za určitých podmínek) proti vůli většiny věřitelů.⁷⁵ Podmínkou pro povolení (nekonsenzuální) reorganizace je celkový roční úhrn čistého obratu dlužníka za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu nad 50 milionu Kč nebo zaměstnává-li dlužník více jak 50 zaměstnanců v pracovním poměru.⁷⁶ Pokud tyto podmínky podnikatel nespĺňuje, musí k návrhu na reorganizaci připojit souhlas většiny zajištěných i nezajištěných věřitelů. S majetkem disponuje po celou dobu, a to jak od zahájení insolvenčního řízení, tak po povolení reorganizace, pouze dlužník a to pod dohledem insolvenčního správce a s kontrolou věřitelského orgánu. Reorganizace končí splněním reorganizačního plánu. V případě neúspěchu se reorganizace přemění na konkurs. Zavedení reorganizace má zásadní význam i v řadě dalších aspektů, např. z pohledu aktivní (a zcela zásadní) role věřitelů, jakož i v řadě aspektů ekonomických. Významné je i to, že zavedením reorganizace se právní úprava českého úpadkového práva přizpůsobuje celosvětovým trendům.⁷⁷

Moratorium je institut, který má zajistit ochranu dlužníka podnikatele po určitou dobu, po kterou lze očekávat, že stav úpadku nebo hrozícího úpadku překoná.⁷⁸ Upraveno je v ust. § 115 až 127 IZ. Dle ustanovení § 115 IZ může dlužník, který je podnikatelem, do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu, a jde-li o insolvenční návrh věřitele do 15 dnů od jeho doručení insolvenčním soudem, navrhnout insolvenčnímu soudu vyhlášení moratoria; toto právo nemá právnická

---

⁷⁴ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 8

⁷⁵ *Důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů (revizní novela)*

⁷⁶ *Do novely IZ zákonem č. 294/2013 Sb., účinné od 1. 1. 2014 byla reorganizace přípustná u podnikatelů, kteří měli v předchozím účetním období obrat nad 100 milionu Kč nebo více jak 100 zaměstnanců. Jak ukázala praxe, tato kritéria byla po podnikatele příliš přísná, a proto novela IZ zákonnou hranici snížila a umožnila tak vstup do reorganizace i menším podnikatelům.*

⁷⁷ Schelleová, I. *Insolvenční zákon.* Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006. ISBN 80-7317-054-X, str. 10

⁷⁸ *Důvodová zpráva k IZ*

osoba v likvidaci. Principem moratoria je, že po dobu jeho trvání nemůže insolvenční soud vydat rozhodnutí o úpadku. Jde tedy o odklad případného řešení úpadku, a to zejména v podobě konkursu, se kterým musí souhlasit většina věřitelů. Účinné je od okamžiku zveřejnění rozhodnutí v insolvenčním rejstříku a zaniká uplynutím doby, na kterou bylo vyhlášeno, nejdéle však může trvat 3 měsíce.⁷⁹ Přestože tento institut není uveden jako způsob řešení úpadku dlužníka, s ohledem na volnost a variabilitu jeho použití, není vyloučeno, aby jeho vhodným užitím došlo k vyřešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka.⁸⁰

Oddlužení, coby sanační způsob řešení úpadku, zaměřený na řešení ekonomických problémů fyzických osob způsobených neschopností splácet závazky ze spotřebitelských úvěrů a půjček bude samostatně podrobně rozpracováno v následující kapitole.

---

⁷⁹ *Insolvenční soud může na návrh dlužníka moratorium prodloužit, nejdéle však o 30 dní. Více ust. § 119 IZ.*

⁸⁰ *Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 9*

III. ODDLUŽENÍ

Již za vlády východořímského císaře Justiniána I., přibližně od roku 533 n. l., existovala určitá benevolentnější pravidla pro dlužníky, kteří tzv. zchudli pro neštěstí, tedy úprava vzdáleně připomínající dnešní institut oddlužení. Za Justiniána bylo stanoveno, že dlužník, který zchudl pro neštěstí, jež ho pronásledovalo, nepodléhá infamii (potupě), ani tělesným trestům, což bylo v dávných dobách zcela běžným důsledkem úpadku dlužníka. Takový dlužník ale musel věřitelům dobrovolně postoupit veškeré své jmění a věřitelé byli oprávněni po dlužníkovi žádat také pozůstalosti, odkazy a dary, kterých se mu dostalo.⁸¹ Insolvenční zákon vnesl po vzoru zahraničních právních úprav, a možná i po vzoru Justiniánské úpravy, do našeho právního řádu institut určený zejm. pro fyzické osoby, resp. nepodnikající osoby, které se ocitly v dluhové pasti. Předchozí způsoby řešení úpadkové situace, tedy konkurs, reorganizace a zvláštní způsoby řešení úpadku finančních konglomerátů, jsou určeny především pro subjekty zabývající se podnikatelskou činností. Od všech zbývajících způsobů řešení úpadku obsahuje oddlužení ve svém souhrnu největší prvek sociální. Priorita maximálního uspokojení věřitelů v úpravě oddlužení užitá není, důraz je právní úpravou kladen zejména na opětovné zapojení osoby do ekonomicko-právního života.⁸²

Původním záměrem zákonodárce bylo vytvořit sanační způsob řešení úpadku pro nepodnikatelské subjekty, tedy podmínky pro jejich oddlužení, ve smyslu zbavení se všech dluhů. Podnikatelské subjekty totiž mohou využít některý z dalších způsobů řešení úpadku, viz výše. Zejm. v této otázce je oddlužení institut, který se vyvíjel v čase a to překvapivě ne díky legislativním změnám, ale díky judikatuře, a to i přesto, že se platná právní úprava nijak neměnila. Na vzniklou situaci, nebo spíše chaos, musel zákonodárce chtě nechtě reagovat, a tak došlo k přijetí zákona č. 294/2013 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů,

---

⁸¹ Schelleová, I. *Bankrotý očima práva. 1. vydanie. Bratislava: ELITA, 1997. ISBN 80-8044-029-8, str. 40, 41*

⁸² Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 1-2*

tedy tzv. revizní novely IZ (dále také jako „novela“), která nabyla účinnosti 1. 1. 2014. Novela zohlednila stávající judikaturu insolvenčních soudů a přinesla v oblasti oddlužení určité a poměrně zásadní změny. V mezidobí ale došlo také ke zcela zásadní rekonstrukci soukromého práva a 1. 1. 2014 též nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákony s ním související. Všechny tyto aspekty se v následujících kapitolách pokusím zohlednit. V této kapitole vymezím zejména nejdůležitější základy úpravy, tedy co je to vůbec oddlužení, jaké pro něj zákon stanovuje podmínky, jaké jsou jeho formy atp., a to s ohledem jak na stav do 31. 12. 2013, tedy před revizní novelou a rekonstrukcí, tak po 1. 1. 2014. Některé aspekty oddlužení, což mohou být i samotné základy úpravy, půjde-li o ty nejpálčivější otázky v oblasti oddlužení, podrobněji rozpracuji s ohledem na existující a někdy protichůdnou judikaturu v následující IV. kapitole.

3.1 Pojem oddlužení

Institut oddlužení, médii výhradně nazývaný osobní bankrot (z italského pojmu *banco roto*, tedy rozbitý stůl, neboť peněžníkovi v úpadku, byl jeho stůl rozbit)⁸³ nebo spotřebitelský úpadek, je upraven v hlavě V., § 389 až § 418 IZ. Úprava oddlužení měla zabránit tomu, aby poctiví dlužníci spadli na úplné dno a naopak věřitelům měla zajistit alespoň částečné, v nejlepším případě možná i 100% uspokojení jejich pohledávky. Částečným uspokojením se myslí minimálně 30 % úhrada pohledávek věřitelů, případně po dohodě s věřitelem i nižší. Možnost „se oddlužit“ mělo poskytnout dlužníkům odsouzeným k celoživotnímu splácení dluhů jakousi „druhou šanci“ a také mělo předcházet tomu, aby se dlužník začal pohybovat v zóně šedé ekonomiky, přijímal práci načerno atp.⁸⁴ Obecně je princip oddlužení založen na úvaze, že dlouhodobé resp. ve svém důsledku trvalé vyřazení fyzické osoby z běžných ekonomicko-sociálních vazeb v důsledku jejich dluhů (ztráta zájmu pracovat následkem permanentního zatížení exekucí) není

---

⁸³ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. IX – XII

⁸⁴ Taranda, P. *Osobní bankrot - bude spásou některých dlužníků? Daňová a hospodářská kartotéka,* 2008, roč. 16, č. 2, s. 23-26

žadoucí pro stát ani pro věřitele.⁸⁵ Věřitelé – podnikatelé tedy spoléhají na obnovení koupěschopnosti dlužníka a jeho budoucí spotřebu.⁸⁶ Cíl oddlužení by se tedy dal shrnout do teze, že má umožnit poctivému dlužníkovi, který si neřeší své podnikatelské nezdary, trvale vyřešit své závazky a uspokojit alespoň část pohledávek nezajištěných věřitelů. Nespornou výhodou oddlužení je, že až na určité výjimky (majetek sloužící k zajištění závazků dlužníka, majetek nabytý darem nebo dědictvím v průběhu oddlužení plněním splátkového kalendáře), postihuje výlučně buď majetek dlužníka, nebo jeho příjmy, to znamená, že jedna z těchto majetkových hodnot zůstane v průběhu oddlužení dlužníkovi vždy k dispozici a není oddlužením dotčena.⁸⁷ Druhou nespornou výhodou samozřejmě je, že po řádném splnění podmínek oddlužení může být dlužník „navždy“ osvobozen od placení svých zbylých závazků. Dle textu důvodové zprávy k IZ má právě vidina osvobození od dluhů motivovat dlužníka k tomu, aby sám usiloval o co nejvyšší míru uspokojení věřitelů.

3.2 Podmínky oddlužení

Základní otázku je, kdo může podat návrh na oddlužení, tedy jaký subjekt může svůj úpadek řešit oddlužením. Původní ustanovení § 389 IZ, tedy před revizní novelou účinnou od 1. 1. 2014, stanovovalo, že dlužník, který není podnikatelem, může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo hrozící úpadek řešil oddlužením. Zákon tedy nehovořil o fyzické nebo právnické osobě, ale obecně o dlužníkovi. Možná pod vlivem „odborných“ článků a televizních reportáží, které institut oddlužení prezentovaly jako způsob řešení úpadku pouze pro občany – fyzické osoby, se tato zdánlivě jednoduchá otázka stala předmětem diskuzí. Obecný pojem dlužník, dle mého názoru, zahrnuje jak osobu fyzickou, tak právnickou. Pokud by měl zákonodárce na mysli pouze osobu fyzickou, bylo by to v zákoně výslovně stanoveno. Navíc s ohledem na bod s označením „03 Typ: Právnická osoba“ na předepsaném formuláři návrhu na povolení oddlužení, je jasné, že ho může podat i právnická osoba. Klíčovou podmínkou rozlišující

---

⁸⁵ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 2

⁸⁶ Schelleová, I. *Insolvenční zákon.* Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006. ISBN 80-7317-054-X, str. 285

⁸⁷ Páchl, L. *Kdy a jak správně podat návrh na povolení oddlužení.* Právní fórum, 2008, č. 5, s. 209

subjekty oprávněné podat návrh na oddlužení je, že dlužník není podnikatelem. O této problematice však pojednám zvlášť a podrobněji v kapitole IV.

Současné ust. § 389 odst. 1 IZ nově stanoví, že dlužník může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo hrozící úpadek řešil oddlužením, jde-li o právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání nebo fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání. Úvodní ustanovení právní úpravy oddlužení tedy zdá se na první pohled dostalo výrazných změn, v podstatě ale jen zpřesňujících. Namísto dříve užitého slova dlužník, došlo k přesnému vymezení subjektů, které mohou svůj úpadek nebo hrozící úpadek řešit oddlužením. Což je jistě ku prospěchu a předejde to případným pochybnostem. Základním kritériem nadále zůstává nepodnikatelský charakter osoby dlužníka, resp. jeho závazků. K odstavci prvnímu ale novelou přibyl zcela nový odstavec druhý, ale jak jsem již výše uvedla, o této problematice podrobněji až v následující kapitole IV.

3.3 Zahájení řízení o oddlužení

Obecně lze insolvenční řízení zahájit pouze na návrh. Dle ust. § 389 odst. 3 IZ je k podání návrhu na povolení oddlužení oprávněn pouze dlužník.⁸⁸ Podání návrhu na povolení oddlužení by mělo představovat až poslední, krizovou variantu řešení finančních problémů dlužníka. Aktivní legitimace k podání návrhu je tedy zákonem dána pouze dlužníkovi, pokud by byl návrh na povolení oddlužení podán někým, kdo k tomu není oprávněn, insolvenční soud návrh rozhodnutím odmítne pro nedostatek aktivní legitimace navrhovatele.⁸⁹ Pokud dlužník podává návrh na povolení oddlužení, musí ho podat spolu s insolvenčním návrhem, tedy návrhem na zahájení samotného insolvenčního řízení; resp. nelze podat návrh na povolení oddlužení, aniž by byl nejpozději současně podán insolvenční návrh. Může ale nastat situace, že insolvenční řízení je již zahájeno, na základě návrhu, který podal některý z věřitelů dlužníka. I v takovém případě, dle ust. § 390 odst. 1 IZ může dlužník návrh

---

⁸⁸ před revizní novelou upraveno v ust. § 389 odst. 2. IZ

⁸⁹ ust. § 390 odst. 3 IZ

na povolení oddlužení podat, a to nejpozději do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu.⁹⁰

Návrh na povolení oddlužení může být podán pouze na předepsaném formuláři, jehož náležitosti jsou stanoveny prováděcím předpisem. Podoba formuláře musí být dle ust. § 391 odst. 3 IZ ministerstvem spravedlnosti zveřejněna způsobem umožňující dálkový přístup a tato služba nesmí být zpoplatněna. Formulář je dostupný na podatelkách krajských soudů a Městského soudu v Praze a na webových stránkách Ministerstva vnitra www.justice.cz nebo www.insolvencni-zakon.cz. Nebude-li návrh na povolení oddlužení podán na předepsaném formuláři, insolvenční soud dlužníka vyzve k odstranění této vady podání ve smyslu ust. § 393 IZ. Dlužník, který chce podat insolvenční návrh a rovnou navrhnout povolení oddlužení, může tak učinit samostatným podáním nebo insolvenční návrh podat prostřednictvím předepsaného formuláře návrhu na povolení oddlužení.⁹¹ Formulář v sobě totiž zahrnuje i návrh na zahájení insolvenčního řízení, což dlužníkům značně zjednodušuje podání řádného návrhu. Dlužník však musí zaškrtnout bod č. 07, aby soud návrh na povolení oddlužení považoval zároveň za návrh na zahájení insolvenčního řízení. Pokud tento údaj na návrhu vyznačen nebude, za předpokladu, že insolvenční návrh nebude podán ani samostatně, insolvenční soud bude takový návrh považovat za pouhý návrh na povolení oddlužení, nikoli za návrh na zahájení insolvenčního řízení a takový nedostatek povede k odmítnutí celého návrhu.⁹² I v případě podání insolvenčního návrhu tzv. prostřednictvím bodu 07 návrhu, musí dlužník vylíčit rozhodující skutečnosti, které osvědčují jeho úpadek či hrozící úpadek, které budou dostatečným podkladem pro závěr, že se dlužník v úpadku či hrozícím úpadku skutečně nachází. Pouhé obecné vylíčení těžké životní a finanční situace nebo konstatování toho, že příjmy nedostačují ke krytí závazků, které narůstají o úroky, z nichž nevyplývají konkrétní skutečnosti o úpadku či hrozícím úpadku dlužníka, soudu k prohlášení úpadku postačovat nebudou.⁹³

---

⁹⁰ *O této lhůtě je soud při doručení insolvenčního návrhu povinen dlužníka poučit.*

⁹¹ *Pachl, L. Insolvenční zákon s judikaturou. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. ISBN 978-80-7357-675-2, str. 389*

⁹² *Vzhledem k absenci řádného návrhu na zahájení insolvenčního řízení odmítnutí nepovede k postupu podle ust. § 396 IZ, tedy k současnému rozhodnutí o řešení úpadku dlužníka konkursem.*

⁹³ *VS Olomouc č. j. 3 VSOL 8/2008-A-8 ve věci KSBR 37 INS 294/2008 a také VS Praha č. j. 1 VSPH 111/2008 ve věci KSPL 54 INS 1211/2008*

3.3.1 Náležitosti a přílohy návrhu na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení dle ust. § 391 odst. 1 IZ musí vedle obecných náležitostí⁹⁴ obsahovat označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat, údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech, údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky a návrh způsobu oddlužení nebo sdělení dlužníka, že takový návrh nevznáší. Dlužník musí příjmy za poslední 3 roky soudu nejen specifikovat, ale také doložit. Údaje o očekávaných příjmech v následujících 5 letech může dlužník pouze odhadnout, ale měl by tak učinit pokud možno kvalifikovaně. Zajímavá je otázka, zda lze do příjmů dlužníka (nejčastěji matky) zahrnout příspěvek a výživné na dítě, které je dle rozhodnutí soudu povinen poskytovat k rukám dlužníka druhý rodič dítěte. Vzhledem k tomu, že se však nejedná o příjem dlužníka, ale o příjem pro potřeby dítěte a peníze jsou pouze vypláceny k rukám dlužníka, nelze je zahrnout do příjmů dlužníka, ze kterých lze provádět srážky.⁹⁵ Otázkou však zůstává, jestli je dlužník může a má do návrhu uvést, pro „pouhou“ ilustraci celkových příjmů dlužníka vzhledem k bodu 13 formuláře návrhu o počtu vyživovaných dětí. Do příjmů dlužníka, ze kterých je možné provádět srážky, tedy tyto platby zahrnout nelze, ale v jiném případě obdobné příspěvky zahrnout lze. „Je-li příspěvek vyplácen příjemcem příspěvku tomu, kdo o osobu oprávněnou pečuje, nejde již o příjem osoby oprávněné, ale osoby, která péči poskytuje. Tento postup není vyloučen ani v případě, že příjemce dávky, tedy zákonný zástupce osoby oprávněné, se shoduje s osobou, která pomoc poskytuje. Ustanovení § 17 odst. 2 zákona o sociálních službách, dle kterého příspěvek nepodléhá výkonu rozhodnutí a nemůže být tedy předmětem srážek, chrání pouze osobu oprávněnou. Vyplatí-li osoba oprávněná příspěvek osobě, která o ni pečuje, jde o příjem této pečující osoby, která již není tímto způsobem chráněna. Příjem osoby, která péči zajišťuje, v takovém případě již podléhá výkonu rozhodnutí a je proto možné jeho použití k plnění splátkového kalendáře v oddlužení.“⁹⁶

Novelou IZ provedenou zákonem č. 217/2009 Sb. s účinností od 21. 7. 2009 byly náležitosti návrhu na povolení oddlužení doplněny o určení formy řešení

⁹⁴ Dle ust. § 42 odst. 4 OSŘ musí být z podání patrné, kterému soudu je určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, musí být podepsáno a datováno.

⁹⁵ VS Olomouc č. j. 2 VSOL 138/2009-A-27 ze dne 28. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 2766/2008

⁹⁶ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 218/2009-A-12 ze dne 29. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 3370/2009

oddlužení. Dlužník musí jednu z forem oddlužení označit jako preferovanou nebo výslovně uvést, že žádnou z forem nepreferuje.⁹⁷ Mimo dokladů o příjmech musí dlužník dle ust. § 392 odst. 1 IZ k návrhu doložit seznam majetku a závazků. V seznamu majetku je dlužník povinen uvést veškerý svůj majetek, včetně pohledávek. V seznamu závazků je dlužník povinen označit všechny osoby, o nichž je mu známo, že mají vůči němu pohledávky. Splnění povinnosti předložit samostatně seznamy majetku a závazků může dlužník nahradit tím, že potřebné údaje doplní do příslušných oddílů formuláře návrhu na povolení oddlužení.⁹⁸ Svým podpisem pak dlužník stvrzuje, že seznamy jsou úplné a pravdivé, součástí formuláře návrhu na povolení oddlužení je totiž i prohlášení o pravdivosti údajů v návrhu na povolení oddlužení a jeho přílohách. Pokud tedy dlužník využije spojení insolvenčního návrhu s návrhem na povolení oddlužení na předepsaném formuláři prostřednictvím bodu 07, je třeba vztáhnout „potvrzení pravdivosti“ i na všechny přílohy k podanému návrhu, bez ohledu na to, zda se formálně jedná o přílohu k insolvenčnímu návrhu nebo o přílohu k návrhu na povolení oddlužení.⁹⁹ Výše uvedená novela IZ dala dlužníkům žádajícím o povolení oddlužení také možnost požádat o snížení splátek pod stanovenou hranici,¹⁰⁰ což mohou (a příp. musí) učinit rovnou v návrhu na povolení oddlužení. Pokud tedy dlužník ve formuláři návrhu zaškrtně v bodu 14 „ano“,¹⁰¹ musí uvést, jakou výši splátek navrhuje a zároveň je povinen objasnit důvody, které ho k žádosti o snížení splátek vedou. A dohodl - li se dlužník s nezajištěným věřitelem, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky, pak musí dlužník doložit také věřitelův písemný souhlas.

3.3.2 Odmítnutí návrhu na povolení oddlužení

Je třeba od sebe odlišit návrh na povolení oddlužení a insolvenční návrh, dle ustanovení IZ totiž nejsou totožné. Rozdíl mezi insolvenčním návrhem a návrhem na povolení oddlužení je zásadní v přístupu k oběma návrhům.

---

⁹⁷ bod 09 formuláře návrhu na povolení oddlužení

⁹⁸ VS Praha č. j. 2 VSPH 212/2008-A-19 ze dne 12. 12. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 94 INS 2882/2008

⁹⁹ VS Olomouc č. j. 1 VSOL 72/2008 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 1564/2008

¹⁰⁰ ve smyslu ust. § 398 odst. 3 a § 406 odst. 3 IZ

¹⁰¹ „navrhují, aby soud stanovil nižší než zákonem určené splátky“

Přístup k návrhu na povolení oddlužení má speciální úpravu v ust. § 393 IZ, která je oproti obecné úpravě přístupu k insolvenčnímu návrhu pro dlužníka (navrhovatele) mírnější. Je-li dle ust. § 128 odst. 1 IZ insolvenční návrh nesrozumitelný nebo neurčitý, příp. neobsahuje-li všechny náležitosti,¹⁰² insolvenční soud návrh okamžitě odmítne. Soudní judikatura se však ustálila na názoru, že insolvenční navrhovatel může vady insolvenčního návrhu odstranit, musí tak ale učinit do doby, než soud návrh odmítne.¹⁰³ Kdežto neobsahuje-li všechny náležitosti nebo je-li nesrozumitelný či neurčitý návrh na povolení oddlužení, soud dlužníka usnesením vyzve, aby návrh v určené lhůtě, která však nesmí být kratší než 7 dnů, opravil nebo doplnil, a současně jej soud poučí, jak je třeba opravu nebo doplnění provést. Stejný postup musí soud zvolit i v případě, že nebudou k návrhu připojeny zákonem požadované přílohy, nebo příp. bude třeba některé údaje doplnit. A až poté, co i přes výzvu soudu nebude návrh řádně doplněn nebo nebudou připojeny požadované přílohy atp., insolvenční soud návrh usnesením odmítne. Pokud by mělo být důsledně rozlišováno mezi insolvenčním návrhem a návrhem na povolení oddlužení, insolvenční soud by měl nejprve zkoumat návrh na zahájení řízení (tedy insolvenční návrh), pokud nebude srozumitelný a určitý, soud ho odmítne a tím ukončí celé řízení, k podanému návrhu na povolení oddlužení už pak soud nepřihlíží. Jestliže bude insolvenční návrh srozumitelný a určitý, bude soud posuzovat návrh na povolení oddlužení. Pokud by však určitost a srozumitelnost insolvenčního návrhu bylo možno odvodit z údajů uvedených v návrhu na povolení oddlužení, pak by insolvenční soud neměl insolvenční návrh odmítnout.¹⁰⁴ Aby dlužník takovému scénáři předešel, může využít možnosti podat insolvenční návrh prostřednictvím předepsaného formuláře návrhu na povolení oddlužení.

3.3.3 Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení

Již podaný návrh na povolení oddlužení může dlužník též vzít zpět, a to, dle ust. § 394 odst. 1 IZ, dokud insolvenční soud nerozhodne o schválení

---

¹⁰² a nejde-li pro tyto nedostatky v řízení pokračovat

¹⁰³ Himmatová, H. Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit? *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 17

¹⁰⁴ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář*. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 568

oddlužení. Zpětvzetí návrhu je tedy možné i poté, co insolvenční soud rozhodne o úpadku dlužníka a o povolení oddlužení, znemožněno je zpětvzetí až po vydání rozhodnutí o schválení oddlužení ve smyslu ust. § 406 a 407 IZ.¹⁰⁵ Pokud by dlužník vzal návrh zpět až poté, co bylo soudem o schválení oddlužení rozhodnuto, insolvenční soud rozhodne, že takové zpětvzetí je neúčinné a toto rozhodnutí doručí dle ust. § 394 odst. 4 IZ. Úkon zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení dlužníka vezme insolvenční soud na vědomí rozhodnutím, které nelze zvrátit řádným opravným prostředkem. Nemožnost podání opravného prostředku proti tomuto rozhodnutí byla do druhého odstavce vložena zákonem č. 69/2011 Sb. s účinností od 31. 3. 2011. Ustanovení § 394 odst. 3 IZ stanovuje, že pokud vzal dlužník návrh na povolení oddlužení zpět, nemůže jej podat znovu. Zde je třeba rozlišit, zda dlužník vezme zpět pouze návrh na povolení oddlužení nebo též současně s ním i insolvenční návrh. Zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení s sebou nese i hrozbu následku neúspěšného návrhu na oddlužení v podobě prohlášení konkursu. O opakovaných návrzích a následcích neúspěšného návrhu na oddlužení ale podrobněji až v následující kapitole IV. I v insolvenčním řízení platí obecná procesní zásada, že odvolání zpětvzetí návrhu není přípustné, jakmile byl návrh účinně vzat zpět, nelze následným úkonem účinky tohoto zpětvzetí odvolat a řízení tak navrátit do původního stavu.¹⁰⁶

3.4 Rozhodnutí o návrhu na povolení oddlužení

Jestliže je návrh na povolení oddlužení srozumitelný, určitý a obsahuje všechny náležitosti, soud přistoupí k jeho posouzení z hlediska jeho řádnosti a následně o něm rozhodne. Výsledkem může být v této fázi zamítnutí nebo vyhovění návrhu.

3.4.1 Zamítnutí návrhu na povolení oddlužení

Dle ust. § 395 odst. 1 písm. a IZ by měl soud zamítnout návrh, pokud lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že je jím sledován

---

¹⁰⁵ *Důvodová zpráva k IZ*

¹⁰⁶ *VS Olomouc č. j. 2 VSOL 34/2008 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 600/2008*

nepoctivý záměr. Ustanovení § 395 odst. 3 IZ, ve znění platném do 31. 12. 2013 poskytovalo demonstrativní výčet případů, kdy lze usuzovat, že se jedná o nepoctivý záměr dlužníka.¹⁰⁷ Původní text třetího odstavce stanovoval, že na nepoctivý záměr lze usuzovat tehdy, jestliže ohledně dlužníka (jeho zákonného zástupce, statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního orgánu) v posledních 5 letech probíhalo insolvenční nebo jiné řízení řešící úpadek takové osoby, a to v závislosti na výsledku takového řízení, nebo v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení proběhlo trestní řízení, které skončilo pravomocným odsouzením pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy. I přes to, že zákon poskytoval demonstrativní výčet případů, ponechal zákonodárce stanovení kritérií na rozhodovací praxi insolvenčních soudů. A soudy skutečně začaly postupně kritéria posuzování poctivosti záměru judikatorně definovat. Soudní praxe se např. sjednotila v názoru, že jde o nepoctivý záměr, pokud dlužník nacházející se v úpadekové situaci převodem svého, zejm. nemovitého, majetku na třetí osobu (nejčastěji příbuzného) v relativně krátké době před podáním návrhu na povolení oddlužení způsobí zkrácení věřitelů, příp. zvýhodnění některého z nich.¹⁰⁸ Stále ještě ale existují soudy, které za klíčové nepovažují to, zda převodem došlo ke zkrácení věřitelů, ale převod samotný, tedy samotné záměrné nepoctivé chování dlužníka. IZ totiž dává volbu způsobu oddlužení do rukou věřitelů, ale v situaci, kdy dlužník svůj majetek převede na třetí osobu, věřitelé ztrácí možnost výběru a jsou donuceni přijmout jedinou možnou variantu (splátkový kalendář). I kdyby se dalo vzhledem k příjmům a výši pohledávek předpokládat, že v rámci této formy oddlužení se věřitelům dostane vyššího uspokojení, nic to nemění na nepoctivém záměru dlužníka. Věřitelé by si jistě zvolili pro ně z ekonomického hlediska výhodnější variantu okamžitého uspokojení, byť i v menším rozsahu, než uspokojování měsíčními splátkami po dobu 5 let.¹⁰⁹ Klíčovým rozhodnutím, co do otázky, jak má být poctivý záměr testován v čase a co do osoby dlužníka, je rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 29 NSČR 32/2011-B-37 ze dne 28. 3. 2012 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 12026/2010. Lze shrnout, že test poctivosti záměru dlužníka se nemá vztahovat na příčiny úpadku dlužníka, ale spíše na kratší období před podáním návrhu. Vedle dlužníků, kteří se dostali do úpadku objektivně (v důsledku nemoci či úrazu),

---

¹⁰⁷ Revizní novelou IZ s účinností od 1. 1. 2014 byl text tohoto ustanovení vypuštěn.

¹⁰⁸ Krhut, R. Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 42

¹⁰⁹ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 396/2009-B-37 ze dne 21. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 4063/2009

je oddlužení určeno i pro dlužníky, kteří si svou úpadkovou situaci způsobili sami svou lehkomyšlností, marnotratností či jinou formou nezodpovědného hospodaření. Klíčové pro test poctivosti má v takovém případě být posouzení toho, zda dlužník tento způsob svého hospodaření a chování, jež ho do úpadku přivedlo, opravdu změnil.¹¹⁰ V případě druhého demonstrativního případu nepoctivého záměru se ale soudní praxe naopak sjednotila v názoru, že každé pravomocné odsouzení za trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy v rozhodné době před podáním návrhu na oddlužení automaticky nevede k závěru, že jde o nepoctivý záměr dlužníka a nezabavuje tak dlužníka možnosti úspěšně se povolení oddlužení domáhat.¹¹¹ „Dlužník však musí tvrdit a prokazovat takové specifické skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat, že i přes existenci odsouzení se u něho o nepoctivý záměr nejedná. Takové skutečnosti by mohly např. spočívat v tom, že dlužník beze zbytku uhradil škodu trestným činem způsobenou, zcela výjimečnými okolnostmi případu, jež mohou vyplývat zejm. z povahy jednání dlužníka, míry jeho účasti na spáchání činu, následku jeho jednání, výši a druhu uloženého trestu atd., či v chování dlužníka po vynesení odsuzujícího rozsudku.“¹¹²

Dalším důvodem pro zamítnutí návrhu dle ust. § 395 odst. 1 písm. b) je nesplnění podmínky ekonomické přípustnosti oddlužení, tedy pokud lze důvodně předpokládat, že by hodnota plnění, které by při oddlužení nezajištění věřitelé obdrželi, byla nižší než 30 % jejich pohledávky a tito věřitelé s nižším plněním nesouhlasí. A v neposlední řadě důvodem pro zamítnutí návrhu je lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení, jež dokládají dosavadní výsledky řízení. Což je např. situace, kdy dlužníkům přístup k insolvenčnímu řízení je nedbalý, řádně nevyčíslí své dluhy, neoznačí své věřitele a navíc tvrdí, že je zaměstnán, přestože nepracuje a ani v posledních letech nepracoval.¹¹³ Znaky lehkomyšlného a nedbalého přístupu též naplňuje situace, kdy sám dlužník soudu uvede, že nepřebíral poštu od svých věřitelů, čímž ztratil přehled o svých závazcích, neboť pouze pravé a věrohodné informace o nich mohou být podkladem pro podání návrhu na povolení oddlužení, na jehož základě pak soud

---

¹¹⁰ Krhut, R. Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 43

¹¹¹ Krhut, R. Poctivý záměr v oddlužení. *Bulletin advokacie*, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 43

¹¹² VS Olomouc č. j. 2 VSOL 181/2008-A-14 ze dne 18. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 40 INS 3720/2008

¹¹³ VS Praha č. j. 2 VSPH 174/2009-A-54 ze dne 5. 2. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 195/2008

posuzuje celkovou dlužníkovu majetkovou situaci.¹¹⁴ Naopak nelze dovozovat dlužníkův nepoctivý záměr jen proto, že v návrhu uvedl nižší výši svých závazků, než přihlásili věřitelé, kteří tak učinili dle aktuální výše jistin včetně příslušenství, čehož dlužník pouze vinou nesprávného uvažování nebyl schopen.¹¹⁵

Proti rozhodnutí o zamítnutí návrhu na povolení oddlužení je přípustné odvolání, které však může podat pouze dlužník, coby osoba podávající návrh. S neúspěšným návrhem na povolení oddlužení ale ust. § 396 IZ spojuje určité následky. Jestliže tedy insolvenční soud návrh na povolení oddlužení odmítne, vezme na vědomí jeho zpětvzetí nebo jej zamítne, rozhodne současně o způsobu řešení dlužníkovu úpadku konkursem. V těchto případech bude častý především konkurs nepatrný.¹¹⁶

3.4.2 Povolení oddlužení

Pokud je dlužníkem podán insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, insolvenční soud musí tuto skutečnost dát na vědomí věřitelům, což se děje zveřejněním návrhu v insolvenčním rejstříku, a to do dvou hodin od podání návrhu. Splňuje-li dlužník podmínky subjektivní přípustnosti oddlužení, poskytne-li věřitelům ekonomicky dostatečnou nabídku uspokojení jejich pohledávek, a nelze-li mu přičíst nepoctivý záměr, soud oddlužení povolí.¹¹⁷ Je-li tedy návrh úplný ve smyslu ust. § 103, § 104 a § 105 IZ a nedojde-li k jeho odmítnutí, soud jej nezamítne a nedojde ani k jeho zpětvzetí, tak bude insolvenční soud postupovat dle ust. § 397 odst. 1 IZ. O návrhu dlužníka musí insolvenční soud rozhodnout ve lhůtě 15 dnů ode dne, kdy je návrh dlužníka úplný.¹¹⁸ Jedná se však o lhůtu pořádkovou, její nesplnění nevyvolává žádné důsledky ve vztahu k samotnému insolvenčnímu řízení, může mít případně dopad vůči insolvenčnímu soudci, který lhůtu porušil. Základní lhůtou je deseti denní lhůta, ve které zákon stanovuje insolvenčnímu soudu povinnost učinit úkony směřující k rozhodnutí věci.

---

¹¹⁴ VS Praha č. j. 3 VSPH 494/2010-B-19 ze dne 2. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 1788/2010

¹¹⁵ VS Praha č. j. 1 VSPH 133/2010-B-14 ze dne 5. 3. 2010 ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 8417/2009

¹¹⁶ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 572

¹¹⁷ VS Praha č. j. 3 VSPH 463/2010-B-113 ze dne 5. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 93 INS 1923/2008

¹¹⁸ dle ust. § 134 IZ

Lhůta počíná běžet od podání návrhu, nikoli od jeho bezvadnosti, protože úkonem směřujícím k rozhodnutí je i takový úkon, kterým dochází k odstraňování vad podaného návrhu.¹¹⁹ Rozhodnutí soudu není závislé na případném odmítavém stanovisku věřitelů, takže pokud jsou splněny všechny zákonem dané náležitosti, insolvenční soud oddlužení usnesením povolí, a to i přes nesouhlas věřitelů.¹²⁰

Rozhodnuto bude insolvenčním soudem samozřejmě též o úpadku dlužníka dle ust. § 136 IZ, přičemž rozhodnutím o úpadku bude spojeno s rozhodnutím o povolení oddlužení, což vyplývá z ust. § 148 odst. 3 IZ. Rozhodnutí o povolení oddlužení bude od rozhodnutí o úpadku dlužníka odděleno tehdy, když návrh na povolení oddlužení bude podávat dlužník až v reakci na insolvenční návrh věřitele. Vydané rozhodnutí bude obsahovat výroky dle ust. § 136 odst. 2 IZ.¹²¹ Jedním z výroků je ustanovení insolvenčního správce. Dlužníci často zapomínají na to, že důsledkem probíhajícího řízení je i ustanovení osoby insolvenčního správce, kterému za výkon jeho činnosti vznikne nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů¹²². Tuto položku svých budoucích závazků je dlužník povinen uhradit v průběhu oddlužení, a to nikoliv ve výši 30 %, ale ve výši 100 %. Rozhodnutí bude taktéž obsahovat výzvu věřitelům, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, aby tak ve lhůtě 30 dní učinili. Následně bude rozhodnutí o povolení oddlužení doručeno dlužníkovi, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru, věřitelům bude rozhodnutí doručeno pouze prostřednictvím jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Známým věřitelům dlužníka, tj. věřitelům, které dlužník uvedl v seznamu závazků v souladu s ust. § 104 odst. 1 písm. b) IZ, totiž insolvenční soud nedoručuje zvlášť ani vyhlášku, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, ani rozhodnutí o úpadku. Ustanovení § 71 a násl. IZ stanoví povinnost insolvenčního soudu tak činit pouze zveřejněním písemnosti v insolvenčním rejstříku. Stejným způsobem je věřitelům doručována výzva k podávání přihlášek. Jiný způsob vyrozumívání věřitelů IZ insolvenčnímu soudu neukládá, ledaže by zákon pro určité případy nebo osoby stanovil zvláštní

---

¹¹⁹ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 168

¹²⁰ VS Praha č. j. 3 VSPH 463/2010-B-113 ze dne 5. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 93 INS 1923/2008

¹²¹ Důvodová zpráva k IZ

¹²² vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

způsob doručení.¹²³ Je tedy zcela ponecháno na věřitelích, zda se o své pohledávky budou zajímat a kontrolovat stav insolvenčního rejstříku.

3.4.3 Schválení oddlužení

Pokud tedy insolvenční soud oddlužení povolí, následně rozhodují o způsobu oddlužení věřitelé, a to prostřednictvím svých orgánů. Na schůzi věřitelů je předvolán dlužník a insolvenční správce, dlužník je povinen se této schůze osobně zúčastnit a zodpovědět dotazy přítomných věřitelů.¹²⁴ Právo hlasovat o způsobu oddlužení mají pouze nezajištění věřitelé, kteří včas přihlásili svou pohledávku. Až do konce schůze věřitelů, tj. i po hlasování mohou věřitelé uplatnit své námítky, k jejichž projednání bude následně soudem nařízeno jednání.¹²⁵ Věřitelé však musí uvést konkrétní námítky, z nichž by šlo dovozovat existenci některého z důvodů vedoucích k zamítnutí návrhu na povolení oddlužení. Obecné tvrzení (např. že dlužník oddlužení nesleduje poctivý záměr) bez uvedení konkrétních skutečností, o něž svá tvrzení opírají, nebude považováno za vznesení námítky věřitelem podle ust. § 403 odst. 2 IZ.¹²⁶ Tento proces je poslední prověrkou před realizací oddlužení některým ze způsobů stanovených v ust. § 398 IZ. Pokud by ale v průběhu insolvenčního řízení, zejm. v průběhu schůze věřitelů nebo přezkumného jednání, vyšly najevo skutečnosti, které by odůvodňovaly odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení ve smyslu ust. § 405 odst. 1 IZ, insolvenční soud usnesením oddlužení neschválí a současně rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem (ust. § 405 odst. 2 IZ).¹²⁷ Vydání rozhodnutí o neschválení oddlužení není podmíněno podáním námitek ze strany věřitelů. Insolvenční soud je oprávněn vydat takové rozhodnutí i v případě, že žádné námítky ze strany věřitelů ani insolvenčního správce vzneseny nebyly a o existenci důvodů pro zamítnutí návrhu se dozvěděl v rámci své vlastní činnosti. Dospěje-li insolvenční soud k poznatku, že je dána některá ze zákonných překážek pro povolení oddlužení ještě před hlasováním věřitelů o způsobu oddlužení, nemusí už insolvenční soud

¹²³ NS ČR č. j. 29 NSČR 4/2008-P11 ze dne 4. 9. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008

¹²⁴ ust. § 399 odst. 2 IZ

¹²⁵ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 581

¹²⁶ VS Praha č. j. 2 VSPH 7/2008 ze dne 23. 4. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 167/2008

¹²⁷ KS Ostrava č. j. KSOS 31 INS 3675/2008-B9 ze dne 13. 11. 2008

nechat věřitele hlasovat.¹²⁸ „Důvodem pro neschválení oddlužení může být i to, že skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, byly známy již v době, kdy oddlužení povolil insolvenční soud, jenž je nebral v potaz (viz usnesení č. j. 1 VSPH 74/2008-B-16 ze dne 21. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 561/2008 nebo č. j. 1 VSPH 314/2009-B-24 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 668/2009). Důvodnost takové argumentace by ovšem byla možná toliko v případě, že by byla obsažena v odvolání proti usnesení o schválení oddlužení, jež podala osoba k tomu oprávněná.“¹²⁹

Pokud žádné takové skutečnost najevo nevyjdou, tak insolvenční soud přistoupí po schůzi věřitelů k rozhodnutí o schválení oddlužení, kterým jsou vázáni jak dlužník, tak všichni věřitelé, tedy i ti, kteří nesouhlasili nebo nehlasovali. Věřitelé, kteří hlasovali proti přijetí schváleného způsobu oddlužení nebo jejichž uplatněným námitkám soud nevyhověl, mohou proti rozhodnutí podat odvolání. „Okolnost, že IZ přiznává právo odvolání jen vymezenému okruhu věřitelů, neznamena, že by bylo odepřeno dlužníkovi. Toto právo mu však náleží jediné za předpokladu, že rozhodnutím o schválení oddlužení mu mohla být způsobena určitá újma, kterou by bylo možno reparovat v odvolacím řízení.“¹³⁰ Účinky schválení oddlužení nastávají zveřejněním rozhodnutí v insolvenčním rejstříku. Právní mocí rozhodnutí se ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka, ke kterým došlo před jeho vydáním v dosavadním průběhu insolvenčního řízení.¹³¹ Pokud není nezajištěného věřitele, který by se proti rozhodnutí o schválení oddlužení mohl odvolat, právní moc rozhodnutí se bude překrývat s účinností. Důležitým efektem schválení oddlužení je nemožnost provedení exekuce či soudního výkonu rozhodnutí dle ust. § 411 IZ.

3.5 Způsoby řešení oddlužení

Úprava IZ, konkrétně ust. § 398 odst. 1 IZ, umožňuje dva způsoby oddlužení, a to oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a oddlužení plněním splátkového

¹²⁸ VS Praha č. j. 1 VSPH 74/2008-B-16 ze dne 21. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 561/2008

¹²⁹ VS Praha č. j. 1 VSPH 472/2009 ze dne 10. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 42 INS 2445/2009

¹³⁰ VS Praha č. j. 1 VSPH 93/2009 ze dne 13. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 34 INS 4090/2008

¹³¹ ust. § 407 odst. 1 a 2 IZ

kalendáře. Oddlužení jednorázovým zpeněžením majetku, volně navazuje na v praxi ne zcela funkční institut vyrovnání dle ZKV, avšak ve výrazně modernizované a zjednodušené podobě. Oddlužení plněním splátkového kalendáře, určené osobám s pravidelným příjmem je institutem zcela novým. U tohoto způsobu oddlužení tedy nebylo možné navázat na předchozí legislativní a aplikační zkušenosti, při návrhu úpravy bylo proto čerpáno ze zahraničních právních úprav.¹³² Kombinaci obou způsobů IZ nepřipouští. Pokud má ale dlužník jak věřitele nezajištěné, tak zajištěné, nastane situace, která takovou kombinaci připomíná. Zajištění věřitelé se totiž vždy uspokojují z majetku sloužícího k zajištění jejich pohledávky, takže o majetek, který slouží k zajištění závazků, dlužník přijde.

3.5.1 Oddlužení zpeněžením majetkové podstaty

Na rozdíl od oddlužení plněním splátkového kalendáře, v případě tohoto způsobu řešení oddlužení lze množství peněžních prostředků, které věřitelé obdrží, odhadnout s poměrně velkou mírou pravděpodobnosti. Přichází však v úvahu pouze v případě, že dlužník disponuje nějakým majetkem a zároveň se s ohledem na jeho vzdělání a dovednosti nedá očekávat, že dosáhne nějakých vyšších výdělků.

Pokud insolvenční soud schválí oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, tak v rozhodnutí označí majetek, který náleží do majetkové podstaty a uvede, kdo je insolvenčním správcem, dále označí nezajištěné věřitele, kteří souhlasili s plněním nižším než 30 % a zároveň uvede nejnižší hodnotu plnění, na kterém se dohodli. Od účinnosti rozhodnutí o schválení oddlužení řešeného zpeněžením majetku přechází dispoziční oprávnění k majetku vymezenému ve výroku rozhodnutí o schválení oddlužení na insolvenčního správce.¹³³ O účincích schváleného oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí ohledně majetku náležejícího do majetkové podstaty v době schválení oddlužení obdobně ustanovení o účincích prohlášení konkursu. Při soupisu majetkové podstaty bude insolvenční správce postupovat dle ust. § 205 IZ a násl., které obsahují úpravu majetkové podstaty

---

¹³² *Důvodová zpráva k IZ*

¹³³ *Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 584 a 589*

pro všechny formy řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení. Do majetkové podstaty bude zahrnut pouze ten majetek, který dlužník nabyl do okamžiku vydání a zveřejnění rozhodnutí o schválení oddlužení v insolvenčním rejstříku, tedy do doby než nastaly účinky schválení oddlužení.¹³⁴ Majetek, který dlužník nabyl až poté, co nastaly účinky schválení oddlužení, nebude při tomto způsobu řešení oddlužení zpeněžen. Dispoziční oprávnění k takovému majetku má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetku dlužník.¹³⁵ Za trvání oddlužení je tedy možné na tento majetek, na rozdíl od majetku vedeném v soupise majetkové podstaty, provést výkon rozhodnutí nebo exekuci, ale pouze pro pohledávky, které vzniknou až poté, co nastanou účinky schváleného oddlužení a nemají při něm být uspokojeny. Na majetek, jenž je vymezen ve výroku rozhodnutí o schválení oddlužení a náleží do majetkové podstaty, se vztahují účinky dle ust. § 411 IZ, tedy nemožnost provedení exekuce či soudního výkonu rozhodnutí po účinnosti usnesení o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty.

Stejně tak nebude dotčen a použit pro potřeby uspokojení věřitelů ani žádný mimořádný příjem, např. získaný darem nebo dědictvím. Překročení míry uspokojení nezajištěných věřitelů je, na rozdíl od oddlužení plněním splátkového kalendáře, velmi nepravděpodobné. Na druhou stranu, pokud má dlužník nějaký pro věřitele interesantní zpeněžitelný majetek, dostane se věřitelům ekonomicky výhodnějšího okamžitého uspokojení jejich pohledávek. Majetek a jiné majetkové hodnoty zahrnuté do majetkové podstaty insolvenční správce zpeněží a z výnosu budou pohledávky věřitelů uspokojeny.¹³⁶ Poté, co insolvenční správce zpeněží majetek dlužníka podléhající oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, se dále v insolvenčním řízení postupuje dle ustanovení IZ o konečné zprávě a rozvrhu v konkursu. Právní úprava konečné zprávy a rozvrhu v § 302 až 307 je pro insolvenční řízení řešené oddlužením způsobem prodeje majetku závazná beze zbytku, včetně lhůt pro splnění rozvrhu.¹³⁷

---

¹³⁴ dle ust. § 398 odst. 2 IZ

¹³⁵ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 551/2011-B-23 ze dne 26. 10. 2011 ve věci sp. zn. KSOS 22 INS 16180/2010

¹³⁶ U zpeněžení majetkové podstaty při oddlužení se obdobně postupuje podle ustanovení o zpeněžení majetkové podstaty v konkursu a má i tytéž účinky.

¹³⁷ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 590

3.5.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře

Při tomto způsobu řešení oddlužení je postižen majetek dlužníka v podobě jeho příjmů nabytých po účinnosti rozhodnutí o schválení oddlužení. Dlužníkovi zůstává jeho majetek (s výjimkou majetku tvořícího zajištění), obětuje však ve prospěch věřitelů veškeré své příjmy, a to i ty mimořádné. Při oddlužení formou splátkového kalendáře je dlužník povinen poskytovat nezajištěným věřitelům prostřednictvím insolvenčního správce měsíčně dílčí plnění v poměru podle výše jejich pohledávek, a to po určitou dobu. Ustanovení § 398 odst. 3 a § 406 odst. 3 IZ uvádí dobu 5 let, aniž by zohledňoval míru uspokojení věřitelů. Doba, po kterou bude dlužník měsíční splátky věřitelům poukazovat, však může být kratší než 5 let, a to v případě, že by v průběhu plnění splátkového kalendáře došlo k úhradě pohledávek v plné výši. Na druhou stranu uplynutím doby 5 let není insolvenční řízení automaticky ukončeno. Dlužníková povinnost dle splátkového kalendáře končí buď uplynutím zákonné pětileté lhůty, v níž bude zapláceno minimálně 30 % pohledávek věřitelů, anebo uspokojením všech pohledávek nezajištěných věřitelů v plné či větší míře než 30 % po uplynutí pěti let. Hranice 30 % úhrady pohledávek je minimální, nikoli však limitující, nad níž by již dlužník nebyl povinen své závazky vůči věřitelům platit. Tedy i po zaplacení 30 % pohledávek před uplynutím pětileté lhůty, je dlužník povinen nadále platit podle splátkového kalendáře až do konce této lhůty.¹³⁸ Jak již bylo výše uvedeno, dlužník se s nezajištěným věřitelem může dohodnout, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 %, což dlužník musí doložit písemným souhlasem věřitele. Věřitelé, kteří s nižším plněním souhlasili, budou insolvenčním soudem označeni v rozhodnutí, jímž se schvaluje oddlužení plněním splátkového kalendáře. Někdy se ale stane, že dlužník sám soudu navrhne uspokojení pohledávek věřitelů ve výši 100 % v případě, že mu bude oddlužení povoleno.¹³⁹

V rozhodnutí, jímž se schvaluje oddlužení plněním splátkového kalendáře insolvenční soud zároveň přikáže plátcí mzdy dlužníka, nebo plátcí jiného příjmu dlužníka postižitelného výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy povinného, aby po doručení rozhodnutí prováděl ze mzdy nebo takového příjmu stanovené srážky a nevyplácel sražené částky dlužníkovi. Mzdou se dle ust. § 109 odst. 2 zák.

¹³⁸ VS Praha č. j. 3 VSPH 367/2010-B-26 ze dne 11. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 1263/2009

¹³⁹ viz návrh na povolení oddlužení ve věci sp. zn. KSCB 27 INS 4399/2014 ze dne 17. 2. 2014

č. 262/2006 Sb., zákoník práce rozumí peněžité plnění a plnění peněžité hodnoty (naturální mzda) poskytované zaměstnavatelem zaměstnanci za práci. Do mzdy se podle ustálené judikatury započítává mzda za práci přesčas, mzda za práci ve svátek, mzda za noční práci, mzda za práci ve ztíženém pracovním prostředí, mzda za práci v sobotu a v neděli, mzdové příplatky, naturální požitky apod. Předmětem výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy jsou i náhrady mzdy, dále peněžité plnění nebo plnění peněžité hodnoty z jiné závislé činnosti, která plní funkci mzdy a jsou povinnému vyplácena jinou fyzickou nebo právnickou osobou jako pravidelně se opakující odměňování vykonané práce. Naopak příjmem, který se do mzdy nezapočítává a není postižitelný srážkami ze mzdy, je jednorázová odměna za práci, náležející povinnému na základě dohody o provedení práce, náhrady výdajů poskytované zaměstnanci v souvislosti s výkonem práce (cestovní náhrady při pracovní cestě nebo při cestě mimo pracoviště, jakožto i stravné), náhrady při přeložení, cestovní náhrady při zahraniční pracovní cestě a náhrady při výkonu práce v zahraničí.¹⁴⁰ Srážky ze mzdy dlužníka je plátce mzdy, nebo plátce jiného příjmu dlužníka povinen poukazovat insolvenčnímu správci, který z nich následně bude uspokojovat pohledávky věřitelů, a to poměrně vzhledem k výši jejich pohledávky, způsobem, jenž byl určen v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Jednotlivým věřitelům tedy měsíčně bude vyplácena určitá částka, a to často i ve velmi zanedbatelné výši, např. pouhých 26,02 Kč.¹⁴¹

Plnění splátkového kalendáře je ovládáno stejnými pravidly, která platí v případě nařízené exekuce, při níž musí dlužníkovi zůstat vždy po srážkách ze mzdy tzv. nezabavitelné minimum odvozené od životního minima jednotlivce.¹⁴² Dle ust. § 1 odst. 1 nařízením vlády č. 595/2006 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách), je základní částka, která dle ust. § 278 OSŘ nesmí být povinnému z měsíční mzdy sražena, rovna úhrnu dvou třetin součtu částky životního minima jednotlivce (dle ust. § 2 zák. č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů tato částka na jednotlivce činí

¹⁴⁰ VS Praha č. j. 3 VSPH 296/2010-B-15 ze dne 6. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 405/2010

¹⁴¹ např. ve věci sp. zn. KSPH 41 INS 7240/2012

¹⁴² Taranda, P., Erbsová, H. *Nový insolvenční zákon s komentářem*. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. ISBN 80-7365-238-2, str. 185

měsíčně 3.126,- Kč) a částky normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu dle ust. § 26 zák. č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (tj. nezabavitelná částka) na osobu povinného, a jedné čtvrtiny nezabavitelné částky na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Je tedy pevně stanoven způsob výpočtu základní částky, založený na paušalizovaných nákladech a není možné zohledňovat konkrétní náklady osoby, zejm. skutečné náklady na bydlení.¹⁴³

V rozhodnutí, jímž se schvaluje oddlužení plněním splátkového kalendáře, insolvenční soud také označí příjmy, ze kterých dlužník dle stavu ke dni vydání rozhodnutí má uhradit první splátku, a taktéž stanoví termín úhrady první splátky. Ta by však měla být uhrazena nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž nastanou účinky schválení oddlužení. Zde má okamžik účinnosti rozhodnutí o schválení oddlužení zásadní význam, protože tedy určuje měsíc, ve kterém bude dlužník hradit první splátku. Příjmem dlužníka se pak rozumí veškeré příjmy, a to i ty příjmy mimořádné. Do příjmů dlužníka jsou tedy zahrnuty také výhry, dary a případné dědictví. Takto získané hodnoty je dlužník povinen zpeněžit a jejich výtěžek, stejně jako jiné neočekávané příjmy, použít k mimořádným úhradám svých závazků nad rámec pravidelných splátek dle splátkového kalendáře. Částka, kterou budou dlužníci odvádět svým nezajištěným věřitelům, se tak může každý měsíc s ohledem na skutečnou výši jejich měsíčních příjmů měnit.¹⁴⁴ V souladu s ust. § 412 odst. 3 IZ je po dobu trvání účinků oddlužení formou splátkového kalendáře jakýkoliv úkon, kterým by dlužník odmítl dar nebo dědictví, či došlo ke zkrácení dědického podílu, bez souhlasu insolvenčního správce, neplatný.¹⁴⁵ Co se týče ust. § 411 IZ, tedy nemožnosti provedení exekuce či soudního výkonu rozhodnutí po účinnosti usnesení o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře, tak ani jeden z těchto procesů nelze provést. Dlužník je nadále povinen plnit splátkové povinnosti dle rozhodnutí insolvenčního soudu.

---

¹⁴³ VS Olomouc č. j. 1 VSOL 64/2008-A-20 ze dne 14. 8. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 703/2008

¹⁴⁴ Pachel, L. *Kdy a jak správně podat návrh na povolení oddlužení*. Právní fórum, 2008, č. 5, s. 209

¹⁴⁵ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-oddluzeni-jako-novy-zpusob-reseni-upadku-52512.html>>

Po účinnosti usnesení o schválení oddlužení formou splátkového kalendáře je povinností dlužníka chovat se řádně a činit vše pro naplnění účelu zvolené formy řešení úpadku. Základní povinnosti dlužníka jsou shrnuty v ustanoveních ust. § 412 IZ. Přestože se výčet povinností jeví jako taxativní, jde pouze o základní povinnosti dlužníka. Dlužník je tedy povinen vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že se stane nezaměstnaným, musí o získání příjmu usilovat. Dlužník po dobu oddlužení musí řádně pracovat a zároveň nesmí odmítat splnitelnou možnost obstarání příjmu. Ztráta zaměstnání neznamená, že by byl dlužník zbaven povinnosti dostát svým závazkům. Jestliže na trhu práce vytvářeném pro osoby v evidenci nezaměstnaných není dlužníkovi k dispozici práce odpovídající jeho vzdělání a kvalifikaci, pak dlužník nesmí odmítnout jakoukoli práci, kterou bude schopen vykonávat. Pokud by tak učinil, bude mít takové jednání za následek ztrátu ekonomické výhody spojené s oddlužením a úpadek dlužníka bude řešen konkursem.¹⁴⁶ Žádnému z věřitelů dlužník nesmí poskytovat zvláštní výhody a taktéž je povinen na sebe nepřijímat nové závazky, které by nemohl v době jejich splatnosti splnit. Dlužník má dále povinnost nezatajovat žádný ze svých příjmů, za tím účelem předkládá dvakrát v kalendářním roce, neurčí-li insolvenční soud jinak, insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru přehled svých příjmů. Ovšem stále je tu riziko, že dlužník bude některé příjmy zatajovat, zejm. třeba z „práce na černo.“ Taktéž musí na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru předložit svá daňová přiznání za dobu trvání plánu oddlužení k nahlédnutí. V neposlední řadě je dlužník povinen oznámit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru bez zbytečného odkladu každou změnu svého bydliště, sídla či zaměstnání.

Jak jsem již dříve uvedla, vedle splátek sjednaných ve splátkovém kalendáři, je dlužník povinen uhradit i odměnu a náklady vzniklé insolvenčnímu správci, ale také, což si mnohdy neuvědomí, i veškeré náklady spojené např. s užíváním bytu (nájem, energie, apod.). Neuhrazení těchto nákladů může mít za důsledek, zrušení oddlužení a prohlášení konkursu.

---

¹⁴⁶ VS Praha č. j. 3 VSPH 607/2010-B-35 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 55 INS 1199/2009

3.6 Skončení řízení o oddlužení

Po dobu trvání účinků oddlužení nad dlužníkem vykonává dohled insolvenční správce, který pravidelně o výsledcích své činnosti informuje insolvenční soud a věřitelský výbor. Tato povinnost správce však není nijak časově vymezena. Podpůrně lze vyjít z ust. § 36 odst. 2 IZ, který ukládá insolvenčnímu správci podávat zprávu o stavu insolvenčního řízení soudu a věřitelskému orgánu nejméně jednou za tři měsíce. Stejně tak by bylo možné využít odst. 1 písm. d) téhož ustanovení, tj. dvakrát za kalendářní rok.¹⁴⁷ Vedle této povinnosti je však insolvenční správce povinen neprodleně insolvenční soud informovat o každé skutečnosti, která by mohla ohrozit plnění schváleného způsobu oddlužení. Jestliže by se v průběhu plnění oddlužení podstatně změnila okolnosti, zejm. rozhodující pro výši a další trvání stanovených splátek, může insolvenční soud i bez návrhu rozhodnutí o schválení oddlužení změnit. Jednou vydané rozhodnutí o schválení oddlužení může insolvenční soud nejen změnit, ale taktéž ho může zrušit, a to z důvodů uvedených v ust. § 418 IZ. Nejčastěji se asi bude jednat o neplnění povinností podle schváleného způsobu oddlužení, které byly dlužníkovi insolvenčním soudem uloženy. Pokud dlužník např. nebude komunikovat s insolvenčním správcem, ani s insolvenčním soudem, opakovaně jim neoznámí změnu zaměstnání, nepředloží přehled svých příjmů a je i přes jejich opakované výzvy nečinný, bude se jednat o porušení povinností a schválené oddlužení bude soudem zrušeno.¹⁴⁸ Za nejvýznamnější povinnost, kterou dlužník v průběhu oddlužení plněním splátkového kalendáře má, je však nutné považovat plnění splátek jako takových. V průběhu pětiletého období jistě může nastat situace, kdy se dlužník dostane do špatné finanční situace, která mu znemožní odvést finanční prostředky svým věřitelům, v takovém případě ale dlužník o nastalé situaci musí neprodleně informovat insolvenční soud, insolvenčního správce a věřitelský orgán.¹⁴⁹ Pokud ovšem dlužníkova situace bude natolik špatná a ukáže se, že dlužník nebude schopen podstatnou část splátkového kalendáře splnit, jedná se taktéž o důvod pro zrušení schváleného oddlužení. Za situace, kdy dlužník neplní splátkový kalendář již téměř jeden rok a není jisté,

---

¹⁴⁷ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 597

¹⁴⁸ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 67/2010-B-77 ze dne 22. 4. 2010 ve věci KSOS 31 INS 1915/2008

¹⁴⁹ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 320/2009-B-76 ze dne 12. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 1982/2008

kdy a zda vůbec se dlužníková situace v budoucnulepší, a s ohledem na to, že čím je doba neplnění splátkového kalendáře delší, tím větší by po zbývající dobu trvání účinků oddlužení musela být čistá mzda dlužníka, nezbude soudu nic jiného, než schválené oddlužení zrušit.¹⁵⁰ Insolvenční soud může ale schválené oddlužení v jeho průběhu zrušit také tehdy, pokud vyjdou najevo okolnosti, na jejichž základě lze důvodně předpokládat, že je oddlužením ze strany dlužníka sledován nepoctivý záměr. Pokud by insolvenční soud zjistil, že dlužník dosáhl povolení či schválení oddlužení podvodným jednáním, bylo by, vzhledem k tomu, že kvalifikovaná skutková podstata nepoctivého záměru je důvodem pro odejmutí osvobození dlužníka ještě po třech letech od právní moci rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení pohledávek, v rozporu se zásadou spravedlivého insolvenčního řízení, kdyby měl soud vyčkat až na splnění celého splátkového kalendáře.¹⁵¹ Za účelem prověření, zda je oddlužení řádně plněno (příp. zda došlo k jeho řádnému splnění), může insolvenční soud předvolat dlužníka, insolvenčního správce či členy věřitelského orgánu k výslechu. Takové slyšení může dát také možnost ostatním účastníkům, aby se vyjádřili k řádnosti průběhu oddlužení a je pravděpodobnější u oddlužení formou splátek, protože splnění oddlužení splátkami je mnohem obtížněji předvídatelné a časově náročnější. Při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, bude mít věřitel možnost své případné námitky uplatnit při postupu dle ust. § 302 až 307 IZ, tj. při projednání konečné zprávy a rozvrhu.¹⁵² Jestliže insolvenční soud schválené oddlužení zruší, rozhodne současně o způsobu řešení dlužníkového úpadku konkursem. Pokud však dlužník splní řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, vezme tuto skutečnost insolvenční soud na vědomí usnesením, jehož právní mocí příslušné insolvenční řízení končí. Rozhodnutí, kterým soud bere na vědomí splnění oddlužení je ekvivalentem rozhodnutí, kterým soud vezme na vědomí splnění reorganizace nebo rozhodnutí o zrušení konkursu.

---

¹⁵⁰ VS Olomouc č. j. 3 VSOL 343/2010-B-48 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 27 INS 381/2009

¹⁵¹ VS Praha č. j. 3 VSPH 463/2010-B-113 ze dne 5. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 93 INS 1923/2008

¹⁵² Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 598

3.6.1 Osvobození od placení závazků zahrnutých do oddlužení

Splní-li tedy dlužník řádně a včas všechny povinnosti podle schváleného způsobu oddlužení, které mu byly uloženy soudem, může konečně dojít k zamýšlenému novému startu – dlužník je totiž oprávněn podat insolvenčnímu soudu návrh na osvobození od placení závazků zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Bez návrhu dlužníku, insolvenční soud takové usnesení nevydává. Osvobození se týká všech pohledávek, čili též pohledávek těch věřitelů, ke kterým se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a též věřitelů, kteří své pohledávky nepřihlásili, ač tak učinit měli. Nevztahuje se však na závazky vymezené v § 416 odst. 1 IZ. Například jde o peněžitý trest nebo jiné majetkové sankce uložené dlužníkovi v trestním řízení za úmyslné jednání, či závazky dlužníka z titulu náhrady škody způsobené úmyslným porušením právní povinnosti. Dlužníkovi jsou tedy „smazány“ všechny dluhy z minulosti až do okamžiku schválení oddlužení. Vydání usnesení o osvobození dlužníka však neznamená zánik těchto závazků, ty i nadále existují, ale jen jako tzv. naturální obligace, čili jsou nevymahatelné. V soudním i jiném řízení nelze věřiteli pohledávku přiznat a ve vykonávacím řízení má stejný režim jako pohledávka promlčená.¹⁵³ Nicméně exekutoři si ještě asi zcela na situaci osvobození od dluhů po splnění podmínek oddlužení nezvykli, protože i přes tuto skutečnost se po dlužnících snaží zbylé dluhy vymáhat.¹⁵⁴ Osvobození se vztahuje také na osoby, které ručily za závazky dlužníka, plnily za dlužníka z titulu tohoto zajištění a nyní mají vůči dlužníkovi pohledávku z titulu následného regresu.¹⁵⁵

Dle ust. § 414 IZ může insolvenční soud rozhodnout o osvobození dlužníka od placení závazků pouze za předpokladu, že dlužník řádně a včas splní veškeré povinnosti dle schváleného oddlužení, nicméně zákon umožňuje osvobození i těm dlužníkům, kterým se podmínky schváleného oddlužení dodržet tak úplně nepodaří. Mimořádně může insolvenční soud v souladu s ust. § 415 IZ dlužníka též osvobodit od placení závazků zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v jakém dosud nebyly

¹⁵³ *Rozsudek Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 Cdo 3509/2010 ze dne 24. 11. 2010*

¹⁵⁴ dostupné na: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/213904-historicky-prvni-osobni-bankrot-v-cesku-ma-stastny-konec/>>

¹⁵⁵ *Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 600*

uspokojeny; tedy dlužníka, který nedodržel předepsané uspokojení nezajištěných věřitelů, tj. jestliže hodnota plnění, které při splnění oddlužení nezajištění věřitelé obdrželi je nižší než 30 % nebo nedosahuje nejnižší hodnoty plnění, na které se věřitelé s dlužníkem dohodli. Insolvenční soud může tedy dlužníka osvobodit od placení závazků zahrnutých do oddlužení v rozsahu, v jakém dosud nebyly uspokojeny, a to pouze na jeho návrh, po slyšení dlužníka a insolvenčního správce. A pouze za předpokladu, že dlužník prokáže, že požadované míry uspokojení nezajištěných věřitelů nebylo dosaženo v důsledku objektivních okolností, které nezavinil (např. ztráta majetku z důvodu živelní pohromy apod.), a zároveň, že uspokojení nezajištěných věřitelů není nižší, než jaké by se jim dostalo, kdyby byl dlužníkuv úpadek řešen konkursem.¹⁵⁶ Přičemž ztráta zaměstnání není považována za zákonem požadovaný objektivní důvod pro osvobození dlužníka od placení závazků, a i v takovém případě je dlužník povinen svým závazkům dostát.¹⁵⁷

Osvobození od dluhu by mělo být umožněno toliko poctivému dlužníkovi. Na žádost věřitele by mělo být soudem posouzeno k tíži dlužníka takové chování, které lze označit za neloajlní nebo nekorektní a jež spočívá v nesoučinnosti v průběhu insolvenčního řízení. Insolvenční soud může osvobození od hrazení zbytku závazků dlužníkovi odejmout, a to na návrh dotčeného věřitele, tedy nezajištěného věřitele, který nebyl při oddlužení zcela uspokojen a nemohl-li takovou námitku uplatnit před rozhodnutím o přiznání osvobození. Takový návrh může věřitel podat do 3 let od pravomocného přiznání osvobození dle ust. § 414 IZ. K odejmutí osvobození může insolvenční soud přistoupit, jestliže vyjde najevo, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo podvodným jednáním dlužníka nebo že dlužník některým svým věřitelům poskytl zvláštní výhody (uspokojit pohledávku některého z věřitelů nad rámec uspokojení v rámci oddlužení). Přiznané osvobození též zaniká za zákona, a to v případě, že byl dlužník do 3 let od právní moci rozhodnutí dle ust. § 414 IZ, příp. 415 IZ, pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, jenž podstatně ovlivnil schválení či provedení oddlužení anebo přiznání osvobození. Podmínkou je, aby k ovlivnění schválení či provedení

---

¹⁵⁶ dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-oddluzeni-jako-novy-zpusob-reseni-upadku-52512.html>>

¹⁵⁷ VS Praha č. j. 3 VSPH 607/2010-B-35 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 55 INS 1199/2009

oddlužení anebo přiznání osvobození došlo podstatným způsobem.¹⁵⁸ K zániku osvobození postačí i skutečnost, že byli trestným činem věřitelé poškozeni i jinak. Důsledkem právní moci odejmutí (či zániku) osvobození je možnost nezajištěných věřitelů vymáhat splnění části svých pohledávek, které v rámci oddlužení nebyly dlužníkem uhrazeny. Této možnosti ale nemohou využít ti věřitelé, kteří se účastnili podvodných jednání nebo nedovolených výhod s dlužníkem.

---

¹⁵⁸ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 603

IV. ROZDÍLY V ROZHODOVACÍ PRAXI ČESKÝCH SOUDŮ

Od nabytí účinnosti IZ již uplynulo pár let a v průběhu této doby institut oddlužení dostal řady změn. Jakožto nový institut v našem právním řádě neměl na co navázat, a tak se zákonodárce inspiroval v zahraničních právních úpravách. Ale jak už to tak bývá, ne vše co funguje jinde, musí nutně stejně fungovat i u nás. Institut oddlužení se v průběhu času vyvíjel, a to i přes to, že v legislativě k žádným zásadním změnám nedocházelo. Až přijetím tzv. revizní novely IZ zákonem č. 294/2013 Sb., která nabyla účinnosti 1. 1. 2014, došlo v oblasti oddlužení k zásadním legislativním změnám. Ke změně právní úpravy oddlužení přistoupil zákonodárce především proto, že již nutně musel reagovat na stávající neudržitelný stav. Tímto stavem mám na mysli rozdílnou rozhodovací praxi českých soudů, zejména pak rozdílný přístup soudů k jednotlivým aspektům v rámci oddlužení. Právě díky judikatuře postupem času docházelo v oblasti oddlužení k jeho vývoji, resp. ke změnám. Krátce po přijetí nové právní úpravy IZ se soudy striktně držely litery zákona. Postupně si ale některé soudy začaly text zákona vykládat po svém, či dokonce rozhodovat proti jeho smyslu nebo jen prostě byly až moc benevolentní. Ocitli jsme se tak v situaci, kdy insolvenční soudy ve stejné otázce rozhodovaly odlišným způsobem a docházelo až k takovým paradoxům, že soudy z opačných konců republiky rozhodovaly zcela protichůdně, a právní jistota byla ta tam.

Nejpalčivější oblastí byla samotná aktivní legitimace k podání návrhu na povolení oddlužení, nebo též subjektivní podmínky oddlužení, tedy kdo může svůj úpadek řešit oddlužením. Další významnou problematikou je opakované podávání návrhů na povolení oddlužení, odmítání a zamítání návrhů na povolení oddlužení a s nimi spojené následky neúspěšného návrhu. Zajímavou oblastí je též vypočítavé nebo šikanózní podávání návrhů na povolení oddlužení jako ochrana dlužníka před exekucí. Revizní novela pak přinesla též zásadní novinku, a to společné oddlužení manželů.

Do textu předchozích kapitol jsem se snažila judikaturu co nejvíce zapracovat, ale oblasti, kterých se tento „judikatorní chaos“ týkal nejvíce, se pokusím shrnout v následující kapitole a jednotlivé problematiky podrobněji rozpracovat.

4.1 Subjektivní podmínky přípustnosti oddlužení

Základní otázkou je, kdo může svůj úpadek řešit oddlužením, resp. který dlužník může podat návrh na povolení oddlužení. Přičemž tyto subjektivní podmínky přípustnosti oddlužení insolvenční soud zkoumá jak ve stadiu rozhodování o návrhu na povolení oddlužení, tak ve fázi insolvenčního řízení následující po povolení oddlužení.¹⁵⁹ Dospěje-li soud po vydání rozhodnutí o povolení oddlužení z podnětu přihlášených věřitelů, insolvenčního správce nebo z vlastní činnosti k poznatku, přičemž k tomu, co vyšlo v řízení najevo, musí přihlížet z úřední povinnosti, že je dána některá ze zákonných překážek, která povolení oddlužení brání, tak dle ust. § 405 odst. 1 IZ oddlužení neschválí.¹⁶⁰ Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, návrh na povolení oddlužení může podat jak osoba fyzická, tak právnická. V době, kdy byl IZ zákonodárci konstruován, byl klíčovou podmínkou nepodnikatelský charakter takové osoby. Pro úpadek podnikatelských subjektů IZ totiž předpokládal jiné způsoby řešení a právě oddlužení mělo být speciálním způsobem řešení úpadku výhradně pro dlužníky - nepodnikatele.

Původní ustanovení § 389 IZ, tedy před revizní novelou účinnou od 1. 1. 2014, stanovilo, že *dlužník, který není podnikatelem, může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo hrozící úpadek řešil oddlužením*. Klíčovou podmínkou tedy bylo to, aby dlužník nebyl podnikatelem. Pro tehdejší vymezení podnikatele ale musíme nahlédnout do zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, platného do 31. 12. 2013. Dle ust. § 2 odst. 2 ObchZ byla za podnikatele považována osoba zapsaná v obchodním rejstříku¹⁶¹, osoba podnikající na základě živnostenského oprávnění, osoba podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění (advokáti, notáři, lékaři, finanční a daňový poradci apod.) a osoba provozující zemědělskou výrobu, zapsaná do evidence podle zvláštních předpisů. Podle tohoto ustanovení by tedy aktivní podnikatel, tj. s platným oprávněním ke dni podání návrhu na povolení oddlužení, splňující některou z uvedených podmínek (tedy ani drobný živnostník), neměl mít možnost řešit svůj úpadek oddlužením a takový návrh by měl být soudem podle ust. § 390 odst. 3 IZ odmítnut pro nesplnění

¹⁵⁹ VS Praha č. j. 1 VSPH 74/2008-B-16 ze dne 24. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 561/2008

¹⁶⁰ VS Praha č. j. 3 VSPH 535/2010-B ze dne 24. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 45 INS 8999/2009

¹⁶¹ Osoby, které se zapisují do obchodního rejstříku – viz ust. § 34 ObchZ.

podmínek subjektivní přípustnosti oddlužení.¹⁶² Některé soudy tak skutečně rozhodovaly a nezkoumaly skutečnosti uvedené v návrhu, klíčové pro ně bylo aktivní podnikatelské oprávnění dlužníka ke dni podání návrhu. Nicméně některé soudy při řešení otázky, zda je dlužník podnikatelem, zohledňovaly i odstavec první zmíněného ust. 2 ObchZ, a osobně si myslím, že zcela správně, protože k vymezení podnikatele je toto ustanovení potřeba zohlednit. Dle ust. 2 odst. 1 ObchZ se podnikáním rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Ve smyslu uvedeného ustanovení je tedy podnikání zejm. činností soustavnou.¹⁶³ Ze spojení ust. § 2 odst. 1 a 2 ObchZ tedy plyne, že za podnikatele se nepokládá osoba, která má oprávnění k podnikání (živnostenské aj.), na jehož základě nepodniká.¹⁶⁴ Pokud tedy bude dlužník ke dni podání návrhu na povolení oddlužení evidován jako podnikatel v příslušném rejstříku, ale z podaného návrhu bude zřejmé, že dlužník již podnikatelskou činnost nevykonává a že veškeré dlužníkovi příjmy plynou z pracovního poměru, neměl by být takový návrh automaticky soudem odmítnut. Insolvenční soud by měl zohlednit tvrzení dlužníka, že již podnikatelskou činnost nevykonává a že je řádně zaměstnán, a pouhý zápis v živnostenském rejstříku by neměl být dostačující pro závěr, že je dlužník podnikatelem.¹⁶⁵

Za velmi zajímavé považuji rozhodnutí Vrchního soudu v Praze z roku 2010, který řešil otázku přípustnosti oddlužení dlužníka podnikatele zase z trochu jiného úhlu. Soud konstatoval, že ve velmi výjimečných případech by se mohlo jevit jako nepřiměřená tvrdost zákona, kdyby soud shledal nemožnost povolení oddlužení pouze z důvodů, že po formální stránce je dlužník podnikatelem, jestliže dlužník tuto výdělečnou činnost vykonává za účelem zapravení svých (především spotřebitelských) závazků jen proto, že jako zaměstnanec nemohl sehnat práci. Povolení oddlužení ale v takovém případě předpokládá, že dlužník bude schopen doložit, že jako osoba samostatně výdělečně činná má pravidelný příjem, z něhož by měl uhradit první splátku v rámci oddlužení plněním splátkového kalendáře.¹⁶⁶

---

¹⁶² VS Praha č. j. 1 VSPH 74/2008-B-16 ze dne 24. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 561/2008

¹⁶³ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 570

¹⁶⁴ VS Olomouc č. j. VSOL 347/2010-A-12 ze dne 21. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 28 INS 6502/2010

¹⁶⁵ VS Olomouc č. j. VSOL 103/2009-A-13 ze dne 30. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 39 INS 317/2009, též VS Olomouc č. j. VSOL 347/2010-A-12 ze dne 21. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 28 INS 6502/2010

¹⁶⁶ VS Praha č. j. 1 VSPH 721/2010-A-14 ze dne 31. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 5535/2010

Pokud by tomu tak bylo a nejednalo by se jen o dlužníkovu vychytralou argumentaci za účelem zastření toho, že na povolení oddlužení nemá nárok, tak by se s takovou argumentací jistě dalo souhlasit. Proč bychom měli bránit dlužníkům, kteří začali podnikat až v důsledku získání vyšších (nebo vůbec nějakých) příjmů pro úhradu svých závazků v rámci oddlužení. Nicméně jednou z povinností dlužníka při podání návrhu na povolení oddlužení je i předložení údajů o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech a v případě samostatně výdělečné činnosti dlužníka si tedy nedovedu představit, jak by mohl dlužník své budoucí příjmy kvalifikovaně odhadnout. Dle mého názoru by dlužník musel soudu doložit alespoň nejnižší možnou výši příjmů, kterých je reálně schopen dosáhnout (např. předložením dlouhodobých smluv s odběrateli, dlouhodobá zakázka apod.)

Původní ustanovení § 389 IZ hovořilo pouze o osobě dlužníka coby nepodnikatele, ale vůbec neřešilo problematiku původu dlužníkových závazků, což se stalo zcela zásadním problémem. Dlužníci ukončovali svá podnikání, aby splnili podmínku, že nejsou podnikateli, ale dluhy z jejich podnikatelských nezdarů chtěli řešit v rámci procesu oddlužení. Na tuto situaci zareagovala tzv. stálá expertní pracovní skupina pro insolvenční právo při ministerstvu spravedlnosti, kterou dne 19. 12. 2007 zřídil ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil jakožto poradní orgán zaměřený na pravidelné komplexní vyhodnocování aplikační praxe v oblasti insolvenčního práva. Základním úkolem pracovní skupiny je participace na tvorbě legislativy a přijímání doporučení k aktuálním výkladovým otázkám a aplikační praxi a významnou měrou přispívá také ke sjednocování výkladové praxe cestou publikace nezávazných výkladových stanovisek přijímaných alespoň 2/3 většinou všech členů expertní skupiny.¹⁶⁷ Po půlročním výkladovém chaosu expertní pracovní skupina vydala dne 3. 6. 2008 k otázce přípustnosti oddlužení výkladové stanovisko č. 2. Expertní skupina se shodla na stanovisku, že „dlužníkem, který není podnikatelem, se ve smyslu ustanovení § 389 odst. 1 IZ rozumí taková fyzická nebo právnická osoba, která není zákonem považována za podnikatele a zároveň nemá závazky (dluhy) vzešlé z jejího podnikání“. Své stanovisko expertní skupina opřela zejm. o stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 21. května 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněné ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 9, ročníku

---

¹⁶⁷ dostupné na: <<http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/expertni-skupina.html>>

1997, části I., pod pořadovým číslem 9, tedy o tvrzení, že vázanost soudu zákonem neznamená bezpodmínečně nutnost doslovného výkladu aplikovaného ustanovení, nýbrž zároveň vázanost smyslem a účelem zákona. Dále o vládní návrh insolvenčního zákona (projednávaný v Poslanecké Sněmovně jako sněmovní tisk č. 1121), který původně počítal s tím, že řešení svého úpadku oddlužením může insolvenčnímu soudu navrhnout také „dlužník - fyzická osoba, která jako podnikatel nemá pracovně právní závazky a nemá více než 20 věřitelů“ (§ 389 odst. 1 vládního návrhu insolvenčního zákona). Od tohoto znění bylo v průběhu projednání vládního návrhu upuštěno, nicméně dle expertní skupiny je z něho zřejmé, že zákonodárce tímto projevil úmysl nerozšiřovat okruh osob, které mohou žádat o povolení oddlužení, o podnikatele, bez ohledu na to, zda příslušná osoba podniká jen ve velmi omezeném rozsahu. Expertní skupina se tedy shodla na závěru, že účelu sledovanému úpravou obsaženou v ust. § 389 odst. 1 IZ neodpovídá posuzování podmínky, aby dlužník „nebyl podnikatelem“, jen na základě zjištění, že přestal podnikat, (ale má stále dluhy z podnikání).¹⁶⁸ Problém původu závazků z předchozí podnikatelské činnosti dlužníka byla insolvenčními soudci hodnocena rozdílně, nicméně došlo k i rozhodnutím vyšších soudů, které se staly základem pro následnou rozhodovací praxi soudů. Zejm. se jedná o usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 3. 2008 č. j. 1 VSPH 3/2008 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 252/2008, ve kterém soud vyslovil, že přesto, že „obsah podmínky přípustnosti oddlužení definovaný slovním spojením dlužníkem, který není podnikatelem, není v IZ dále vyložen, je toho názoru, že účelu sledovanému úpravou obsaženou v ust. § 389 odst. 1 IZ odpovídá výklad, podle něž se může oddlužení úspěšně domáhat jen taková fyzická nebo právnická osoba, která není zákonem (podle norem hmotného práva) považována za podnikatele a zároveň nemá závazky (dluhy) vzešlé z jejího podnikání.“ Pro insolvenční soudy tedy již nemělo být klíčové, zda je dlužník ke dni podání návrhu na povolení oddlužení evidován jako podnikatel v příslušném rejstříku, ale měly by zohlednit tvrzení dlužníka, že již podnikatelskou činnost nevykonává, a navíc by měl soud zkoumat původ jeho závazků, tedy to, zda pocházejí nebo nepocházejí z podnikatelské činnosti. Přičemž obě podmínky musí být splněny současně. Skutečnost, že jde o podnikatelské závazky dlužníka, často vyjde najevo až po povolení oddlužení, zejm. v průběhu schůze věřitelů, nicméně

---

¹⁶⁸ dostupné na: <<http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/vykladova-stanoviska-expertni-skupiny/vykladove-stanovisko-2.html>>

původ závazků lze zjistit i ze soudních rozhodnutí a exekučních příkazů připojených k insolvenčnímu návrhu.¹⁶⁹ Řada dlužníků ale tuto druhou podmínku opomíjela (a stále opomíjí) a spoléhá na to, že pokud ke dni podání návrhu budou splňovat podmínku nepodnikatele, soud jim oddlužení povolí. V tomto jednání spatřuji mnohem větší problém, než v tom, když dlužník s aktivním podnikatelským oprávněním, požádá o povolení oddlužení od závazků, které nepocházejí z podnikatelské činnosti, ať už podnikatelskou činnost nevykonává nebo třeba i vykonává za účelem úhrady svých závazků. V případě, kdy dlužník úmyslně ukončí podnikatelské oprávnění, proto aby naoko splnil podmínky oddlužení a chtěl proces oddlužení využít k vyřešení závazků pocházejících z jeho předchozí podnikatelské činnosti, zcela souhlasím s postupem těch soudů, které takový návrh zamítají, protože se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že návrhem na povolení oddlužení je dlužníkem sledován nepoctivý záměr, a současně na majetek dlužníka prohlásí konkurs.¹⁷⁰ Osobně se domnívám, že takový postup by měl insolvenční soud zvolit jak v případě, že veškeré závazky dlužníka budou pocházet z jeho předchozí podnikatelské činnosti, tak v případě, pokud pouze některé závazky budou pocházet z dlužníkovy podnikatelské činnosti. Podnikatelské závazky by v procesu oddlužení neměly být vůbec řešeny. V případě neúspěchu podnikání, nemůže být věřitelům vzniklým z podnikatelské činnosti vnuceno bez jejich souhlasu vypořádání, jež by znamenalo uspokojení jejich pohledávek v podstatně nižším rozsahu, než na jaký mají nárok.¹⁷¹ Vyjde-li podnikatelský původ dlužníkových závazků najevo až v průběhu schůze věřitelů, tedy po povolení oddlužení, bude insolvenční soud postupovat podle ust. § 405 odst. 1 IZ, tedy vzhledem k tomu, že v průběhu řízení vyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, oddlužení dlužníka neschválí a současně na majetek dlužníka prohlásí konkurs.¹⁷²

Nicméně v důsledku dalšího vývoje judikatury se výklad pojmu nepodnikatelský subjekt posunul směrem ke zmírnění podmínek, za nichž lze oddlužení povolit, a to zejm. v případě, že podnikatelského charakteru je „pouze“ část dlužníkových závazků. Ve výkladovém stanovisku č. 2 expertní skupiny ze dne

¹⁶⁹ VS Praha č. j. 1 VSPH 3/2008 ze dne 13. 3. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 252/2008

¹⁷⁰ např. VS Praha č. j. 1 VSPH 3/2008 ze dne 13. 3. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 252/2008

¹⁷¹ VS Praha č. j. 1 VSPH 236/2008-A-18 ze dne 15. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 43 INS 2864/2008

¹⁷² jako např. v případě KS Ostrava č. j. KSOS 31 INS 3675/2008-B9 ze dne 13. 11. 2008

3. 6. 2008 bylo totiž také vysloveno, že tím, že dlužníkem, který není podnikatelem, se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která není zákonem považována za podnikatele a současně nemá závazky vzešlé z jejího podnikání, není vyloučena možnost insolvenčního soudu přihlédnout v konkrétní věci k tomu, že dluhy z podnikání jsou nepatrné. Čili v případě, že závazky z ukončené podnikatelské činnosti budou představovat pouze nepatrnou část nezajištěných závazků, bude na úvaze insolvenčního soudu, zda shledají v návrhu dlužníka nepoctivý záměr a jeho návrh na povolení oddlužení zamítne, nebo zda dlužníkovi oddlužení povolí.¹⁷³ Při uvážení, zda neuhrazený dluh z dlužníkovy dřívějšího podnikání je překážkou bránící uplatnění institutu oddlužení, by měl insolvenční soud dle Nejvyššího soudu ČR¹⁷⁴ vždy přihlédnout zejm. k:

- 1) době vzniku konkrétního dlužníkovy závazku z podnikání
- 2) době ukončení dlužníkovy podnikání
- 3) četnosti neuhrazených dlužníkovy závazků z podnikání
- 4) výši konkrétního dlužníkovy závazku z podnikání v porovnání s celkovou výší všech dlužníkovy závazků, a
- 5) tomu, zda je věřitel, o jehož pohledávku jde, srozuměn s tím, že tato pohledávka bude podrobena režimu oddlužení (např. tím, že neuplatní výhradu proti schválení oddlužení).

Soudy tedy v duchu rozhodnutí NS začaly zohledňovat zejm. výši závazků z podnikání v porovnání s celkovou výší všech dlužníkovy závazků. A stalo se běžnou praxí, že neuhrazené dluhy z dlužníkovy předchozího podnikání, tvoří-li v porovnání s celkovou výší závazků jen marginální část, nejsou při rozhodování o návrhu na povolení oddlužení pokládány za překážku a nebrání tedy vstupu dlužníka do oddlužení.¹⁷⁵ Přičemž je uváděna hranice 15 %, čili pokud cca 15 % z celkového objemu závazků pochází z podnikání, nejedná se o nezanedbatelnou část.¹⁷⁶ Některé soudy zohledňují ještě to, zda takový postup povede k naplnění účelu zákona, kterým je rozumné, účelné a spravedlivé uspořádání poměrů osoby v úpadku

---

¹⁷³ Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pacht, L. *Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář.* Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 570

¹⁷⁴ NS ČR č. j. 29 NSČR 3/2009-A-59 ze dne 21. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 34 INS 625/2008

¹⁷⁵ VS Praha č. j. 1 VSPH 524/2009-A-20 ze dne 15. 10. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 3836/2009

¹⁷⁶ KS Olomouc č. j. KSOS 25 INS 14649/2013-A5 ze dne 10. 6. 2013

spojené s co nejvyšším uspokojením věřitelů. Pokud ale podíl podnikatelských závazků dlužníka netvoří pouze malou část jeho závazků (např. 76,8%), tak se bude jednat o překážku vstupu dlužníka do oddlužení.¹⁷⁷

Výklad pojmu nepodnikatelský subjekt se vývojem judikatury posunul směrem ke zmírnění podmínek též v oblasti závazků, které dlužník nenabyl vlastní podnikatelskou činností. Některé soudy měly za to, že závazky z podnikání je třeba rozumět i závazky z podnikání jiné osoby, které dlužník nabyl na základě právního úkonu, čímž se dobrovolně ocitl v postavení osoby, jež má dluhy z podnikání.¹⁷⁸ Nejvyšší soud ČR ale při posuzování překážky oddlužení v podobě závazků z předchozí podnikatelské činnosti dospěl k závěru, že oddlužení není zapovězeno osobám, které nebyly a nejsou podnikateli a jen svým majetkem zajistily závazky vzešlé z podnikání jiných subjektů bez ohledu na to, zda šlo o zajištění z titulu obecného ručení nebo zajištění pohledávky zástavním právem či zajišťovací směnkou (např. jako směnečný rukojmí). Dle názoru NS z oddlužení není vyloučen dlužník, který pouze poskytl majetkovou garanci za uspokojení pohledávek věřitele vůči jinému dlužníku-podnikateli.¹⁷⁹ Nepřípustné je však oddlužení tehdy, jestliže se ho domáhá dlužník, který sice již není podnikatelem, avšak dobrovolně zajistil podnikatelské závazky společnosti s ručením omezeným, jejímž byl jediným jednatelem a společníkem, má tedy závazky pocházející z podnikatelské činnosti společnosti s ručením omezeným a tak v takovém případě bez ohledu na charakter ostatních závazků nejsou dány podmínky pro povolení oddlužení, protože dlužník není osobou oprávněnou se domáhat řešení svého úpadku oddlužení.¹⁸⁰

Jak je z insolvenčního rejstříku patrné, v praxi je možné se setkat s návrhy na povolení oddlužení, podanými aktivními podnikateli, a i přes snahu věřitelů poukázat na to, že se jedná o závazky vzešlé z podnikatelské činnosti dlužníka, je takovým návrhům vyhověno a oddlužení povoleno. I přes výkladové stanovisko expertní skupiny a některá sjednocující rozhodnutí vyšších soudů se tedy v praxi ukázala formulace zmíněného ustanovení jako problematická a zákonodárcův záměr, aby bylo oddlužení institutem pouze pro nepodnikatelské subjekty, vzal brzy za své.

---

¹⁷⁷ *KS Ostrava č. j. KSOS 31 INS 3675/2008-B9 ze dne 13. 11. 2008*

¹⁷⁸ *VS Praha č. j. 1 VSPH 3/2008 ze dne 13. 3. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 252/2008*

¹⁷⁹ *NS ČR č. j. 29 NSČR 9/2009 ze dne 23. 2. 2011 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008*

¹⁸⁰ *VS Praha č. j. 1 VSPH 273/2008-A-20 ze dne 15. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008*

Revizní novela IZ s účinností od 1. 1. 2014 proto přinesla novou formulaci subjektivní podmínky přípustnosti oddlužení, resp. v ust. § 389 odst. 1 IZ zpřesnila, kdo může řešit svůj úpadek formou oddlužení, rozlišila mezi právnickou a fyzickou osobou, přičemž u právnické osoby požadavky zpřísnila, u fyzické osoby jsou volnější. A k odstavci prvnímu navíc přibyl zcela nový odstavec druhý. Současné ust. § 389 odst. 1 IZ tedy nově stanovuje, že dlužník může insolvenčnímu soudu navrhnout, aby jeho úpadek nebo hrozící úpadek řešil oddlužením, jde-li o *právnickou osobu, která podle zákona není považována za podnikatele a současně nemá dluhy z podnikání nebo fyzickou osobu, která nemá dluhy z podnikání*. U právnické osoby tedy novela IZ zachovává povinnost současného splnění obou podmínek. Pro současnou definici podnikatele musíme nahlédnout nově do občanského zákoníku, tedy do zákona č. 89/2012 Sb. (účinného od 1. 1. 2014), a to vzhledem k unifikaci úpravy soukromých obligací. Dle ust. § 420 odst. 1 NOZ je za podnikatele považován ten, kdo vykonává samostatně na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Nová právní úprava opustila koncepci ust. § 2 ObchZ, tedy že podnikatelem (zejm.) je osoba nadaná podnikatelským oprávněním. Nově je základním kritériem to, že podnikatelem je ten, kdo provozuje podnikatelskou činnost, přičemž se vymezují charakteristické znaky této činnosti. Osoba je považována za podnikatele tedy jen se zřetelem ke své podnikatelské činnosti.¹⁸¹ Za podnikatele se dle ust. § 420 odst. 2 NOZ považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popř. osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele. Pro účely ochrany spotřebitele, tak, aby byl pojem vykládán konformně s evropským právem, došlo k rozšíření pojmového vymezení podnikatele. „Spotřebitel totiž musí být chráněn i v případech, kdy se ocitne v právním styku s osobou, pro kterou není významné kritérium zisku, např. při poskytování veřejné služby nebo při obecně prospěšné činnosti osobami, které ve vztahu k této činnosti status podnikatele nemají.“ Výraz „každá osoba“ dává najevo, že není významné, zda má taková osoba základ soukromoprávní či veřejnoprávní.¹⁸²

---

¹⁸¹ Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2, str. 201

¹⁸² Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2, str. 202

Ustanovení § 421 odst. 1 NOZ stanoví, že za podnikatele se též považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku, přičemž podmínky pro zápis jsou stanoveny ve speciálním zákoně¹⁸³. Vlastnost podnikatele se tedy vždy přičítá tomu, kdo je zapsán v obchodním rejstříku, ovšem ve vazbě na konkrétní oprávnění a povinnosti. Odstavec druhý pak konstruuje právní domněnku, že vlastnost podnikatele se přisoudí vždy tomu, kdo disponuje příslušným podnikatelským oprávněním. Rozhodující je ale především to, jak se určitá osoba v právním styku fakticky chová.¹⁸⁴

U fyzické osoby novela IZ jednu z podmínek, tedy že dlužník není podnikatelem, opustila a provedla tak posun institutu oddlužení ve směru jeho použitelnosti, čímž umožnila oddlužení i drobným živnostníkům, aniž by museli ukončit podnikání, nebo fyzickým osobám, které hodlají uspokojovat pohledávky svých věřitelů v průběhu oddlužení z příjmů dosahovaných podnikáním, ovšem za trvajícího předpokladu, že v době rozhodné pro posouzení přípustnosti oddlužení nemají dluhy z podnikání.¹⁸⁵ Dle nového znění ust. § 389 odst. 1 IZ tedy fyzická osoba může být podnikatelem, ale klíčovým požadavkem je, aby dluhy, které zahrnuje do oddlužení, nepocházely z podnikání. Problematiku dluhů z podnikání, resp. v jakých případech nebrání řešení dlužníkovu úpadku oddlužení, však dále řeší zcela nový odstavec druhý. Do ustanovení § 389 odst. 2 IZ byla promítnuta judikatura Nejvyššího soudu ČR, a to především usnesení NS ze dne 21. dubna 2009, sen. zn. 29 NSČR 3/2009, uveřejněné pod číslem 79/2009 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, kde je stanoveno, že „závazek (dluh) z podnikání nebrání řešení dlužníkovu úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, jestliže s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde, nebo jde-li o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle ust. § 308 odst. 1 písm. c) nebo d) IZ, anebo jde-li o pohledávku zajištěného věřitele“. Ve smyslu ust. § 389 odst. 2 písm. a) IZ je tedy od 1. 1. 2014 možné, aby byly v rámci oddlužení řešeny i dluhy z podnikatelské činnosti, ale pouze za předpokladu, že s tím souhlasí věřitel.

---

¹⁸³ zák. č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob – ust. § 42 a násl.

¹⁸⁴ Eliáš, K. a kol. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2, str. 202

¹⁸⁵ *Důvodová zpráva k zákonu č. 294/2013 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů*

Toto nové znění důvodová zpráva k novele IZ zdůvodňuje, tím že „v konečném důsledku nese odpovědnost za míru uspokojení každý věřitel sám a není důvodu bránit v oddlužení osobám, jejichž dluhy jsou pozůstatkem jejich podnikatelského života, jestliže s tím věřitelé souhlasí“. V duchu logiky použité v argumentacích Nejvyššího soudu ČR jsou konstruována i písmena b) a c) druhého odstavce. IZ umožňuje, aby byly v rámci oddlužení řešeny i ty dluhy z podnikání, které již neúspěšně prošly konkursem, resp. za předpokladu, že jde o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle ust. § 308 odst. 1 písm. c) nebo d). Dle výše uvedené důvodové zprávy totiž dlužník tíhu podnikatelského rizika již vyčerpal tím, že se podrobil konkursu. A v neposlední řadě dle písm. c) nově IZ řešení dlužníkovy úpadku nebo hrozícího úpadku nebrání dluh z podnikání, pokud jde o pohledávku zajištěného věřitele. Co se týče onoho souhlasu věřitele, s tím, aby jeho pohledávka vůči dlužníkovi, pocházející z dlužníkovy podnikatelské činnosti, byla podrobena oddlužení, tak IZ nijak nedefinuje, jak má takový souhlas věřitele vypadat nebo jakou má mít formu a kdo ho má předkládat. Pokud jde o náležitosti návrhu na povolení oddlužení, resp. zákonem požadované přílohy k návrhu,¹⁸⁶ tak IZ nově žádný písemný souhlas věřitele jako přílohu nevyžaduje. Má tedy souhlas věřitele dokládat dlužník? Některé soudy dlužníky skutečně vyzývají, aby soudu doložili souhlasy těch věřitelů, u nichž mají závazky vzniklé v souvislosti s podnikatelskou činností, jinak bude návrh na povolení oddlužení odmítnut.¹⁸⁷ A některé soudy návrhy na povolení oddlužení kvůli nepředložení souhlasů věřitelů s povolením oddlužení dokonce odmítají, a to tedy proto, že nebyla splněna základní zákonná podmínka pro povolení oddlužení, tedy že návrh nebyl podán osobou, která je k tomu oprávněna, jelikož dlužník má dluhy z podnikání.¹⁸⁸ Podle těchto případů to vypadá, že by dlužník opravdu měl být povinen doložit souhlas věřitele (nejlépe už při podání návrhu), a to v písemné podobě. I mě se tento postup jeví jako správný, odpovídající znění zákona, nicméně si myslím, že ho soudy brzy opustí. Dle mého názoru, že ani není v dlužníkových silách obstatat si od věřitele, příp. od všech věřitelů, písemný souhlas. Nelze předpokládat, že by věřitelé ochotně dlužníkovi souhlas dali, spíše na jeho výzvu nebudou vůbec

---

¹⁸⁶ ust. § 392 IZ

¹⁸⁷ např. KS České Budějovice č. j. KSCB 25 INS 4296/2014-A-12 ze dne 7. 4. 2014

¹⁸⁸ např. KS Plzeň č. j. KSPH 68 INS 6727/2014-A-11 ze dne 24. 4. 2014

reagovat. Domnívám se, že zcela jistě převáží ten způsob, že soudy nebudou od dlužníka žádný písemný souhlas věřitelů požadovat a ponechají na věřitelích, zda si své pohledávky ohlídnou a zda projeví nesouhlas s oddlužením. Resp. soudy budou postupovat podle ust. § 403 odst. 2 IZ, tedy vyčkají, zda věřitelé budou uplatňovat námitky do skončení schůze věřitelů, a v případě že žádné námitky uplatňovat nebudou, budou mít za to, že s oddlužením souhlasí. „Pouhé“ konstatování věřitelé v přihlášce pohledávky, že dlužník nemá (a ani o něj nepožádal) souhlas věřitele s tím, aby jeho závazky vzniklé z podnikatelské činnosti byly řešeny oddlužením, nebude považováno za vyjádření nesouhlasu, protože nebude bráno jako námitka věřitele uplatněná dle výše uvedeného ustanovení.¹⁸⁹

Od novely IZ již uběhlo pár měsíců, uvidíme, jak si soudy s tímto novým zněním poradí a jak budou otázku subjektivní podmínky přípustnosti rozhodovat. Nicméně už teď je zřejmé, že i nové znění, zejm. onen „souhlas věřitele“ je problematické a bude opět soudy vykládáno odlišně. Nicméně klíčové je, aby věřitelé projevované nesouhlasy byly brány soudy na zřetel a nestávalo se, že věřitelé budou aktivní, a přesto jejich nesouhlas budou insolvenční soudy ignorovat a oddlužení povolovat i přes dlužníkovy podnikatelské dluhy a nesouhlas věřitelů.

4.2 Opakování výzev k opravě či doplnění návrhu na povolení oddlužení

V případě, že návrh na povolení oddlužení neobsahuje všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný či neurčitý, je podle ust. § 393 IZ insolvenční soud povinen dlužníka vyzvat, aby v určené lhůtě, která však nesmí být kratší než 7 dnů, návrh opravil nebo doplnil, a současně jej má soud povinnost poučit, jak má opravu nebo doplnění provést. Stejný postup musí soud zvolit i v případě, že nebudou k návrhu připojeny zákonem požadované přílohy, nebo příp. bude třeba některé údaje doplnit. Pokud i přes výzvu soudu dlužník návrh řádně nedoplní nebo nepřipojí požadované přílohy atp., a v řízení o něm pro tento nedostatek nelze pokračovat, soud návrh na povolení oddlužení usnesením odmítne. Jsem toho názoru, že by insolvenční soud

---

¹⁸⁹ viz např. *KS Ostrava ve věci sp. zn. KSOS 25 INS 19844/2013*

měl dlužníka vyzvat pouze jednou a pokud bude dlužník nečinný, návrh bez dalšího odmítnout. Někdy se však stane, že i přes dlužníkovu nečinnost ho insolvenční soud vyzve opakovaně.

IZ nestanovuje, jak má insolvenční soud postupovat v případě, že dlužník návrh opraví či doplní jen částečně, resp. kolikrát může (a má) insolvenční soud dlužníka vyzvat k opravě. Spojení „a v řízení o něm nelze pro tento nedostatek pokračovat“ se dá vykládat různě. Za skutečnost, která brání pokračování řízení lze jistě považovat neúplné vylíčení rozhodujících skutečností osvědčujících úpadek dlužníka.¹⁹⁰ Osobně se domnívám, že jestliže by dlužník na výzvu soudu provedl jen částečné doplnění návrhu, zejm. pokud jde o samotné základní pilíře návrhu, které IZ vyžaduje, tedy pokud by i přes výzvu soudu dlužník nedoložil zejm. seznam závazků, majetku nebo údaje o příjmech, měl by insolvenční soud návrh také bez dalšího odmítnout.¹⁹¹ V této otázce je možné provést určité srovnání rozdílné rozhodovací praxe, protože poté, co dlužník provedl na výzvu soudu pouze částečné doplnění návrhu (nepředložil seznam majetku), tak Krajský soud v Praze¹⁹² tento návrh následně bez dalšího odmítl, ale Krajský soud v Brně¹⁹³ dlužníka znovu vyzval k doplnění návrhu. Pokud dlužník na výzvu soudu reaguje a jednalo by se o doplnění, řekněme, upřesňující, tak je jistě na místě, aby si soud vyžádal od dlužníka další doplnění. Nemyslím si ale, že je správný postup, kdy insolvenční soud dlužníka opakovaně vyzývá k další a další opravě (nebo doložení) tak dlouho, dokud návrh není bezvadný a soud tak konečně může oddlužení povolit.¹⁹⁴

4.3 Opakované návrhy na povolení oddlužení

Jak již bylo v předchozí kapitole u zpětvzetí insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení uvedeno, podaný návrh může dlužník dle ust. § 394

---

¹⁹⁰ *KS Brno č. j. KsBR 45 INS 255/2014-A-8 ze dne 13. 1. 2014*

¹⁹¹ *tak jako např. KS České Budějovice č. j. KsCB 27 INS 4532/2014-A-8 ze dne 18. 3. 2014 nebo KsCB 27 INS 4399/2014-A8 ze dne 26. 3. 2014*

¹⁹² *KS Praha – výzva č. j. KsPH 61 INS 37707/2013-A-8 ze dne 14. 1. 2014 a odmítnutí č. j. KsPH 61 INS 37707/2013-A-10 ze dne 10. 2. 2014*

¹⁹³ *KS Brno ve věci sp. zn. KsBR 33 INS 2877/2014 – první výzva č. j. KsBR 33 INS 2877/2014-A-9 ze dne 12. 2. 2014 a další výzva č. j. KsBR 33 INS 2877/2014-A-11, v bodu předložení seznamu majetku totožná, ze dne 21. 2. 2014*

¹⁹⁴ *jako např. KS Ostrava – pobočka Olomouc ve věci sp. zn. KsOL 16 INS 353/2013*

odst. 1 IZ vzít zpět, a to do té doby, dokud insolvenční soud nerozhodne o schválení oddlužení. Ustanovení § 394 odst. 3 IZ pak zakotvuje zákaz opětovného podávání návrhu na povolení oddlužení. Zákonodárce se touto přísnou úpravou snažil zamezit situaci, kdy budou opakovaně podávány návrhy na povolení oddlužení a následně brány dlužníky zpět, a to za účelem, např. znemožnění exekuce apod. Existuje však elegantní finta, jak tento zákaz obejít a vyhnout se jím též prohlášení konkursu, coby následku neúspěšného podání návrhu. Citované ustanovení totiž hovoří pouze o zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení, je proto třeba rozlišit, zda dlužník vezme zpět pouze návrh na povolení oddlužení nebo též současně s ním i insolvenční návrh. Pokud dlužník vezme zpět pouze návrh na povolení oddlužení a nikoli současně též insolvenční návrh, soud takové zpětvzetí pouze vezme na vědomí a insolvenční řízení pokračuje dál. V takovém případě nastupuje nejen citované ustanovení o zákazu opakovaného návrhu, ale také ust. § 396 IZ, insolvenční soud tedy vezme na vědomí zpětvzetí a zároveň rozhodne o řešení úpadku dlužníka konkursem (pokud zjistí úpadek dlužníka). Pokud by se ale dlužník chtěl těmto nepříjemným následkům vyhnout, musí vzít zpět nejen návrh na povolení oddlužení, ale i insolvenční návrh. V takovém případě totiž dojde k zastavení celého insolvenčního řízení, není rozhodnuto o řešení úpadku konkursem a současně dlužník nepřichází o možnost podat návrh na povolení oddlužení opětovně.¹⁹⁵ Vzhledem k ust. § 7 IZ, tedy že se pro insolvenční řízení přiměřeně použijí ustanovení OSŘ, za předpokladu, že IZ nestanoví jinak, tak zastavení řízení nezpůsobuje překážku věci rozhodnuté ve smyslu ust. § 159a odst. 4 OSŘ, protože soud nerozhodoval o nároku navrhovatele, ale pouze o procesním návrhu dlužníka.¹⁹⁶ Dlužníkovi tedy nebude nic bránit v případném podání nového insolvenčního návrhu, o čemž dlužníka ve valné většině soudy v usnesení o zastavení řízení poučují.¹⁹⁷

V praxi jsou opakované návrhy velmi časté. A to nejen opakovaný návrh ve smyslu návrh druhý, ale i třetí a čtvrtý nejsou výjimkou. Prvním návrhem dlužník většinou zkusí, jestli by splnil podmínky oddlužení a co by mu k bezvadnému návrhu případně chybělo. Soud následně dlužníka vyzve k opravě či doplnění návrhu a splní svou zákonnou povinnost - poučí dlužníka, jak tuto opravu či doplnění má provést.

---

¹⁹⁵ Dle ust. § 130 odst. 1 IZ je-li insolvenční návrh vzat zpět, insolvenční soud řízení zastaví.

¹⁹⁶ KS Hradec Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 56 INS 37323/2013-A-9 ze dne 11. 2. 2014

¹⁹⁷ jako např. KS Hradec Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 56 INS 37323/2013-A-9 ze dne 11. 2. 2014

Pokud si dlužník v mezidobí svůj záměr rozmyslí, vezme insolvenční návrh, včetně návrhu na povolení oddlužení zpět a soud řízení zastaví. Dlužník tak často činí zcela totožným dokumentem, kde pouze změní spisovou značku a datum podávaného zpětvzetí, a opakovaně jej zašle soudu.¹⁹⁸ Otázkou je, zda by se takové jednání dlužníka nedalo posuzovat jako nepoctivý záměr a insolvenční soud by takový návrh dle ust. § 395 IZ zamítl. Původní znění ust. § 395 IZ (před 1. 1. 2014), které obsahovalo demonstrativní výčet případů, kdy lze usuzovat na nepoctivost dlužníkovu záměru, jako jeden z těchto případů uvádělo právě opakovaná úpadková řízení, nicméně v závislosti na výsledku takového řízení. Původní ust. § 395 odst. 2 písm. a) IZ tedy zřejmě mířilo na případy, kdy bylo v řízení věcně rozhodnuto a nikoli na případy, kdy došlo k odmítnutí návrhu či zastavení řízení.¹⁹⁹ Opakované návrhy jsou podávány nejen při zpětvzetí návrhu, ale i když byl původní návrh insolvenčním soudem odmítnut nebo dokonce zamítnut. Z nahlédnutí do insolvenčního rejstříku je patrné, že je možné se velmi často setkat s návrhy na povolení oddlužení, které jsou opakovaně insolvenčními soudy odmítány. Některé soudy v odůvodnění usnesení o odmítnutí návrhu dlužníky nejen poučují o možnosti opětovného podání nového návrhu se všemi náležitostmi,²⁰⁰ ale dokonce jim radí, aby se obrátili na „některou“ z bezplatných finančních poraden, a to např. – a uvedou konkrétní finanční poradnu i s uvedením adresy a telefonického kontaktu.²⁰¹ V praxi se tak velmi často stává, že opakovaný návrh je vlastně jen odstraněním vad, které dlužníkovi insolvenční soud vytkl v předchozím návrhu. Vzhledem k tomu, že odmítnutím návrhu se taktéž nerozhoduje o nároku navrhovatele, ale pouze o tom, zda byly v daném okamžiku splněny zákonem stanovené podmínky, nezpůsobuje tedy ani odmítnutí návrhu překážku věci rozhodnuté ve smyslu ust. § 159a odst. 4 OSŘ²⁰² a IZ žádný zákaz opětovného návrhu, jako u zpětvzetí, nestanovuje. Nicméně s neúspěšným návrhem spojuje určité následky, ale o tom dále v bodu 4.4.

---

¹⁹⁸ viz např. *KS Hradec Králové – pobočka Pardubice sp. zn. KSPA 76 INS 19354/2013 a KSPA 56 INS 37323/2013*

¹⁹⁹ *Krhut, R. Poctivý záměr v oddlužení. Bulletin advokacie, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348, str. 42*

²⁰⁰ *MS Praha č. j. MSPH 78 INS 300/2008-A-6 ze dne 6. 2. 2008*

²⁰¹ např. *MS Praha č. j. MSPH 93 INS 555/2014-A-6 ze dne 15. 1. 2014 nebo MSPH 93 INS 9890/2013-A-10 ze dne 20. 5. 2013 nebo KS Ostrava č. j. KSOS 25 INS 1478/2010 ze dne 13. 12. 2010*

²⁰² *KS Hradec Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 48 INS 51/2009-A- ze dne 14. 1. 2009*

4.4 Následky neúspěšného návrhu na povolení oddlužení

V počátcích účinnosti IZ bylo dlužníkům vzhledem k náročnosti vyplnění návrhu na povolení oddlužení vehementně doporučováno, aby se před podáním návrhu ve vlastním zájmu poradili s odborníkem, příp. si nechali formulář návrhu odborně vyplnit. Rozmohl se tedy business všemožných společností, které dlužníkům za úplatu slibovaly, a stále slibují, odborné vyplnění návrhu, zavaleny byly také bezplatné poradny. Strašákem špatně vyplněného návrhu či nesplnění podmínek oddlužení byly, v případě, že bude insolvenčním soudem zjištěn úpadek dlužníka, následky neúspěšného návrhu, tedy tzv. překlopení oddlužení do konkursu. Ustanovení § 396 IZ jasně říká,²⁰³ že v případě zpětvzetí, odmítnutí nebo zamítnutí návrhu na povolení oddlužení současně insolvenční soud rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem. Proto je zdánlivě nepochopitelné, jak je možné v insolvenčním rejstříku nalézt tolik případů, kdy byl návrh neúspěšný, a přesto nebyl na majetek dlužníka prohlášen konkurs. Na počátku účinnosti IZ se soudy držely striktně znění zákona a navrhovatelé (dlužníci) neúspěšných návrhů opravdu končili v konkursu. Ale onen trend zmírňování podmínek v rámci oddlužení se projevil i v této oblasti. U neúspěšného návrhu se brzy začala uplatňovat „klička“ jako u zpětvzetí, tedy že je odmítnut nebo zamítnut insolvenční návrh jako takový. Ustanovení § 396 IZ totiž hovoří jen o návrhu na povolení oddlužení a s neúspěšným insolvenčním návrhem žádné takové následky spojeny nejsou. Problém je v tom, že návrh na povolení oddlužení je téměř vždy podáván současně s insolvenčním návrhem na předepsaném formuláři. Následky neúspěšného návrhu na povolení oddlužení tedy je možné zřejmě uplatnit pouze v případě, že bude podán insolvenční návrh věřitelem a dlužník v zákonem poskytované lhůtě následně podá návrh na povolení oddlužení. Pokud je návrh insolvenčním soudem odmítnut a současně není prohlášen na majetek dlužníka konkurs, nemusí se nutně jednat o benevolenci soudu, ale o situaci, ve které soud postupoval dle ust. § 128 odst. 1 IZ a insolvenční návrh odmítl, neboť z něj nebyl osvědčen úpadek dlužníka.²⁰⁴ V případě, že je ale z návrhu možné úpadek dlužníka osvědčit, a jsou dány zákonné důvody pro jeho odmítnutí či zamítnutí, měl by, dle mého názoru, insolvenční soud postupovat dle výše zmíněného ust. § 396 IZ a prohlásit tedy na majetek dlužníka konkurs.

²⁰³ Revizní novela s účinností od 1. 1. 2014 v tomto ustanovení žádné změny nepřinesla.

²⁰⁴ KS Ostrava č. j. KSOS 25 INS 14782/2010 ze dne 13. 12. 2010

Některé soudy tak naštěstí stále ještě postupují,²⁰⁵ nicméně ne všechny a právě nejednotnost rozhodování považuji za velmi problematické.

Zdánlivě přísné ustanovení mělo zabránit zneužívání institutu oddlužení - opakovaným návrhům, tedy podávání návrhů na zkoušku, tak jak to mnoho dlužníků dnes činí, prostě zkusí podat návrh na povolení oddlužení a když jim insolvenční soud oddlužení nepovolí, nic se neděje, zkusí ho podat znovu. V případě, že dlužník nesplňuje ekonomické podmínky přípustnosti oddlužení ve smyslu ust. § 395 odst. 1 písm. b) IZ, měl by insolvenční soud návrh zamítnout a současně rozhodnout o řešení dlužníkovy úpadku konkursem. S rozvojem subjektů, které založili svoje podnikání na pomoci dlužníkům s oddlužením, se rozmohly všemožné rady, „jak obejít nesplnění podmínky splacení alespoň 30 % z celkových dluhů“, a to např. spoludlužnictvím nebo získáním potřebné částky darováním nebo smlouvou o důchodu.²⁰⁶ IZ možnost, aby třetí osoba poskytla dlužníkovi dar za účelem splnění oddlužení, skutečně umožňuje. Nicméně praxe, kdy insolvenční soud poukáže na to, že dlužník v současné situaci podmínky oddlužení nesplňuje (tedy zejm., že příjmy dlužníka nedosahují takové výše, aby pokryly předepsanou výši splátek) a zároveň dlužníkovi poradí, jak si má počínat (co si má obstarat), aby podmínky oddlužení splnil, mi přijde naprosto nepatřičná. Dle mého názoru je absurdní situace, kdy soud prvního stupně návrh na povolení oddlužení zamítne (či neschválí) a současně prohlásí na majetek dlužníka konkurs, protože dlužník nemá zaměstnání, žádné příjmy ani majetek a dle názoru soudu tedy lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, bude nižší než 30 % jejich pohledávek (a věřitelé nevyslovili souhlas s nižším plněním), je takové rozhodnutí odvolacím soudem zrušeno a vráceno k dalšímu řízení. Respektive za absurdní považuji hlavně odůvodnění takového rozhodnutí, tedy že „odvolací soud má za to, že závěr soudu prvního stupně o nesplnění podmínek oddlužení je předčasný za situace, kdy dlužníkovi nebylo předestřeno, že pro absenci jakýchkoli příjmů předpoklady pro schválení oddlužení nesplňuje a že v tom případě nelze řešit jeho úpadek jinak než konkursem“. Na rozdíl od VS Praha se nedomnívám, že je obtížné předpokládat, že když jako dlužník nemající žádný příjem (ani majetek) žádám o povolení

²⁰⁵ jako např. KS v Praze č. j. KSPH 68 INS 6727/2014-A-11 ze dne 24. 4. 2014

²⁰⁶ dostupné na: <<http://oddluzteme.cz/osobni-bankrot/>>

oddlužení plněním splátkového kalendáře z příjmů, které nemám, že takovému návrhu nejspíš nebude vyhověno. Dále dle argumentace VS Praha bylo na soudu prvního stupně, aby odvolatele o možných důsledcích poučil a navíc mu měl vysvětlit, za jakých podmínek by mohl podmínky oddlužení splnit, že by se tak mohlo stát i za pomoci třetí osoby, např. jejím přistoupením k závazkům či poskytnutím dlužníkovi peněžitého důchodu. Dle názoru VS mohlo být napadené rozhodnutí pro odvolatele překvapivé, neboť o řešení své situace formou konkursu vůbec neuvažoval, a proto se soudu jeví jako porušení dlužnických procesních práv nedat mu možnost, aby nepříznivý výsledek insolvenčního řízení odvrátil.²⁰⁷

Lze se tedy setkat i s případy, kdy dlužník, ač sám nemá téměř žádný příjem, připojí ke svému návrhu na povolení oddlužení ručitelské prohlášení, darovací smlouvy či smlouvy o důchodu a předpokládá, že mu bude oddlužení povoleno. Insolvenční soud však vůbec nezkontroluje, zda tato třetí osoba příslibenými příjmy vůbec disponuje nebo zda je skutečně schopna dlužníkovi takové plnění poskytovat. Za nepřipustné považuji, aby soud povolil oddlužení dlužníku za situace, kdy je bez zaměstnání, bez podpory v nezaměstnanosti či sociálních dávek, je tedy zcela bez jakýchkoli příjmů, ale přiloží k návrhu ručitelské prohlášení třetí osoby, nejčastěji rodiče, kde se tato osoba zaváže uspokojit závazky dlužníka v době, kdy by neměl sám žádné příjmy. Smyslem institutu ručení za splnění oddlužení by mělo být nabídnutí pojistky dosažení minimální zákonné míry uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů dlužníka v rámci schváleného způsobu oddlužení pro případ, že by se v průběhu oddlužení ukázala být dlužníkovou vlastní ekonomická nabídka nedostatečnou. Typicky se tato pojistka mohla uplatnit při oddlužení plněním splátkového kalendáře, pokud v jeho průběhu dojde k takové změně příjmových poměrů dlužníka, že sám není schopen podstatnou část splátkového kalendáře plnit. Ručitelské prohlášení třetí osoby ale představuje pouze náhradní zdroj plnění závazků v rámci oddlužení a nikoli zdroj primární. Uplatnit se tedy může jen za předpokladu, že existuje vlastní ekonomická nabídka dlužníka, která je z hlediska § 395 odst. 1 písm. b) IZ dostatečná. Pokud tedy dlužník žádný z postižitelných příjmů nemá, je ručení za plnění oddlužení splátkovým kalendářem

---

²⁰⁷ viz usnesení VS Praha č. j. 3 VSPH 554/2010-B-15 ze dne 20. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSLB 57 INS 2902/2010

zjevně bezpředmětné, neboť dlužník nenabízí žádné plnění, za nějž by mělo být ručeno.²⁰⁸

4.5 Společný návrh manželů na povolení oddlužení a spojování řízení

Jako velmi problematická se ukázala situace, kdy návrh na povolení oddlužení podají oba manželé, tedy každý samostatně. V takovém případě totiž běží vedle sebe dvě samostatná řízení, jsou ustanoveni dva odlišní insolvenční správci a majetek je „hekticky“ realizován v obou řízeních. IZ před revizní novelou účinnou od 1. 1. 2014 neznal institut společného oddlužení manželů, resp. společný návrh manželů na povolení oddlužení. Insolvenční soudy v takové situaci tedy přistupovaly k tomu, že oba návrh spojily ke společnému projednání.²⁰⁹ Pokud bylo z obou návrhů a jejich příloh zřejmé, že se jedná o manžele a v obou případech byly tvrzeny závazky, jež spadají do společného jmění manželů (tedy ve smyslu § 143a ObčZ nebylo prokázáno zúžení společného jmění manželů ani nebylo tvrzeno, že by společné jmění manželů neexistovalo, soud proto vycházel z domněnky stanovené v § 144 ObčZ, podle nějž platí, že pokud není prokázán opak, má se zato, že majetek nabytý a závazky vzniklé za trvání manželství tvoří společné jmění manželů), a pokud též nebylo prokázáno, že by některé závazky vznikly ještě před uzavřením manželství a před vznikem společného jmění manželů, dospěl v takovém případě soud k závěru, že je na místě řízení spojit podle ust. § 112 odst. 1 OSŘ (ve spojení s ust. § 7 IZ) ke společnému řízení věc, přičemž řízení bude vedeno pod spisovou značkou řízení, které bylo zahájeno dříve.²¹⁰

Naléhavá potřeba řešení časté praxe spojování návrhů byla vyřešena revizní novelou IZ. S účinností od 1. 1. 2014 podle ust. § 83a IZ platí, že v insolvenčním řízení není přípustné spojení věcí různých dlužníků ke společnému řízení. Revizní novela taktéž vyřešila naléhavou potřebu zavést institut společného oddlužení manželů, který byl dovozován judikaturou vyšších soudů.²¹¹ Dle nového

---

²⁰⁸ viz usnesení VS Praha č. j. 3 VSPH 720/2010-A-17 ze dne 15. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 5321/2010

²⁰⁹ jako např. ve věci KS v Praze sp. zn. KSPH 35 INS 32825/2013 a KSPH 35 INS 33022/2013

²¹⁰ KS Plzeň č. j. KSPL 52 INS 27179/2013-A-19 a KSPL 52 INS 33167/2013-A-8 ze dne 29. 11. 2013

²¹¹ Důvodová zpráva k revizní novele (zák. č. 294/2013 Sb.)

ust. § 394a odst. 1 IZ manželé, z nichž každý samostatně je osobou oprávněnou podat návrh na povolení oddlužení, mohou tento návrh podat společně. Přičemž je rozhodné, zda jde o manžele ke dni, kdy společný návrh manželů na povolení oddlužení dojde insolvenčnímu soud. Společný návrh manželů musí dle ust. § 394a odst. 2 IZ obsahovat výslovné prohlášení obou manželů, že souhlasí s tím, aby všechen jejich majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů. Dle ust. 408 odst. 1 IZ totiž, pokud jde o oddlužení povolené na základě společného návrhu manželů, tak od okamžiku, kdy nastanou účinky schváleného oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, považuje se všechen majetek manželů za majetek ve společném jmění manželů, které nezaniká. Naopak pokud nejde o společný návrh manželů, ale pouze o návrh jednoho z manželů, tak společné jmění manželů zaniká.²¹² Po dobu trvání insolvenčního řízení o společném návrhu manželů a po dobu trvání účinků oddlužení budou manželé považováni za jednoho dlužníka a budou mít postavení nerozlučných společníků (ust. § 394a odst. 3 IZ). Od ledna 2014 insolvenční soudy manžele, kteří podali insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení každý samostatně, upozorňují, že ke spojení řízení nepřikročí, a pokud chtějí, aby jejich návrhy byly posuzovány společně, musí oba návrhy vzít zpět a po právní moci usnesení o zpětvzetí podat společný návrh na jednom formuláři.

Dle původního ustanovení § 392 odst. 3 IZ pokud byl dlužníkem podán návrh na povolení oddlužení, musel ho spolupodepsat ověřeným podpisem i dlužníkův manžel a také musel výslovně uvést, že s povolení oddlužení souhlasí. Podpis manžela dlužníka byl vyžadován v případě, „pokud návrh na povolení oddlužení počítal s využitím majetku, který je součástí nevypořádaného společného jmění dlužníka a jeho manžela a současně příjmy dlužníka, rozsah vyživovacích povinností dlužníka i jeho manžela a míra uspokojení nabízená nezajištěným věřitelům spolu zcela nekorespondovaly, tzn., že vyživovací povinnosti by musely být kráceny ve prospěch prostředků užitých pro uspokojení nezajištěných věřitelů“.²¹³ Pokud by dlužník hodlal svůj úpadek řešit oddlužením plněním

---

²¹² *O účincích schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí ohledně majetku náležejícího do majetkové podstaty v době schválení oddlužení obdobně ustanovení IZ o účincích prohlášení konkursu, včetně zániku společného jmění dlužníka a jeho manžela.*

²¹³ *Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Páchl, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. ISBN 978-80-7357-375-1, str. 567*

splátkového kalendáře, musel do očekávaných příjmů v příštích 5 letech uvést také příjmy manžela, neboť i ty náleží do společného jmění manželů, v případě, že svým podpisem na návrhu dal souhlas s oddlužením, tedy i s tím, aby pro účely oddlužení byl použit veškerý majetek ve společném jmění manželů, a to včetně jeho příjmů, které mu budou v budoucnu vyplaceny.²¹⁴ Jestliže manžel přes výzvu soudu svůj podpis a souhlas k návrhu na povolení oddlužení nepřipojil, soudní praxe inklinovala k závěru, že jde o důvod pro odmítnutí návrhu dle ust. § 393 odst. 3 IZ. Současné ustanovení § 392 odst. 3 IZ již podpis dlužníkovy manžela na návrhu na povolení oddlužení nevyžaduje, není-li stanoveno jinak.

4.6 Účelové podávání insolvenčních návrhů

Zajímavé jsou případy, kdy insolvenční řízení dlužníci využívají jen jako účinnou obranu před exekucí. Kdy jediným důvodem podání insolvenčního návrhu, ať už spojeného s návrhem na povolení oddlužení či nikoli, je snaha povinného sabotovat exekuční řízení a zamezit prodeji majetku zajištěného v exekučním řízení. Konkrétně se jedná o situaci, kdy v průběhu exekučního řízení dochází pravidelně vždy po vydání dražební vyhlášky, a to bezprostředně před termínem konání dražby, k podání insolvenčního návrhu. Čímž se dlužníkovi podaří exekuční řízení protáhnout a oddálit tak zpeněžení majetku. Se zahájením insolvenčního řízení je totiž dle ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ spojeno i to, že výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze ji však provést. Ustanovení § 82 IZ však upravuje možnost vydání předběžného opatření. V době do rozhodnutí o insolvenčním návrhu může z důvodů hodných zvláštního zřetele insolvenční soud předběžným opatřením omezit, mimo jiné, právě tyto účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení uvedené v ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ, a to způsobem stanoveným v předběžném opatření, neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů.

---

²¹⁴ VS Praha č. j. 1 VSPH 795/2010-A-14 ze dne 10. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 45 INS 7599/2010

Na příklad ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 6520/2014²¹⁵ v situaci, kdy již po několikáté došlo k podání insolvenčního návrhu před termínem konání dražby, podal soudní exekutor návrh na vydání předběžného opatření podle ust. § 82 odst. 2 písm. b) IZ. A to právě s odůvodněním, že jediným důvodem podávání insolvenčního návrhu je snaha dlužníka sabotovat exekuční řízení a zamezit prodeji majetku zajištěného v exekučním řízení, o čemž svědčí výčet insolvenčních návrhů podaných v průběhu exekučního řízení zpravidla vždy po vydání dražební vyhlášky.²¹⁶ Krajský soud v Ostravě návrhu vyhověl a skutečně nařídil předběžné opatření, kterým se omezuje účinek spojený se zahájením insolvenčního řízení uvedený v ust. § 109 odst. 1 písm. c) IZ a umožnil tak provést soudnímu exekutorovi již nařízenou exekuci, s omezením, aby výtěžek dosažený zpeněžením, byl po dobu probíhajícího insolvenčního řízení tomuto řízení k dispozici. Krajský soud poukázal na to, že v případě, že po zpeněžení majetku dlužníka a před rozvrhem rozdělované podstaty dojde k zjištění úpadku dlužníka, bude exekutor povinen vydat výtěžek rozdělované exekuce insolvenčnímu správci a věřitelé tedy budou uspokojeni stejně jako by došlo ke zpeněžení v rámci insolvenčního řízení. V případě, že dojde ke zpeněžení majetku dlužníka a zároveň před rozhodnutím o úpadku bude proveden v exekučním řízení rozvrh rozdělované podstaty, opět nedojde ke zhoršení postavení věřitelů. Soud konstatoval, že z opakovaně podávaných insolvenčních návrhů je zřejmý úmysl obstrukčně podávaným návrhem zamezit provedení dražby. Ve svém rozhodnutí soud vycházel z usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 355/2013-A-19 ze dne 19. 7. 2013 ve věci KSOS 25 INS 8199/2012, který dovodil, že právě na tyto případy dopadá aktuální znění ust. § 82 odst. 2 písm. b) IZ, a je na místě toto ustanovení v daném případě použít, tedy že právě takovou situaci je možné považovat za důvody hodné zvláštního zřetele. Což dle soudu dokládá i důvodová zpráva k zák. č. 334/2012 Sb., změna IZ a OSŘ, dle které

---

²¹⁵ již předcházelo řízení ve věci sp. zn.:

KSOS 14 INS 6548/2009, KSOS 36 INS 6825/2012 a KSOS 36 INS 21922/2013

²¹⁶ jen pro ilustraci:

- *usnesením ze dne 28. 8. 2009 byl stanoven termín dražby na 30. 9. 2009, ale dne 29. 9. 2009 byl podán insolvenční návrh a zahájeno insolvenční řízení*
- *usnesením ze dne 10. 1. 2012 byl stanoven termín dražby na 28. 3. 2012, ale dne 21. 3. 2012 byl podán insolvenční návrh a zahájeno insolvenční řízení*
- *usnesením ze dne 13. 6. 2013 byl stanoven termín dražby na 23. 7. 2013, nepodařilo se však vykázat doručení, nicméně dne 7. 8. 2013 byl podán insolvenční návrh a zahájeno insolvenční řízení*
- *usnesením ze dne 18. 2. 2014 byl stanoven termín dražby na 25. 3. 2014, ale dne 11. 3. 2014 byl podán insolvenční návrh a zahájeno insolvenční řízení*

je rozšíření pravomoci insolvenčního soudu při vydávání předběžných opatření jedním z opatření, které má přispět k efektivnímu zásahu soudu proti pokusům zneužít transparentnosti insolvenčního řízení a účinků spojených s jeho zahájením tím, že přitom může jít o záměr sledovaný dlužníkem, tedy blokace exekučních řízení insolvenčními návrhy, jež nejsou míněny vážně. Dále se dle důvodové zprávy insolvenčnímu soudu přiznává možnost z důvodů zvláštního zřetele hodných předběžným opatřením např. povolit dokončení exekuce (s omezením, aby výtěžek byl po dobu probíhajícího řízení k dispozici). Po uvážení výše uvedeného tedy soud dospěl k názoru, že důvody hodné zvláštního zřetele mohou spočívat v opakovaném podávání insolvenčních návrhů, jež svědčí o tom, že jsou podávány jen proto, aby bylo zabráněno již probíhající exekuci. Tomu, že se jedná výlučně o obstrukční insolvenční návrhy jednoznačně nasvědčuje skutečnost, že povinný vždy podal insolvenční návrh bezprostředně před termínem konání dražby a ani v jednom případě nebylo návrhu vyhověno, čímž se dlužníkovi podařilo několikrát oddálit zpeněžení zajištěného majetku. Odpovídá tomu i skutečnost, že v opakovaných návrzích nereflakuje chyby z předchozích návrhů a opakovaně se v návrzích vyskytují vady a nedostatky bránící tomu, aby mohlo být návrhu vyhověno.

Doufejme, že v podobných případech, kdy jsou podávány zcela zjevně pouze obstrukční insolvenční návrhy, budou soudy postupovat stejně jako Krajský soud v Ostravě.

V. ZÁVĚR

Je zajímavé pozorovat, jak se pohled na člověka, který nedodrží své závazky, v průběhu času mění. Z dob, kdy bylo nesplnění závazků trestáno otroctvím, ztrátou občanských práv, vězením či tělesnými tresty jsme se dostali do doby, kdy žít na dluh a neplnění závazků se stalo zcela běžnou záležitostí, a tak vymýšlíme způsoby, jak co nejvíce dlužníkům situaci ulehčit.

Možnost, kterou přinesl IZ, tedy pomoc poctivým dlužníkům, kteří za své dluhy až tak nemohou, je jistě ušlechtilá, ale osobně si myslím, že obavy ze zneužití institutu oddlužení se potvrdily. Vychytralý dlužníci hojně využívají možnosti, jak zaplatit pouhou část svých dluhů a zbytku se nadobro zbavit. Místo toho, aby s přibývajícím počtem podávaných návrhů na povolení oddlužení zákonodárce přistoupil ke zpřísnění podmínek, tak se stal přesný opak. Judikatura v oblasti oddlužení se bohužel posunula směrem ke zmírnění podmínek a ruku v ruce s ní i legislativa. Procesem oddlužení, původně striktně založeném na nepodnikatelském charakteru dlužníka a jeho dluhů, procházejí i podnikatelé, resp. dlužníci s dluhy z předchozí podnikatelské činnosti. Největší hrozba neúspěšného oddlužení, tedy řešení dlužníkovy úpadku konkursem, už není takovou hrozbou jako dřív. Insolvenční soudy dnes spíše postupují tak, že dlužníka opakovaně vyzývají k opravě nebo doplnění návrhu na povolení oddlužení, dokud není návrh bezvadný, a dokonce dlužníkům samy radí, jak mají postupovat, aby nemusel být jejich návrh zamítnut. Čemuž svědčí i pouhé nahlédnutí do insolvenčního rejstříku, např. při zadání jednoho z nejfrekventovanějších jmen v ČR „Jan Novák“ je u valné většiny řízení povoleno oddlužení. Nedovedu si představit, jak musí být insolvenční soudy při takovém přístupu zavaleny.

V poslední době je stále více kladen důraz na vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti, a to zejména u dětí a mládeže. Tímto přístupem ale veřejnost finanční gramotnosti, hospodárnosti a zodpovědnosti moc neučíme, naopak jim dáváme signál, že je naprosto normální půjčovat si lehkovězně peníze a následně své závazky nesplácet nebo nesplatit zcela, vždyť přece existuje „osobní bankrot“.

Drtivou většinu dlužníků, v okamžiku, kdy začnou mít potíže se zvládnutím svých závazků, jako první nenapadne, že by se měli pokusit se svým věřitelem dohodnout, jak své dluhy splatí, ale první, o co se začnou zajímat je, jak se nechat oddlužit. A bohužel se stalo běžným zvykem, že dlužníci oddlužení prostě „zkusí“, i když ví, že podmínky nesplňují, protože ví, že když to náhodou nevyjde, mohou podat za nějaký čas návrh znova a na několikátý pokus už se jim to většinou podaří.

VI. RESUMÉ

Act No. 182/2006 Sb. on Insolvency and Its Settlement Methods (the Insolvency Act) came into legal force on 1 January 2008. The Insolvency Act replaced Act No. 328/1991 Sb. on Bankruptcy and Settlement.

The aim of the Insolvency Act was expedite insolvency proceedings and increase the rate of creditor satisfaction, that's why introduced a single insolvency proceeding and new ways of resolving insolvency. The current law provide, as a ways of resolving insolvency: bankruptcy (or bankruptcy proceedings), reorganization, discharge of debts and other special forms.

Discharge of debts is a ways of resolving insolvency intended for natural persons and legal persons. The basic requirement was non-business character of a debtor. However, the insolvency courts approach to this issue quite differently. In a view of the different decisional practice came legislature with an amendment of Insolvency Act. This amendment of Insolvency Act brought fundamental changes. Legal persons, as a debtor, can not be an entrepreneur and can not have debts coming from his business activities. Nature persons, as a debtor, now can be an entrepreneur, but can not have debts coming from his business activities. Discharge of debts is possible in two ways - realization of assets and payment schedule for five years. During the payment schedule a debtor must pay at least 30 % of his total debts. The way of payment schedule is much preferred. A debtor who has duly and timely met all obligations related to the discharge of debts may request the court to issue a decision relieving the debtor from the obligation to pay any remaining debt.

Discharge of debts should by a way for a honest debtor, it means debtor, who did not bring himself into debts, or who deals with his bankruptcy problem responsibly. It should by a chance to start new life free from debts. However, the number of applications for approval of discharge of debts still rising.

My work contains the description of the institute discharge od debts and it was trying to bring attention to problems by referring to practice.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

právní předpisy:

1. zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
2. zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů
3. zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
4. zák. č. 294/2013 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů
5. zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (platný do 31. 12. 2013)
6. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění
7. zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (platný do 31. 12. 2013)
8. zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), v platném znění
9. zák. č. 99/1964 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
10. zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů
11. zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
12. vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění pozdějších předpisů

13. Důvodová zpráva k zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení
14. Důvodová zpráva k zák. č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
15. Důvodová zpráva k zák. č. 294/2013 Sb., kterým se mění zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a zák. č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů

odborné publikace:

1. Boháček, M. Základy amerického obchodního práva. Praha: Linde, 2007. 351 s. ISBN 978-80-7201-685-3
2. Eliáš, K. a kol. Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou. Ostrava: Sagit, 2012. 1119 s. ISBN 978-80-7208-922-2
3. Eliáš, K. et al. Kurs obchodního práva. Obecná část, Soutěžní právo. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4
4. Kozák, J., Budín, P., Dadam, A., Pachel, L. Insolvenční zákon a předpisy související. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008. 928 s. ISBN 978-80-7357-375-1
5. Pachel, L. Insolvenční zákon s judikaturou. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 484 s. ISBN 978-80-7357-675-2
6. Richter, T. Insolvenční právo. 1. vydání. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4
7. Schelleová, I. Bankroty očima práva. 1. vydanie. Bratislava: ELITA, 1997. 300 s., ISBN 80-8044-029-8
8. Schelleová, I. Insolvenční zákon. Praha: EUROUNION, s.r.o., 2006. 399 s. ISBN 80-7317-054-X
9. Taranda, P., Erbsová, H. Nový insolvenční zákon s komentářem. č. 6. Český Těšín: Poradce s.r.o., 2007. 224 s. ISBN 80-7365-238-2
10. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010. 1447 s. ISBN 978-80-7400-354-7

odborné články:

1. Bulletin advokacie. Praha: ČAK v Praze, 2012, č. 9. 81 s. ISSN 1210-6348
2. Havel, B. Oddlužení - zbraň nebo hrozba? Právní rozhledy. Praha: C. H. Beck, 2007, č. 2. 50 s. ISSN 1210-6410
3. Himmatová, H. Odmítnutí insolvenčního návrhu – jak tomu zabránit? Bulletin advokacie, 2012, č. 9. s. 17 – 19. ISSN 1210-6348
4. Krhut, R. Poctivý záměr v oddlužení. Bulletin advokacie, 2012, č. 9. s. 42 – 43. ISSN 1210-6348

5. Pohl, T. Základní principy nové právní úpravy řešení úpadku v České republice. Bulletin advokacie, 2007, č. 11. s. 19
6. Richter, T. Insolvenční zákon: Od vládního návrhu k vyhlášenému znění. Právní rozhledy, 2007. roč. 14, č. 21
7. Pacht, L. Kdy a jak správně podat návrh na povolení oddlužení. Právní fórum, 2008, č. 5, s. 209
8. Taranda, P. Osobní bankrot - bude spásou některých dlužníků? Daňová a hospodářská kartotéka, 2008, roč. 16, č. 2, s. 23-26

internetové odkazy:

1. Oficiální webové stránky Ministerstva spravedlnosti - dostupné na: <www.justice.cz>
2. Oficiální webové stránky Ministerstva spravedlnosti věnované Insolvenčnímu zákonu – dostupné na: <www.insolvencnizakon.cz>
3. Statistiky insolvenčního řízení – dostupné na: <<http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>>
4. Expertní pracovní skupina pro insolvenční právo – dostupné na: <<http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/expertni-skupina.html>>
5. Výkladové stanovisko č. 2 expertní pracovní skupiny pro insolvenční právo ze dne 3. 6. 2008 – dostupné na: <<http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/vykladova-stanoviska-expertni-skupiny/vykladove-stanovisko-2.html>>
6. Společnost zabývající se oddlužením, „jak obejít podmínky oddlužení“ – dostupné na: <<http://oddluzteme.cz/osobni-bankrot/>>
7. Historicky první osobní bankrot v Česku má šťastný konec, ČT 24, 6. 2. 2013 – dostupné na: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/213904-historicky-prvni-osobni-bankrot-v-cesku-ma-stastny-konec/>>
8. Jakubík, P. Už 900 miliard korun. Euro. 13. 10. 2008 – dostupné na: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2008/c1_08_081013.html>

9. Jakubík, P., Richter, T. Předlužené domácnosti dostaly šanci. E 15. 28. 7. 2009 – dostupné na: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2009/c1_09_090728.html>
10. Jindra, V. Nová právní úprava úpadkového práva - oddlužení jako nový způsob řešení úpadku. 11. 1. 2008 – dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/nova-pravni-uprava-upadkoveho-prava-oddluzeni-jako-novy-zpusob-reseni-upadku-52512.html>>
11. Lanský, L., Batůňková, A. Slovo úvodem k právní úpravě úpadku podle nového Insolvenčního zákona. 19. 12. 2007 – dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/slovo-uvodem-k-pravni-uprave-upadku-podle-noveho-insolvencniho-zakona-52177.html>>
12. Lanský, L., Batůňková, A. Úpadek podle nového Insolvenčního zákona. 15. 1. 2008 – dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/upadek-podle-noveho-insolvencniho-zakona-52563.html>>
13. Lanský, L., Kvítková, A. Oddlužení aneb nový start. 8. 1. 2008 – dostupné na: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/oddluzeni-aneb-novy-start-52419.html>>
14. Nováková, J. Jsem první oddluženou v Česku. Pět let musíme žít z životního minima. 12. 3. 2009 – dostupné na: <http://finance.idnes.cz/jsem-prvni-oddluzenou-v-cesku-pet-let-musime-zit-z-zivotniho-minima-1gc-/viteze.aspx?c=A090311_153741_viteze_bab>
15. Štalmach, D. Jsem v osobním bankrotu, říká žena z Ostravy. 4. 3. 2008 – dostupné na: <http://ekonomika.idnes.cz/jsem-v-osobnim-bankrotu-rika-zena-z-ostavy-fer-/ekonomika.aspx?c=A080303_212536_ekonomika_zra>

judikatura:

1. stanovisko pléna Ústavního soudu ze dne 21. 5. 1996, sp. zn. Pl. ÚS-st.-1/96, uveřejněné ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazku 9, ročníku 1997, části I., pod pořadovým číslem 9
2. Usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 NSČR 20/2012 ze dne 28. 3. 2012

3. Usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 NSČR 32/2011-B-37 ze dne 28. 3. 2012 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 12026/2010
4. Usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 NSČR 9/2009 ze dne 23. 2. 2011 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008
5. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 Cdo 3509/2010 ze dne 24. 11. 2010
6. Usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 NSČR 1/2008-A-15 ze dne 27. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 37 INS 294/2008
7. Usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 NSČR 3/2009-A-59 ze dne 21. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 34 INS 625/2008
8. Usnesení Nejvyššího soudu ČR č. j. 29 NSČR 4/2008-P11 ze dne 4. 9. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 38 INS 735/2008
9. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 17. 6. 1998 sp. zn. Cpjn 19/98 (publikovaného pod značkou Rc 52/98 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, 1998)

10. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 2 VSPH 1375/2011-A-13 ze dne 1. 12. 2011 ve věci sp. zn. KSPH 41 INS 19000/2011
11. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 607/2010-B-35 ze dne 29. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPH 55 INS 1199/2009
12. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 554/2010-B-15 ze dne 20. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSLB 57 INS 2902/2010
13. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 720/2010-A-17 ze dne 15. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 5321/2010
14. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 795/2010-A-14 ze dne 10. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 45 INS 7599/2010
15. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 296/2010-B-15 ze dne 6. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 405/2010
16. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 535/2010-B-34 ze dne 24. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSHK 45 INS 8999/2009
17. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 463/2010-B-113 ze dne 5. 8. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 93 INS 1923/2008
18. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 494/2010-B-19 ze dne 2. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 1788/2010

19. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 3 VSPH 367/2010-B-26 ze dne 11. 6. 2010 ve věci sp. zn. KSPA 48 INS 1263/2009
20. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 144/2010-A-10 ze dne 5. 3. 2010 ve věci sp. zn. MSPH 78 INS 1064/2010
21. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 133/2010-B-14 ze dne 5. 3. 2010 ve věci sp. zn. KSLB 76 INS 8417/2009
22. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 524/2009-A-20 ze dne 15. 10. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 3836/2009
23. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 277/2008-A-19 ze dne 21. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 3755/2008
24. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 472/2009-B-16 ze dne 10. 9. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 42 INS 2445/2009
25. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 93/2009-B-15 ze dne 13. 3. 2009 ve věci sp. zn. KSHK 34 INS 4090/2008
26. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 314/2009-B-24 ve věci sp. zn. KSUL 77 INS 668/2009
27. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 2 VSPH 305/2008-B-25 ze dne 29. 1. 2009 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 2351/2008
28. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 236/2008-A-18 ze dne 15. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 43 INS 2864/2008
29. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 273/2008-A-20 ze dne 15. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 70 INS 3940/2008
30. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 2 VSPH 212/2008-A-19 ze dne 12. 12. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 94 INS 2882/2008
31. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 165/2008-A-13 ze dne 20. 11. 2008 ve věci sp. zn. KSHK 40 INS 2900/2008
32. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 721/2010-A-14 ze dne 31. 8. 2010 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 5535/2010
33. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 74/2008-B-16 ze dne 24. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSUL 69 INS 561/2008
34. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 86/2008-A-25 ze dne 17. 7. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 27 INS 1250/2008
35. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 2 VSPH 7/2008-A ze dne 23. 4. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 59 INS 167/2008

36. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 3/2008 ze dne 13. 3. 2008 ve věci sp. zn. KSPL 29 INS 252/2008
37. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 2 VSPH 174/2009-A-54 ze dne 5. 2. 2008 ve věci sp. zn. MSPH 96 INS 195/2008
38. Usnesení Vrchního soudu v Praze č. j. 1 VSPH 111/2008 ve věci KSPL 54 INS 1211/2008

39. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 355/2013-A-19 ze dne 19. 7. 2013 ve věci KSOS 25 INS 8199/2012
40. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 551/2011-B-23 ze dne 26. 10. 2011 ve věci sp. zn. KSOS 22 INS 16180/2010
41. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. VSOL 347/2010-A-12 ze dne 21. 10. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 28 INS 6502/2010
42. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 292/2010-A-9 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 6634/2010
43. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 343/2010-B-48 ze dne 30. 9. 2010 ve věci sp. zn. KSBR 27 INS 381/2009
44. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 67/2010-B-77 ze dne 22. 4. 2010 ve věci KSOS 31 INS 1915/2008
45. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 396/2009-B-37 ze dne 21. 1. 2010 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 4063/2009
46. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 320/2009-B-76 ze dne 12. 11. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 1982/2008
47. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 218/2009-A-12 ze dne 29. 7. 2009 ve věci sp. zn. KSBR 32 INS 3370/2009
48. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 2 VSOL 138/2009-A-27 ze dne 28. 5. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 38 INS 2766/2008
49. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 2 VSOL 103/2009-A-13 ze dne 30. 4. 2009 ve věci sp. zn. KSOS 39 INS 317/2009
50. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 2 VSOL 181/2008-A-14 ze dne 18. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 40 INS 3720/2008
51. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 1 VSOL 157/2008-A-30 ze dne 10. 12. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 44 INS 639/2008

52. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 1 VSOL 72/2008 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 1564/2008
53. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 1 VSOL 64/2008-A-20 ze dne 14. 8. 2008 ve věci sp. zn. KSBR 39 INS 703/2008
54. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 2 VSOL 34/2008 ve věci sp. zn. KSOS 31 INS 600/2008
55. Usnesení Vrchního soudu v Olomouci č. j. 3 VSOL 8/2008-A-8 ve věci KSBR 37 INS 294/2008

56. Usnesení Městského soudu v Praze č. j. MSPH 93 INS 555/2014-A-6 ze dne 15. 1. 2014
57. Usnesení Městského soudu v Praze č. j. MSPH 93 INS 9890/2013-A-10 ze dne 20. 5. 2013
58. Usnesení Městského soudu v Praze č. j. MSPH 78 INS 300/2008-A-6 ze dne 6. 2. 2008
59. Usnesení Krajského soudu v Praze č. j. KSPH 68 INS 6727/2014-A-11 ze dne 24. 4. 2014
60. Usnesení Krajského soudu v Praze č. j. KSPH 61 INS 37707/2013-A-10 ze dne 10. 2. 2014
61. Usnesení Krajského soudu v Praze č. j. KSPA 56 INS 37323/2013-A-9 ze dne 11. 2. 2014
62. Usnesení Krajského soudu v Praze č. j. KSPH 61 INS 37707/2013-A-8 ze dne 14. 1. 2014
63. Usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. KSPL 52 INS 27179/2013-A-19 ze dne 29. 11. 2013
64. Usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. KSPL 52 INS 33167/2013-A-8 ze dne 29. 11. 2013
65. Přípis Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. KSCB 25 INS 4296/2014-A-12 ze dne 7. 4. 2014
66. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. KSCB 27 INS 4399/2014-A8 ze dne 26. 3. 2014
67. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. KSCB 27 INS 4532/2014-A-8 ze dne 18. 3. 2014

68. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 56 INS 37323/2013-A-9 ze dne 11. 2. 2014
69. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 56 INS 22295/2013-A-5 ze dne 16. 8. 2013
70. Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka Pardubice č. j. KSPA 48 INS 51/2009-A- ze dne 14. 1. 2009
71. Usnesení Krajského soudu v Brně č. j. KSBR 45 INS 255/2014-A-8 ze dne 13. 1. 2014
72. Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka Olomouc č. j. KSOS 25 INS 14649/2013-A5 ze dne 10. 6. 2013
73. Usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. KSOS 25 INS 1478/2010 ze dne 13. 12. 2010
74. Usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. KSOS 31 INS 3675/2008-B9 ze dne 13. 11. 2008

případy:

75. Krajský soud v Plzni ve věci sp. zn. KSPA 76 INS 19354/2013
76. Krajský soud v Plzni ve věci sp. zn. KSPA 56 INS 37323/2013
77. Krajský soud v Plzni ve věci sp. zn. KSPH 35 INS 32825/2013
78. Krajský soud v Plzni ve věci sp. zn. KSPH 35 INS 33022/2013
79. Krajský soud v Plzni ve věci sp. zn. KSPH 41 INS 7240/2012
80. Krajský soud v Ostravě ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 6520/2014
81. Krajský soud v Ostravě ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 21922/2013
82. Krajský soud v Ostravě ve věci sp. zn. KSOS 25 INS 19844/2013
83. Krajský soud v Ostravě ve věci sp. zn. KSOS 36 INS 6825/2012
84. Krajský soud v Ostravě ve věci sp. zn. KSOS 14 INS 6548/2009
85. Krajský soud v Ostravě - pobočka Olomouc ve věci sp. zn. KSOL 16 INS 353/2013
86. Krajský soud v Brně ve věci sp. zn. KSBR 33 INS 2877/2014
(č. j. KSBR 33 INS 2877/2014-A-9 ze dne 12. 2. 2014,
č. j. KSBR 33 INS 2877/2014-A-11 ze dne 21. 2. 2014)